

**Mededeling van de Raad van het BIPT
van 20 december 2021
betreffende de vergelijkende prijzenstudie van de
telecommunicatiediensten in België en in de buurlanden
[Tarieven van november 2021]**

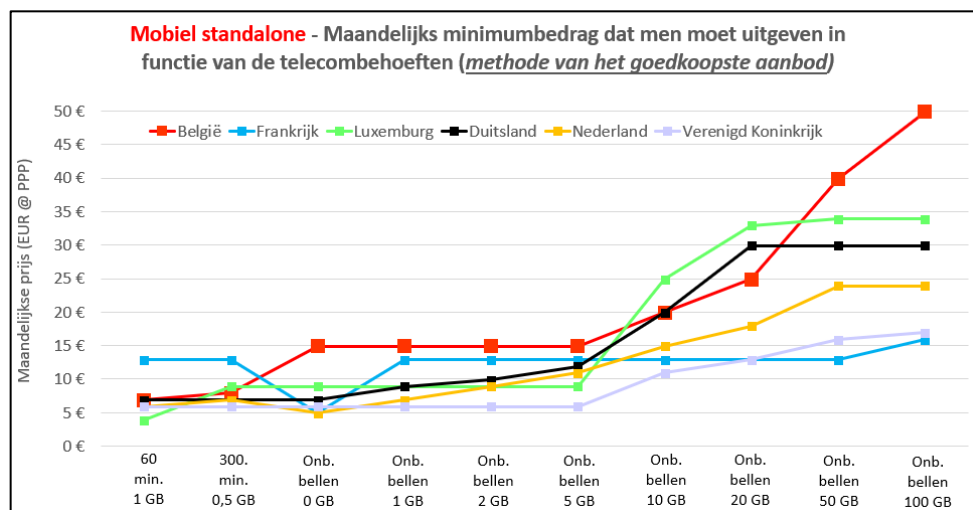

INHOUDSOPGAVE

1. Samenvatting	3
2. Methodologische inleiding	5
3. Mobiele aanbiedingen.....	6
4. Gebundelde aanbiedingen	19
Bijlage 1. Methodologie	35
Bijlage 2. Reacties van de operatoren op de raadpleging van het BIPT	41
Bijlage 3. Beschrijving van de mobiele markten per land	49
Bijlage 4. Rangschikking per land voor de mobiele aanbiedingen	56
Bijlage 5. Analyse vaste breedbandmarkten per land	59
Bijlage 6. Rangschikking per land voor de gebundelde aanbiedingen.....	65
Bijlage 7. Kwaliteitsindicatoren – Mobiele netwerken	67
Bijlage 8. Kwaliteitsindicatoren – Vaste breedbandnetwerken	70

1. Samenvatting

1. Net als in 2019 heeft het BIPT een vergelijking gemaakt tussen de prijzen van particuliere telecomdiensten die beschikbaar zijn in België en in de buurlanden (Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Nederland en het Verenigd Koninkrijk). Over het algemeen komt de analyse van dit jaar tot dezelfde conclusies als in 2019¹, namelijk dat **België bijna systematisch tot de drie minst goedkope landen behoort** van de zes onderzochte landen.
2. Wat de zuiver mobiele diensten (mobile-only) betreft, is er meer onderscheid: daar is België **eerder competitief wat de mobiele basisdiensten betreft** (d.w.z. met weinig spraakminuten en weinig data), maar wordt ons land **steeds duurder** in vergelijking met de buurlanden **naarmate de spraak- en databehoeften toenemen**. Zoals blijkt uit onderstaande grafiek, wordt het prijsverschil met de goedkoopste landen (het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Nederland) steeds groter wanneer de behoefte aan data meer dan 5 GB bedraagt, en vanaf 50 GB ten opzichte van alle landen.

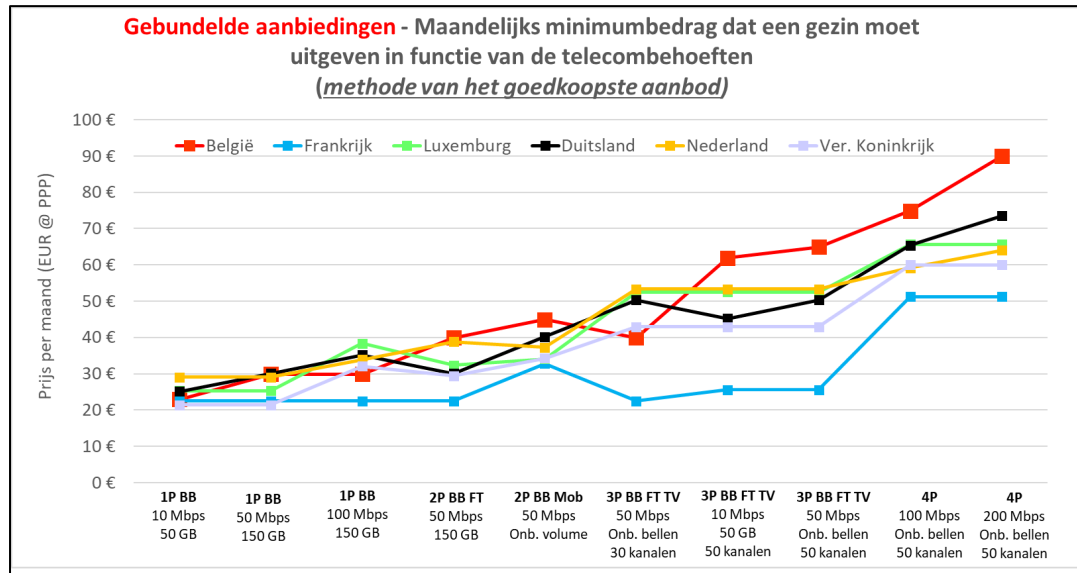

Figuur 1: Vergelijking tussen de laagste prijzen per land voor de aanbiedingen die voldoen aan de minimale mobiele behoeften zoals weergegeven op de x-as van de grafiek.

3. **De Belgische mobiele markt is de afgelopen twaalf maanden aanzienlijk veranderd**, onder meer als gevolg van de recente wijzigingen die Orange in zijn productportfolio heeft aangebracht (lancering van het goedkope merk hey! in september en Orange Extreme in november 2021). Met deze recente ontwikkelingen is reeds rekening gehouden in deze internationale prijsvergelijking: deze wijzigingen hebben dus niet gezorgd voor een fundamentele ommekeer in het feit dat België doorgaans duur is in vergelijking met zijn buurlanden voor mobiele diensten.
4. Inzake gebundelde aanbiedingen (combinaties van internet, televisie, vaste en/of mobiele telefonie), blijkt dat **België voor bepaalde profielen relatief goedkoop** is of dicht in de buurt komt van de buurlanden wat de laagste prijzen betreft, maar dat **de prijzen aanzienlijk duurder worden van zodra de minimale behoeften van de gebruikers**

1. Zie: "[Vergelijkende studie Prijsniveau Telecomproducten in België, Nederland, Frankrijk, Duitsland, Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk \[Tarieven van augustus 2019\]](#)".

toenemen. Uit onderstaande grafiek² blijkt immers dat de prijs van standalone internet (1P BB) niet uitgesproken verschilt van de buurlanden³, maar in combinatie met meer diensten wordt België al snel veel duurder.

Figuur 2: Vergelijking tussen de laagste prijzen per land voor de aanbiedingen die voldoen aan de minimale bundelbehoeften zoals weergegeven op de x-as van de grafiek.

5. Om de hoge prijzen in ons land te verklaren, wordt soms verwezen naar de kwaliteit van de netwerken. De hoge prijzen voor vaste producten zijn echter **niet klaarlijk gecorreleerd aan de kwaliteit en de dekking van de Belgische netwerken**. De mate van concurrentie lijkt daarentegen een uitgesprokener **verklarend element**: er wordt immers een sterke correlatie aangetroffen tussen de concurrentiegraad en het prijsniveau.
6. Ter conclusie: deze studie van het BIPT stelt vast dat België nog steeds een land is waar de prijzen van telecomdiensten **over het algemeen hoog** zijn in vergelijking met de prijzen die in de meeste buurlanden worden gehanteerd – ook al dienen deze conclusies genuanceerd te worden voor enkele profielen.

2. Deze grafiek toont de goedkoopste prijzen voor aanbiedingen met standalone internet (1P BB) en gebundelde aanbiedingen (2P BB FT: internet en vaste telefonie; 2P BB Mob: internet en mobiele telefonie; 3P BB FT TV: internet, vaste telefonie en televisie; 4P: internet, televisie, vaste- en mobiele telefonie). Voor elk aanbod worden minimumcriteria vooropgesteld: downloadsnelheid (in Mbps), vaste internetvolume (in GB) en aantal tv-kanalen. Bundels met een mobiele component moeten tenminste 180 belminuten en 2 GB bevatten.

3. Dit is te wijten aan het feit dat **in België** de operatoren nog vaste internetproducten aanbieden met een **downloadlimiet**: deze abonnementen zijn doorgaans goedkoper dan vaste internet producten zonder downloadlimiet. Met uitzondering van één abonnement van O2 in Duitsland, biedt geen enkele buitenlandse operator uit onze studie vast internet aan met beperkte downloadvolumes.

2. Methodologische inleiding

7. Dit deel geeft een samenvatting van de kernelementen van de werkwijze toegepast in de internationale prijsvergelijking die in dit verslag wordt voorgesteld. In Bijlage 1 van dit document wordt een volledige en gedetailleerde beschrijving gegeven van deze werkwijze.
8. De vergelijking heeft betrekking op de prijzen van de particuliere telecomdiensten van zes landen: België, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Nederland en het Verenigd Koninkrijk.
9. De operatoren van wie de aanbiedingen werden gebruikt om deze vergelijking uit te voeren, zijn deze die een (vast of mobiel) marktaandeel hebben van meer dan 5% in hun land. De voornaamste 'low cost'-merken van deze operatoren maken ook deel uit van de bestudeerde groep.
10. De data gebruikt voor deze vergelijking werden vergaard in de loop van november 2021. Ze houden dus rekening met nieuwigheden op de Belgische markt tot het einde van die maand, namelijk de lancering door Orange van het merk 'hey!' en de introductie door datzelfde Orange van de mobiele dienst 'Orange Extreme'.
11. Alle prijzen vermeld hier werden genormaliseerd volgens de PPP-methode (*purchasing power parity* of koopkrachtpariteit) zodat ze vergelijkbaar zijn tussen de landen onderling.
12. De prijzen die worden gebruikt in dit verslag zijn de maandelijkse recurrente prijzen op lange termijn gevraagd voor deze diensten, namelijk zonder rekening te houden met eventuele tijdelijke promoties en zonder eenmalige kosten.⁴
13. De prijzen die werden gekozen om de vergelijkingen uit te voeren, zijn de prijzen van de goedkoopste aanbiedingen die ten minste de vereiste telecombehoeften vervullen van het bestudeerde profiel.
14. De prijsvergelijking voorgesteld in dit verslag bestaat uit twee delen: een eerste gewijd aan de mobiele markt en een tweede aan de markt voor gebundelde aanbiedingen. Voor elk van deze delen zal als volgt te werk worden gegaan:
 - Ten eerste een analyse van de vier tot zes vooraf bepaalde profielen om de gebruikte werkwijze te illustreren.
 - Gevolgd door een veralgemening van deze aanpak voor de ganse markt.
 - Vervolgens een vergelijking van de bekomen resultaten met die van de prijzenstudie van de Europese Commissie (november 2021).
 - Daarna volgt een beknopte analyse van twee parameters waarvan vaak wordt gesteld dat ze het niveau van de telecomprijzen kunnen beïnvloeden, met name de concurrentiegraad en de kwaliteit van de gebruikte netwerken.
 - Ten slotte wordt een overzicht gegeven van de prijzodynamiek in België in de loop van de voorbije twaalf maanden.

4. De reden hiervoor wordt uitgelegd in Bijlage 1. Bijlage 2 toont tevens aan dat het in acht nemen van alle zaken die de bedragen voor de consument kunnen beïnvloeden, de conclusies van deze studie niet veranderen.

3. Mobiele aanbiedingen

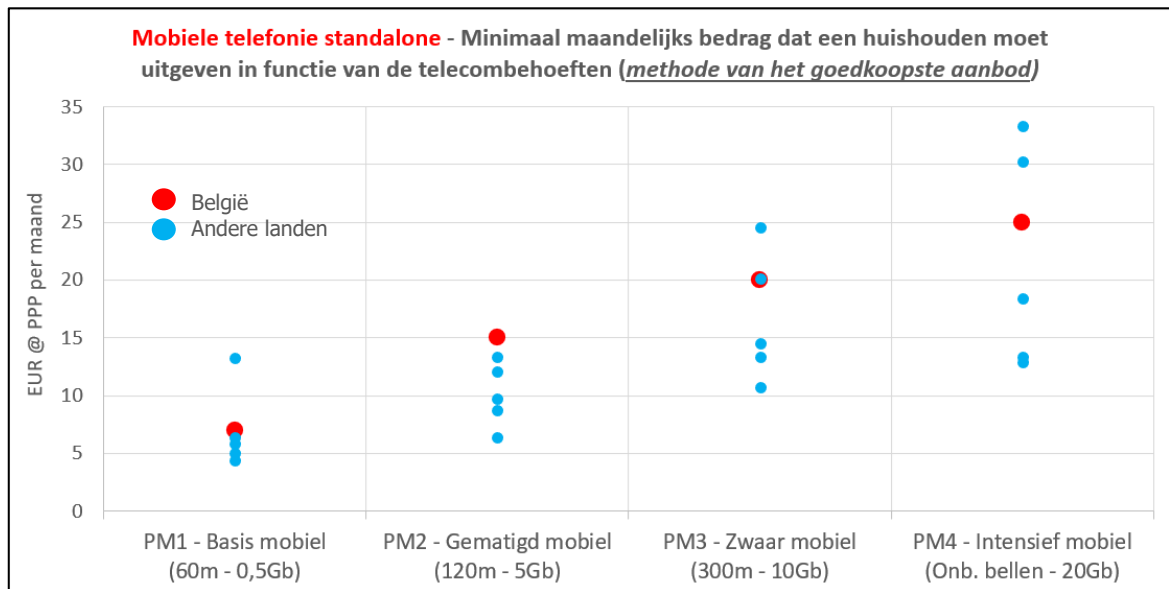
Analyse van een panel vooraf bepaalde profielen

15. Voor de mobiele markt werden vier profielen gekozen om de gemaakte prijsvergelijking tussen België en zijn buurlanden te illustreren. Deze profielen werden gekozen om een breed gamma van mogelijke gedragingen te bestrijken, van een gebruiker met beperkte behoeften (basismobiel) tot een gebruiker met een intensief gebruik (intensief mobiel) en twee profielen waarvan de maandelijkse behoeften daar tussenin liggen.

Profielen	Minimale maandelijkse behoeften	
	Spraak (minuten)	Data (GB)
1. Basis mobiel	60	0,5
2. Gematigd mobiel	120	5
3. Zwaar mobiel	300	10
4. Intensief mobiel	Onbeperkt	20

Figuur 3: Beschrijving van de in beschouwing genomen profielen voor de analyse van mobiele aanbiedingen.

16. Het BIPT herinnert eraan dat de in deze studie gebruikte methodologie bestaat uit het vergelijken van het goedkoopste aanbod dat in elk land beschikbaar is en dat ten minste beantwoordt aan de behoeften van elk profiel (zie bijlage 1 voor de volledige methodologische beschrijving). Toegepast op de hierboven voorgestelde 'mobile-only' profielen, bekomt deze methode de volgende resultaten:

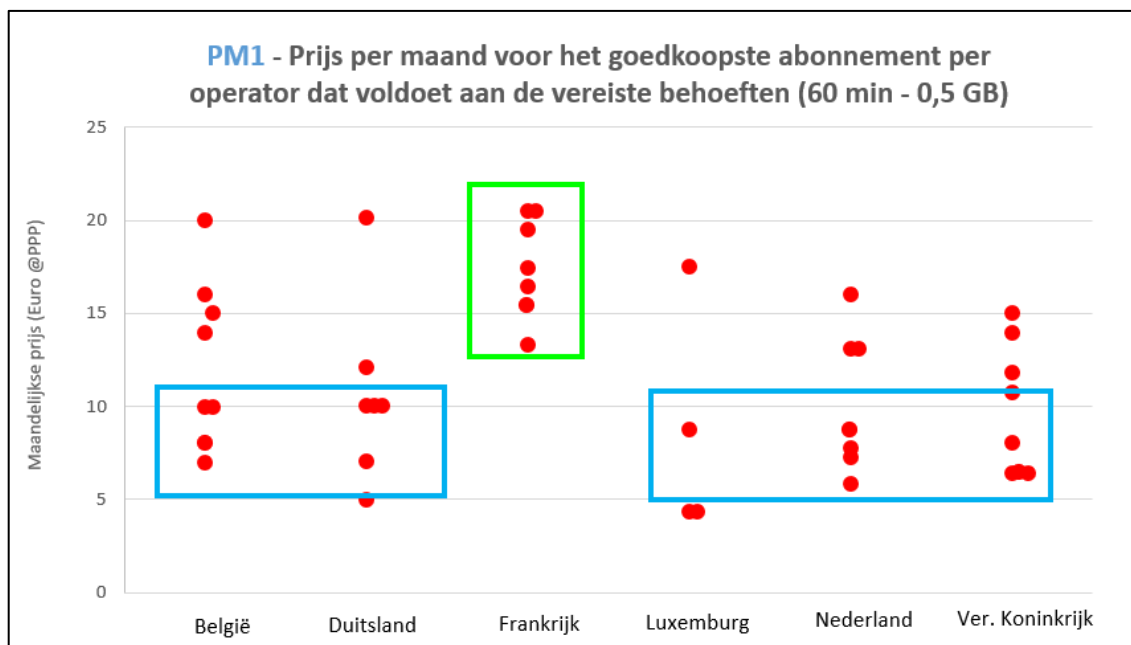

Figuur 4: Vergelijken van het goedkoopste aanbod per land dat aan de profielvereisten voldoet.

Maandelijkse minimale uitgaven per profiel (november 2021)				
	Basis mobiel	Gematigd mobiel	Zwaar mobiel	Intensief mobiel
Uitgaven in België	€ 7,0	€ 15,0	€ 20,0	€ 25,0
Rangschikking België ⁵	5 ^e	6 ^e	4 ^e	4 ^e

5. Klassement: 1 is het goedkoopste land, 6 is het duurste land.

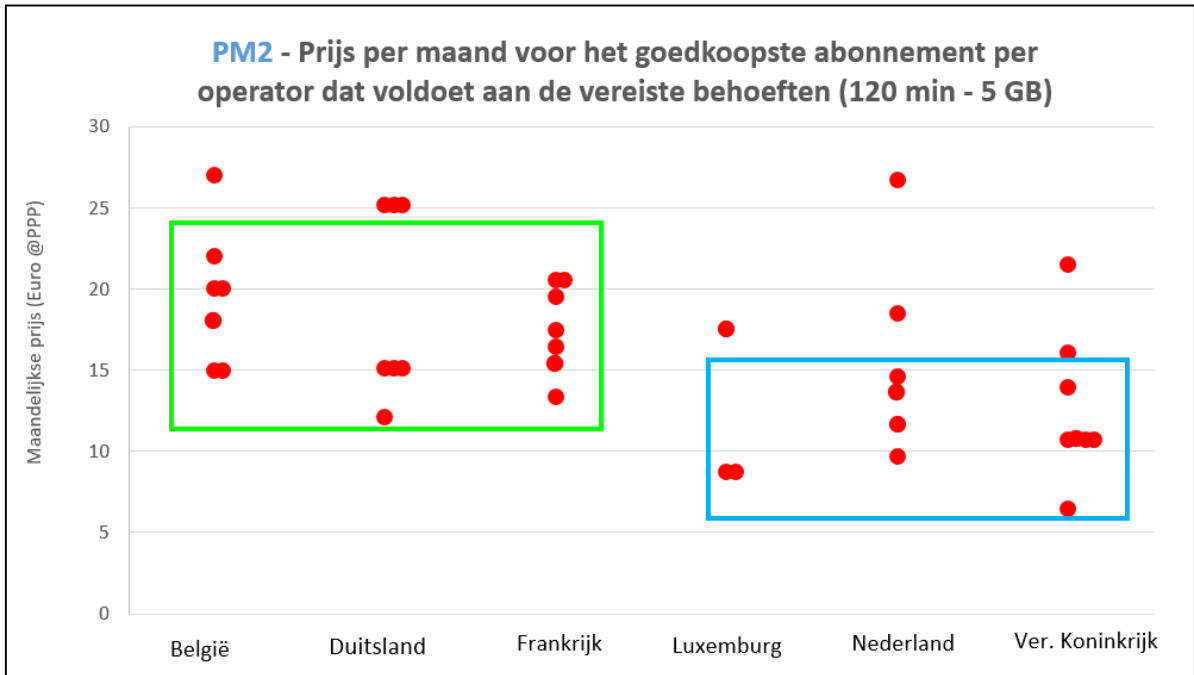
17. Zoals uit de voorgaande grafiek blijkt, staat België voor geen enkel van de onderzochte profielen in de top 3 van de goedkoopste landen maar positioneert het zich als vierde, vijfde of zesde van de zes - afhankelijk van het onderzochte profiel.
18. Wat het profiel Basis Mobiel betreft kan de voorlaatste plaats van België genuanceerd worden door het feit dat:
 - Het verschil tussen de goedkoopste prijzen tussen de landen onderling in absolute waarde relatief laag is.
 - De goedkoopste tariefplannen per operator in België voor dit profiel grotendeels in dezelfde lijn liggen als de goedkoopste aanbiedingen in de buurlanden. Het is waar dat er in deze landen nog goedkopere aanbiedingen beschikbaar zijn, maar deze prijzen betreffen extreme waarden die niet representatief zijn voor alle goedkoopste aanbiedingen, zoals blijkt uit onderstaande figuur.⁶

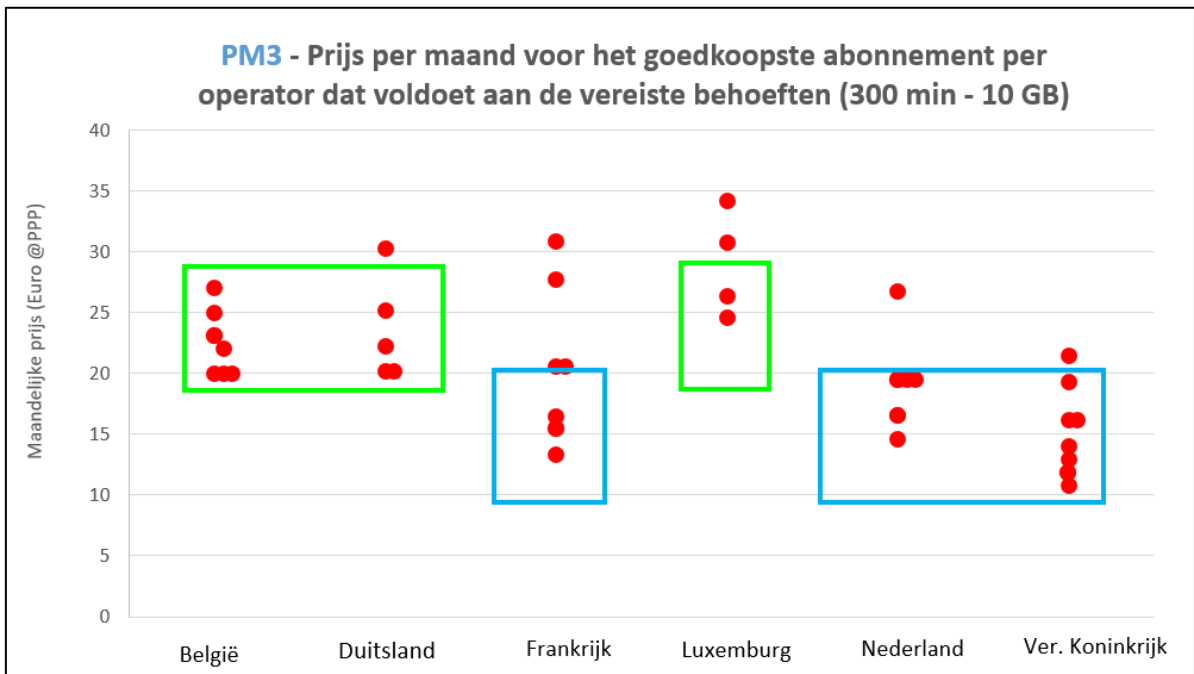
Figuur 5 : Prijs van het goedkoopste aanbod per operator voor het profiel 'Basismobiel' (minimum 60 belminuten en 0,5 GB data).

19. Anderzijds is er, naarmate de spraak- en databehoeften toenemen, zoals het geval is met de andere drie mobiele profielen, een steeds duidelijker onderscheid te maken (zij het soms met nuances) tussen enerzijds een groep landen (het Verenigd Koninkrijk, Nederland en Frankrijk) die als 'goedkoop' kan worden omschreven, en anderzijds een tweede groep (Luxemburg, Duitsland en België) die 'steeds duurder' lijkt te worden, zoals uit de volgende drie figuren blijkt.

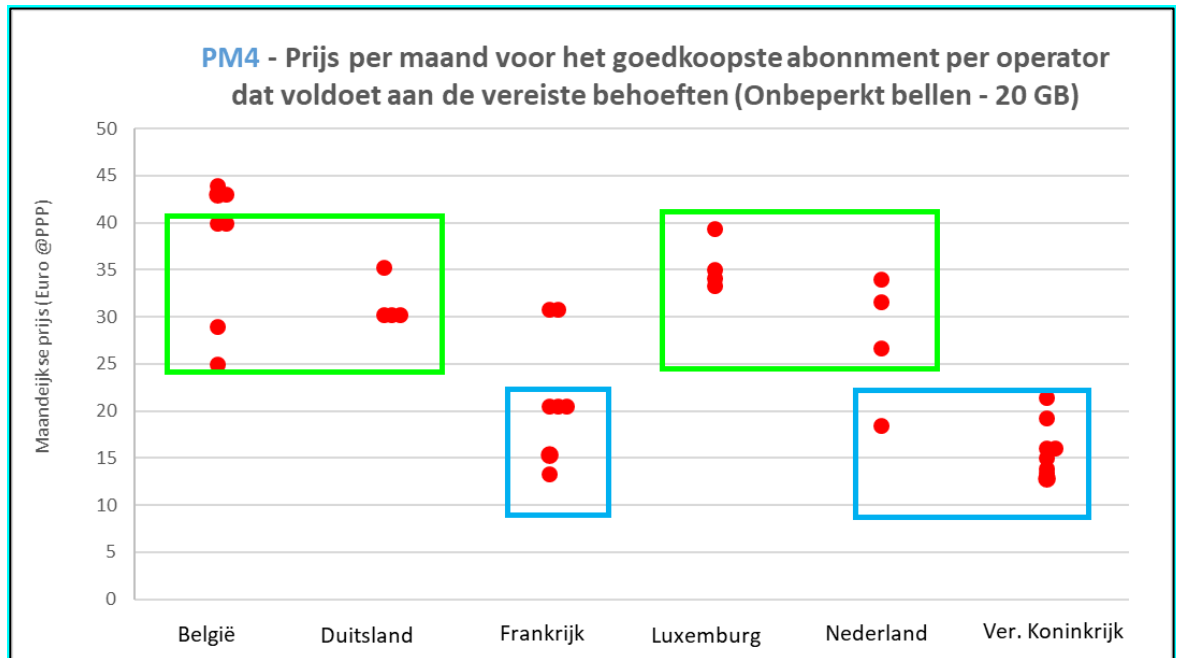
6. Een uitzondering op deze vaststelling is Frankrijk, waarvan het huidige aanbod (financieel gezien) weinig beantwoordt aan de behoeften die voor dit basisprofiel zijn vastgesteld, hetgeen verklaart waarom het in de grafiek duidelijk los staat van de andere landen (ongeveer 15 euro/maand).

Figuur 6 : Prijs van het goedkoopste aanbod per operator voor het profiel 'Gematigd Mobiel' (120 belminuten en 5 GB data). De Franse tariefplannen bevinden zich op een gelijkaardig niveau als België en Duitsland en onderscheiden zich van die van Nederland en het Verenigd Koninkrijk.

Figuur 7 : Prijs van het goedkoopste aanbod per operator voor het profiel 'Zwaar Mobiel' (300 belminuten en 10 GB data). Frankrijk maakt hier deel uit van de groep goedkope landen. Daarentegen behoort Luxemburg hier samen met Duitsland en België tot een duurdere groep, die steeds verder van Nederland en het Verenigd Koninkrijk verwijderd raakt.

Figuur 8 : Prijs van het goedkoopste aanbod per operator voor het profiel 'Intensief Mobiel' (Onbeperkt bellen en 20 GB data). Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk zijn met voorsprong de goedkoopste landen voor dit profiel. De kloof met België, Duitsland en Luxemburg is duidelijk. Ook Nederland behoort tot die groep, zij het dat daar één operator voor dit profiel beduidend lagere prijzen aanbiedt dan zijn concurrenten.

20. Samenvattend blijkt uit de studie van de vier mobiele profielen dat België relatief competitief is met zijn buurlanden wat de basisbehoeften voor mobiele telefonie betreft. Naarmate de spraak- en databehoeften toenemen, wordt België echter steeds duurder in vergelijking met het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en - tot op zekere hoogte - Nederland. Anderzijds lijkt België qua prijs vrij dicht bij Duitsland te liggen en voor bepaalde profielen ook bij Luxemburg.

Analyse voor de Belgische markt

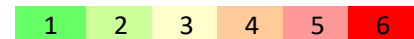
21. Is de vergelijking, die op basis van de vier hierboven onderzochte profielen gemaakt is, representatief voor de situatie op de hele Belgische mobiele markt? Om dit te achterhalen werd een identieke analyse uitgevoerd op 80 profielen die eveneens gedefinieerd worden op basis van een combinatie van minimale spraak- en databehoeften.
22. Zoals uit de volgende tabellen blijkt, zijn de conclusies gebaseerd op de vier hierboven voorgestelde gezinsprofielen na toetsing bijna identiek aan die op basis van de 80 profielen, en worden ze zelfs versterkt voor de zeer grote data behoeften.
23. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, staat België immers voor geen enkel van de onderzochte profielen in de top drie van de goedkoopste landen maar positioneert het land zich als vierde, vijfde of zesde van de zes, afhankelijk van het onderzochte profiel. Bovendien, terwijl België vooruitgaat in de rangschikking vanaf databehoeften van 5 GB, verslechtert deze ranking opnieuw vanaf databehoeften van 20 GB.

Ranking van België (methode van het goedkoopste aanbod)

Minimale bel- minuten	Unl	6	6	6	6	6	4	4	6	6
	1000	6	6	6	6	6	4	4	6	6
	500	6	6	6	6	6	4	4	6	6
	300	5	4	5	5	6	4	4	6	6
	240	5	4	5	5	6	4	4	6	6
	180	5	4	5	5	6	4	4	6	6
	120	5	4	5	5	6	4	4	6	6
	60	6	5	4	5	6	4	4	6	6
	0	0	5	5	5	6	4	6	6	6
		0	0,5	1	2	5	10	20	50	100
Minimale datavolume (GB)										

Figuur 9: Interpretatie van de tabel: voor een consument die een mobiele dienst met ten minste 2 GB en 180 minuten wil, is België het 5e duurste land in vergelijking met zijn vijf buurlanden.

De kleurcode is gebaseerd op de rangschikking van België ten opzichte van zijn buurlanden en wordt op de volgende basis voorgesteld:

24. Het gemiddelde van de rangschikkingen van de zes bestudeerde landen voor elk van de 80 onderzochte mobiele profielen wordt gebruikt om een algemene rangschikking van deze landen op te stellen, van goedkoopste naar duurste. Deze aanpak (die altijd gebaseerd is op het goedkoopst mogelijke aanbod) identificeert het VK als het goedkoopste land voor mobiele diensten. Nederland en Frankrijk staan respectievelijk op de tweede en derde plaats en zullen als maatstaf dienen voor de prijzen in België, dat op de zesde plaats staat.

	Gemiddelde ranking	Globale ranking
Verenigd Koninkrijk	1,6	1
Nederland	2,5	2
Frankrijk	3,1	3
Duitsland	3,8	4
Luxemburg	4,2	5
België	5,2	6

Figuur 10: Klasement van de landen in functie van de prijzen van mobiele diensten (van goedkoopste naar duurste) – Voor gedetailleerde rangschikkingen, zie Bijlage 4.

25. Zoals de volgende twee figuren weergeven, blijkt ook uit de vergelijking van de prijsverschillen tussen België en de landen die gemiddeld als 2^e en 3^e goedkoopste uit de vergelijking komen (Nederland en Frankrijk) dat:
1. België relatief competitief is wat betreft de prijs van de diensten voor beperkte mobiele behoeften.
 2. België steeds duurder wordt naarmate de behoeften toenemen. Zo is de laagste prijs in België voor een dienst met 50 GB data meer dan twee keer zo hoog als de gemiddelde

prijs van Nederland en Frankrijk, hetgeen zich vertaalt in een verschil in absolute waarde van meer dan € 20 per maand.

Vershil (in %) tussen de Belgische prijzen en het gemiddelde van landen 2 en 3 (Nederland en Frankrijk)

Minimale bel-minuten	Unl	199%	45%	45%	36%	22%	43%	57%	112%	146%
	1000	199%	45%	45%	36%	22%	43%	57%	112%	146%
	500	179%	36%	36%	27%	22%	43%	57%	112%	146%
	300	59%	-23%	26%	20%	22%	43%	57%	112%	146%
	240	59%	-23%	26%	26%	30%	51%	57%	112%	146%
	180	59%	-23%	26%	26%	30%	13%	73%	112%	146%
	120	130%	-23%	-3%	16%	30%	13%	73%	112%	146%
	60	101%	-27%	-27%	16%	30%	13%	73%	112%	146%
	0		30%	30%	122%	97%	-15%	8%	59%	95%
	0	0,5	1	2	5	10	20	50	100	
Minimale datavolume (GB)										

Figuur 11: Interpretatie van de tabel: voor een consument die een mobiele dienst wil met ten minste 2 GB en 180 minuten, is de goedkoopste dienst beschikbaar op de Belgische markt 26% duurder dan het gemiddelde van de laagste prijzen beschikbaar in de landen op de 2e en 3e plaats (hier Nederland en Frankrijk).⁷

De kleurcode is gebaseerd op het prijsverschil (in %) en wordt op de volgende basis vastgesteld:

< 0%	< 5%	< 10%	< 20%	< 30%	> 30%
------	------	-------	-------	-------	-------

Vershil (in €) tussen de Belgische prijzen en het gemiddelde van landen 2 en 3 (Nederland en Frankrijk)

Minimale bel-minuten	Unl	10,0	4,7	4,7	4,0	2,7	6,0	9,1	21,2	29,6
	1000	10,0	4,7	4,7	4,0	2,7	6,0	9,1	21,2	29,6
	500	9,0	3,7	3,7	3,0	2,7	6,0	9,1	21,2	29,6
	300	3,0	-2,3	2,7	2,2	2,7	6,0	9,1	21,2	29,6
	240	3,0	-2,3	2,7	2,7	3,5	6,8	9,1	21,2	29,6
	180	3,0	-2,3	2,7	2,7	3,5	1,8	10,6	21,2	29,6
	120	4,5	-2,3	-0,3	1,7	3,5	1,8	10,6	21,2	29,6
	60	3,5	-2,6	-2,6	1,7	3,5	1,8	10,6	21,2	29,6
	0		1,6	1,6	6,6	7,4	-2,6	1,9	14,9	24,3
	0	0,5	1	2	5	10	20	50	100	
Volume data minimal (GB)										

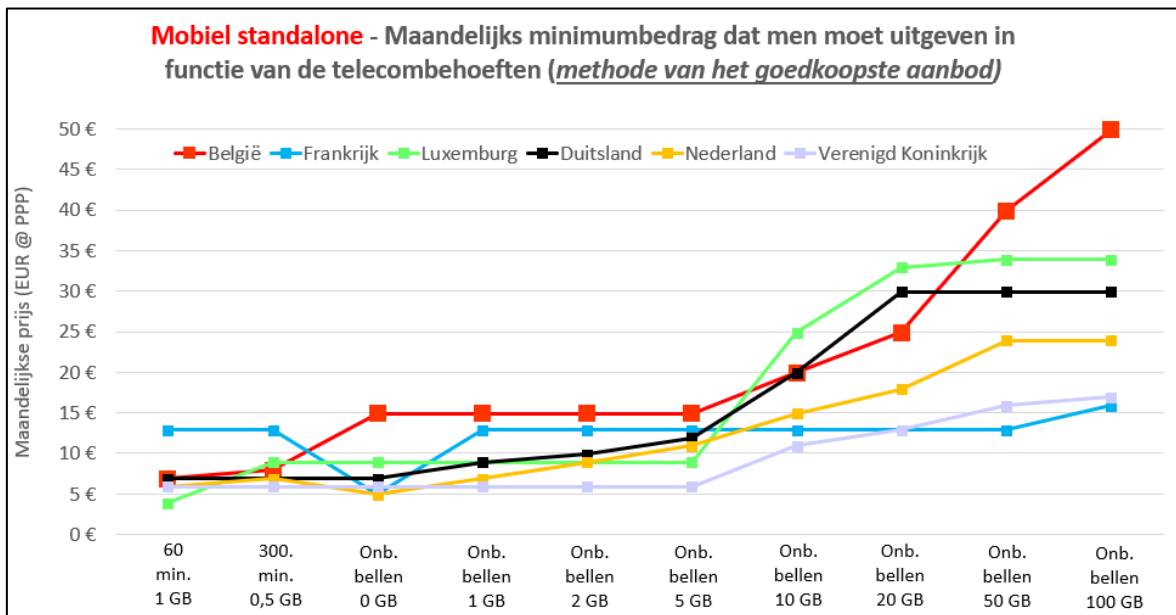
Figuur 12: Interpretatie van de tabel: voor een consument die een mobiele dienst wil met ten minste 2 GB en 180 minuten, is de goedkoopste dienst beschikbaar op de Belgische markt €2,7 duurder dan het gemiddelde van de laagste prijzen beschikbaar in de landen op de 2e en 3e plaats (hier Nederland en Frankrijk).

De kleurcode is gebaseerd op het prijsverschil (in euro per PPP) en wordt op de volgende basis vastgesteld:

< € 0	< € 2,5	< € 5	< 10 €	< € 20	> € 20
-------	---------	-------	--------	--------	--------

26. Ter conclusie: zoals blijkt uit onderstaande grafiek, wordt België steeds duurder in vergelijking met de buurland naar gelang de belminuten en het dataverbruik stijgt – ook al is België redelijk competitief voor mobiele basisbehoeften. Het prijsverschil met de goedkoopste landen (Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Nederland) wordt steeds groter wanneer de behoefte meer dan 5 GB bedraagt, en vanaf 50 GB voor alle landen.

7. De reden waarom België voor sommige profielen in het groen verschijnt, terwijl het in Figuur 9 nooit beter dan de vierde plaats haalt, is dat Frankrijk (het op twee na goedkoopste land op de hele mobiele markt) voor die paar profielen duidelijk duurder is dan België (zie voorbeeld hierboven in Figuur 5).

Figuur 13: Vergelijking van de laagste prijzen per land voor de diensten die aan de behoeften van de onderzochte profielen beantwoorden (10 profielen).

Vergelijking met de Europese Unie

27. Begin november 2021 heeft de Europese Commissie haar jaarlijkse studie over de prijsvergelijkingen van telecomdiensten in de Europese Unie gepubliceerd.⁸ Deze studie is gebaseerd op de prijzen van telecomdiensten zoals de Commissie ze op het einde van 2020 heeft vastgesteld.⁹ De tabel met de resultaten van deze studie voor de mobiele markt wordt afgebeeld op de volgende pagina.
28. In vergelijking met alle landen van de Europese Unie, zoals uit de tabel op de volgende pagina blijkt, plaatst de Commissie België in het midden van de rangschikking (15e van 27) wat betreft het niveau van de prijzen van mobiele diensten. België rangschikt zich vóór landen als Denemarken, Griekenland en Portugal, maar achter Zweden, Oostenrijk, Ierland, Spanje, alsook achter Frankrijk, Nederland, Luxemburg en Duitsland.
29. Hoewel de studie van het BIPT en die van de Europese Commissie verschillen als het gaat over de exacte plaats in de rangschikking van Frankrijk, Duitsland, Nederland en Luxemburg onderling¹⁰, zijn de conclusies over België dan weer identiek. België is namelijk:

8. Zie: « [Mobile and Fixed Broadband Prices in Europe 2020](#) ».

9. Opmerking: de huidige studie van het BIPT heeft betrekking op tariefwaarnemingen van november 2021. Andere methodologische verschillen tussen de twee verslagen zijn met name het feit dat het BIPT meer operatoren in zijn vergelijking betreft (met name de 'low-cost'-merken van de voornaamste MNO's) en dat het de prijzen van diensten tot 100 GB data bekijkt, terwijl de Commissie maar tot 20 GB gaat.

10. Opmerking: het Verenigd Koninkrijk wordt niet meer in de vergelijkende studies van de Europese Commissie opgenomen.

- Over het algemeen duurder dan zijn buurlanden.
- Betrekkelijk competitief voor de diensten met weinig spraak en data.
- Betrekkelijk duur van zodra de spraak- en databehoeften toenemen.

Figure 5 - Price variation per offer category across the EU, country clusters (mobile broadband)

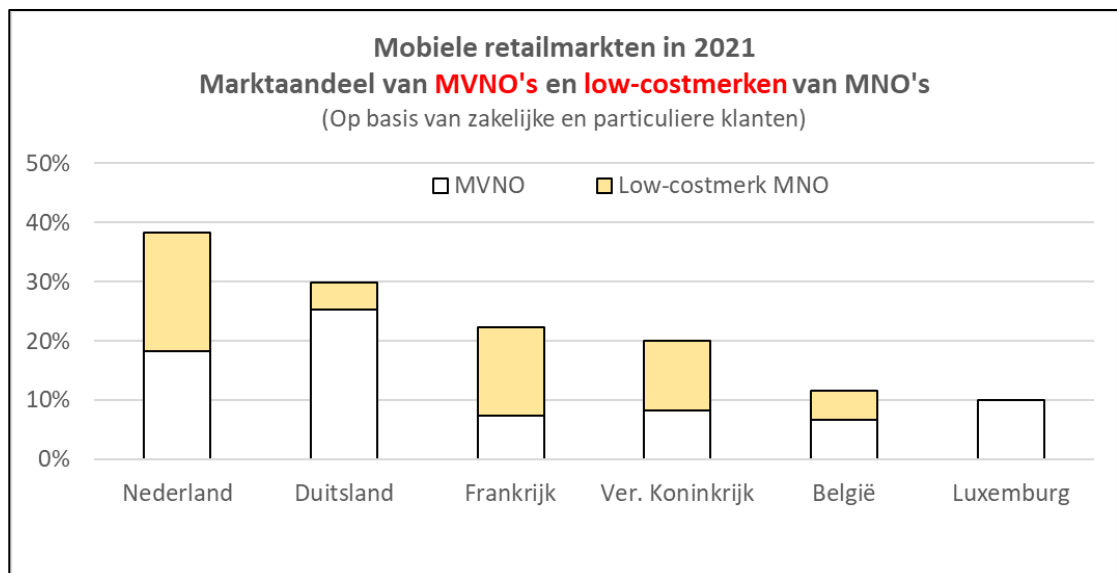
	0,5GB mobile data with no calls	1GB mobile data with no calls	2GB mobile data with no calls	5GB mobile data with no calls	20GB mobile data with no calls	0,5GB mobile data with 30 calls	1GB mobile data with 30 calls	2GB mobile data with 100 calls	5GB mobile data with 300 calls	20GB mobile data with 300 calls	5GB mobile data with 30 calls	20GB mobile data with 100 calls
PL	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
RO	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EE	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	2
ES	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	2
IE	3	3	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SI	1	1	1	2	1	2	2	2	1	2	1	2
AT	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1
DE	2	2	3	2	2	1	1	2	1	2	2	2
LU	2	2	2	2	3	1	1	2	1	3	1	3
NL	2	3	2	3	2	2	1	2	2	2	2	2
SE	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2
SK	2	2	2	2	3	1	1	3	3	2	2	2
FR	4	3	3	3	2	3	2	3	2	1	2	1
IT	4	3	3	2	1	4	3	3	2	1	2	1
BE	2	2	3	3	3	2	2	3	2	3	2	3
FI	2	3	4	3	2	2	2	3	3	2	3	2
HR	2	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3
LV	3	2	2	2	1	3	4	3	3	3	3	3
BG	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
DK	4	4	3	3	2	4	3	3	2	2	2	2
EL	3	3	2	3	2	3	3	3	4	4	3	4
HU	2	2	3	3	4	3	2	4	4	4	3	4
LT	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3
MT	4	4	3	4	4	3	3	3	4	3	3	3
PT	4	4	4	4	3	2	3	3	3	4	4	4
CY	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4
CZ	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4

Green symbol 1 - inexpensive cluster
 Blue symbol 2 - relatively inexpensive cluster
 Yellow symbol 3 - relatively expensive cluster
 Red symbol 4 - expensive cluster

Figuur 14: : Uittreksel van het verslag van de Europese Commissie "Mobile and Fixed Broadband Prices in Europe 2020", blz. 18.

Verklaringen

30. Bij de parameters die het verschil in tariefniveaus tussen België en zijn buurlanden op het vlak van prijs voor mobiele diensten kunnen verklaren, worden twee factoren vaak aangehaald: de mate van concurrentie en de kwaliteit van de netwerken. In de volgende paragrafen wordt een beknopt overzicht van die twee aspecten gegeven.
31. Wat de *mate van concurrentie* betreft, karakteriseren vier van de vijf buurlanden van België zich door een groot aantal spelers met een substantieel gewicht op de markt, hetzij in termen van MNO's (Frankrijk heeft er 4), MVNO's en low-costmerken van MNO's (Nederland en Duitsland) of beide (het Verenigd Koninkrijk heeft 4 MNO's en de MVNO's en low-costmerken zijn er relatief groot). België en Luxemburg worden daarentegen gekenmerkt door slechts drie MNO's en een klein marktaandeel voor MVNO's en low-costmerken van MNO's.¹¹

Figuur 15: Marktaandeel van de MVNO's en low-costmerken op de mobiele markten van zes landen.¹²

32. Wat de MVNO's betreft, zijn Nederland en Duitsland de landen waar ze het grootste aandeel hebben (respectievelijk bijna 20% en meer dan 25%). Bovendien kenmerkt Nederland zich met een groot marktaandeel voor low-costmerken van MNO's¹³, waardoor het totale marktaandeel van MVNO's en low-costmerken op bijna 40% strandt. In Duitsland bereikt dit

11. Een MNO (Mobile Network Operator) is een mobiele operator met een eigen netwerk. Een MVNO (Mobile Virtual Network Operator) is een operator die niet over een eigen netwerk beschikt en gebruik maakt van het netwerk van een (of meer) MNO's om zijn diensten aan te bieden. Naast hun belangrijkste commerciële merk hebben mobiele-netwerkoperatoren soms ook een of meer alternatieve low-costmerken die de concurrentie met MVNO's in dit segment moeten aangaan. Dit is bijvoorbeeld het geval in België voor Proximus (met Scarlet en Mobile Vikings) en Orange (hey!).

12. Bronnen: nationale regulatoren en financiële rapporten van operatoren. Zie Bijlage 3 in dit rapport.

13. Waarvan de voornaamste Simpel (ex-MVNO) en Tele2 (ex-MNO) zijn, beiden opgekocht door T-Mobile (MNO).

totaal 30%, terwijl het in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk 20% bedraagt – voornamelijk ten gevolge van low-costmerken.¹⁴

33. Zoals reeds vermeld, onderscheiden België en Luxemburg, zich dan weer door een lagere graad van concurrentie in vergelijking met de andere onderzochte landen. Dit vloeit zowel voort uit een lager aantal MNO's, als uit de kleinere omvang van de MVNO's (of ze nu onafhankelijk zijn of tot een MNO behoren). Het zijn eveneens deze twee landen die, wat de mobiele diensten betreft, volgens de studie van het BIPT het duurst zijn van de zes onderzochte landen. De landen met een hogere graad van concurrentie onderscheiden zich daarentegen door lagere prijzen, zoals samengevat in de onderstaande tabel.¹⁵

<i>Rangschikking op prijsniveau¹⁶</i>	Prijsniveau (data 0-5 GB)	Prijsniveau (data > 5 GB)	Aantal MNO's	Marktaandeel MVNO en low-costmerken (%)
1. Verenigd Koninkrijk	Goedkoop	Goedkoop	4	~ 20%
2. Nederland	Goedkoop	Goedkoop naar gematigd	4 (2019) → 3 (2021) ¹⁷	~ 35%
3. Frankrijk	Matig	Goedkoop	4	~ 20%
4. Duitsland	Goedkoop tot matig	Duur	3	~ 30%
5. Luxemburg	Matig	Duur	3	~ 10%
6. België	Matig tot duur	Duur	3	~ 10%

Figuur 16: Vergelijking tussen het prijsniveau en de mate van concurrentie voor mobiele diensten.

34. Wat de kwaliteit van de mobiele netwerken betreft, geeft de waarneming van verschillende bronnen ter zake een gemengd beeld.¹⁸ Terwijl het land dat door het BIPT als het goedkoopste bestempeld wordt in termen van mobiele diensten – het Verenigd Koninkrijk – in de studies over de kwaliteit van de mobiele netwerken niet bijzonder uit de verf komt, zoals blijkt uit de onderstaande tabel, is dit anders voor het land dat er meteen op volgt, namelijk Nederland. De Nederlandse netwerken behoren namelijk tot de beste van Europa. België wordt door de studie van Opensignal naar voren geschoven als zijnde een land met

14. Net als in Nederland (zij het in mindere mate) werden in Frankrijk en het VK MVNO's opgekocht door MNO's. Zie Bijlage 1.

15. Eén van de zes onderzochte landen vormt echter een gedeeltelijke uitzondering op de hier gedane bevinding, namelijk Duitsland. Het land dat, ondanks een algemene hoge graad van concurrentie als gevolg van MVNO's, als 'duur' overkomt voor gebruikers met grote behoeften. Die opvallende tegenstelling komt hoofdzakelijk door het feit dat de MVNO's die er actief zijn, dit vooral zijn in het segment van de beperkte tot gematigde behoeften, maar minder actief zijn in het segment van de intensieve gebruiken, waar de MNO's minder concurrentiële druk ondervinden.

16. Op basis van deze BIPT-studie. Zie voornamelijk Figuur 10 en Figuur 13.

17. Van 2016 tot 2019 heeft Nederland 4 MNO's als gevolg van Tele2 die zijn eigen 4G-infrastructuur uitrolt. Die operator fuseerde in 2019 met T-Mobile en het aantal MNO's in Nederland daalde naar drie.

18. Meer informatie over de indicatoren en de hier aangehaalde studies zijn in Bijlage 7 beschikbaar.

een hoog niveau voor mobiele videobeleving. Het overtreft echter qua downloadsnelheid enkel het Verenigd Koninkrijk, en zijn DESI-rangschikking in termen van mobiele breedband daalt reeds drie jaar door de opgelopen vertraging wat 5G betreft. Vier jaar geleden behoorde België voor deze indicator nochtans nog tot de top van de Europese Unie dankzij de uitstekende 4G-dekking. Frankrijk en Duitsland, die als goedkoper dan België worden beschouwd, verschijnen ofwel voor, ofwel na België afhankelijk van de betrokken indicatoren.

Rangschikking op prijsniveau	Niveau van mobiele prijzen (Studie BIPT)	Rangschikking per indicator:		
		Mobiele breedband (DESI'21) ¹⁹	Mobiele downloadsnelheid (Speedtest) ²⁰	Mobiele videobeleving (Opensignal) ²¹
1. V. Koninkrijk	Goedkoop	n.v.t.	35	29
2. Nederland	Goedkoop tot matig	2	5	2
3. Frankrijk	Goedkoop tot matig	15	23	44
4. Duitsland	Goedkoop tot duur	4	24	37
5. Luxemburg	Matig tot duur	13	15	n.v.t.
6. België	Matig tot duur	21	29	4
# gerangschikte landen	6	27	151	75

Figuur 17: Vergelijking tussen het prijsniveau en de netwerkqualiteit voor mobiele diensten.

35. Hoewel het bovenstaande korte overzicht van de kwestie van de kwaliteit van mobiele netwerken geenszins een exhaustief beeld geeft van een complex debat dat in detail moet worden behandeld, toont het wel aan dat:

- Enerzijds er geen eenduidig verband kan waargenomen worden tussen de kwaliteit van mobiele netwerken en het prijsniveau, over de onderzochte landen heen.
- Anderzijds lijkt de (erkende) kwaliteit van de Belgische mobiele netwerken niet noemenswaardig af te wijken van die van de buurlanden, en wordt zij soms zelfs als minder geavanceerd ervaren dan die van een goedkoper land als Nederland.

Een correlatie (om niet te zeggen een oorzakelijk verband) tussen de kwaliteit van de mobiele netwerken en het prijsverschil tussen de onderzochte landen lijkt op het eerste gezicht dan ook moeilijk vast te stellen. Het zal nader onderzoek vergen om dit te bevestigen of te ontcrachten.

19. Voor meer informatie over DESI, zie Bijlage 7 en: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi> en <https://digital-agenda-data.eu/datasets/desi/visualizations>.

20. De resultaten van Speedtest.net dateren van november 2021 en zijn beschikbaar via de volgende link: <https://www.speedtest.net/global-index#mobile>.

21. De studie van Opensignal dateert van maart 2021 en is via de volgende link beschikbaar: https://www.opensignal.com/sites/opensignal-com/files/data/reports/pdf-only/data-2020-12/group_video_calling_report_opensignal_0.pdf.

Evolutie van de laagste mobiele prijzen sinds 2020 in België

36. Hoe zijn de laagste prijzen van de mobiele diensten tussen het derde kwartaal van 2020 en het derde kwartaal van 2021 in België geëvolueerd? Onderstaande tabel geeft weer hoe de prijzen in het segment met minder dan 20 GB een daling kenden Dit is voornamelijk dankzij Youfone, een MVNO die in april 2021 de Belgische markt betrad.²² In het marktsegment vanaf 20 GB is er daarentegen enkel een status quo te bemerken.

Minimale bel-minuten	Unl	-20%	-7%	0%	-24%	-14%	0%	0%	0%	0%	0%
	1000	-20%	-7%	0%	-24%	-14%	0%	0%	0%	0%	0%
	500	-14%	0%	0%	-14%	-14%	0%	0%	0%	0%	0%
	300	-8%	0%	0%	-14%	-14%	0%	0%	0%	0%	0%
	240	-8%	0%	0%	-14%	-14%	0%	0%	0%	0%	0%
	180	-8%	0%	0%	-14%	-14%	0%	0%	0%	0%	0%
	120	-10%	-17%	-33%	-27%	-24%	0%	0%	0%	0%	0%
	60	-10%	-17%	-33%	-27%	-24%	0%	0%	0%	0%	0%
0		-17%	-33%	-27%	-24%	0%	0%	0%	0%	0%	
		1	2	5	10	15	20	30	50	75	100
		Minimale datavolume (GB)									

Figuur 18: Evolutie tussen **Q3 2020** en **Q3 2021** van de prijs van het goedkoopste aanbod dat beschikbaar is op de Belgische markt en beantwoordt aan de overeenkomstige spraak- en databehoeften.

De kleurcode is gebaseerd op de evolutie van de laagst mogelijke prijs tussen de twee onderzochte kwartalen en wordt op de volgende basis vastgesteld:

< -10%	< -5%	< 0%	< 5%	< 10%	> 10%
--------	-------	------	------	-------	-------

37. Dee situatie inzake de volumes vanaf 20 GB is echter in het **vierde kwartaal** aanzienlijk geëvolueerd, zoals onderstaande tabel toont.

Minimale bel-minuten	Unl	-20%	-7%	0%	-24%	-14%	-14%	-38%	-20%	0%	0%
	1000	-20%	-7%	0%	-24%	-14%	-14%	-38%	-20%	0%	0%
	500	-14%	0%	0%	-14%	-14%	-14%	-38%	-20%	0%	0%
	300	-8%	0%	0%	-14%	-14%	-14%	-38%	-20%	0%	0%
	240	-8%	0%	0%	-14%	-14%	-14%	-38%	-20%	0%	0%
	180	-8%	0%	0%	-32%	-14%	-14%	-38%	-20%	0%	0%
	120	-10%	-17%	-33%	-32%	-24%	-14%	-38%	-20%	0%	0%
	60	-30%	-17%	-33%	-32%	-24%	-14%	-38%	-20%	0%	0%
0		-17%	-33%	-32%	-24%	-14%	-38%	-20%	0%	0%	
		1	2	5	10	15	20	30	50	75	100
		Minimale datavolume (GB)									

Figuur 19: Evolutie tussen **Q3 2020** en **Q4 2021** van de prijs van het goedkoopste aanbod dat beschikbaar is op de Belgische markt en beantwoordt aan de overeenkomstige spraak- en databehoeften.

22. Hoewel Youfone niet in de internationale vergelijking is opgenomen (gezien zijn recente intrede op de Belgische markt kan deze operator nog niet aan het vereiste marktaandeel voldoen – zie Bijlage 1) is hij toch opgenomen in deze analyse van de recente evolutie van de Belgische markt om een correcte beschrijving te geven van de dynamiek die daar momenteel wordt waargenomen. In de afgelopen twaalf maanden zijn ook andere nieuwe spelers op de markt gekomen, zoals Neibo en One Bill Global. Meer informatie over de prijszetting van deze MVNO's is te vinden in de nationale vergelijkende prijzenstudie die het BIPT in het eerste kwartaal van 2022 zal publiceren.

38. Die recente ontwikkeling (vierde kwartaal) wordt voornamelijk door Orange veroorzaakt dat:
- Eind september een nieuw low-costmerk genaamd 'hey!' lanceerde.
 - In november het volume van zijn aanbod met het meeste data heeft verhoogd. Dit aanbod evolueerde daardoor van een onbeperkte dienst waarbij de snelheid gereduceerd werd na 30 GB (Orange Unlimited), naar een dienst die het mogelijk maakt om 60 GB te verbruiken voordat de snelheid ingeperkt wordt (Orange Extreme).²³

Conclusies van de analyse van de mobiele markt

39. Zoals uit het voorgaande gedeelte blijkt, is de Belgische mobiele markt wat de prijzen betreft gedurende de laatste twaalf maanden niet statisch gebleven, met name door de komst van Youfone en de wijzigingen die Orange aan zijn producten heeft aangebracht.²⁴
40. Ondanks die evolutie blijkt echter duidelijk uit de internationale vergelijking, die aan het begin van het verslag is voorgesteld en die rekening houdt met de wijzigingen op de Belgische markt tot eind november 2021, dat het prijsniveau van de mobiele aanbiedingen in België aanzienlijk hoger blijft dan in de meeste buurlanden voor de diensten met hoge datavolumes (meer dan 5 GB, zie Figuur 13).
41. Hoewel er geen vanzelfsprekende correlatie tussen de kwaliteit van het netwerk en het prijsniveau voor de mobiele markt naar voren gekomen is, is er daarentegen wel een opvallende correlatie waargenomen tussen de graad van concurrentie en het prijsniveau. Van de factoren die deze concurrentie kunnen stimuleren, zullen in de loop van de komende maanden de volgende ontwikkelingen van nabij moeten gevolgd worden:
- De aanstaande veiling van 5G-vergunningen en de mogelijkheid die die zal bieden aan een nieuwe MNO om de markt te betreden.
 - De evolutie van de aanbiedingen van MVNO's en de low-cost merken van MNO's en de druk die zij op de markt zullen kunnen uitoefenen.
 - De manier waarop de consumenten de tarifaire kansen die zich op de markt voordoen zullen grijpen en de manier waarop ze effectief van de concurrentie zullen gebruikmaken.

23. Zie het persbericht van Orange van 19 november 2021: <https://corporate.orange.be/nl/news-medias/go-unlimited-woordt-go-extreme-en-biedt-60gb-maand>.

24. Aan deze wijzigingen voegde Mobile Vikings op 14 december 2021 nog een grondige herziening van de datahoeveelheid toe bij verschillende aanbiedingen, bijvoorbeeld een verhoging van 20 GB tot 50 GB bij het plan van €29: <https://geeko.lesoir.be/2021/12/14/loperateur-mobile-vikings-change-ses-forfaits/>.

4. Gebundelde aanbiedingen

Analyse voor enkele vooraf bepaalde profielen

42. Er werden zes gezinsprofielen gekozen om de prijsvergelijking tussen België en zijn buurlanden te illustreren voor de markt van de gebundelde aanbiedingen. Deze profielen werden zo uitgewerkt dat ze een uitgebreid gamma van mogelijke gedragingen vertegenwoordigen, met name:

- Gebruikers van wie de te vervullen minimale behoeften beperkt zijn in termen van aantal gewenste diensten (profielen 1 tot 3).
- Gezinnen die meer diensten nodig hebben, hetzij voor een beperkt (profiel 4), een gematigd (profiel 5) of een intensief gebruik (profiel 6).

Profielen	Vereiste minimale maandelijkse behoeften			
	Internet	Tv (# zenders)	Vaste tel.	Mobiel
1. Alleenstaande zonder mobiel	Volume: onbeperkt Snelheid: 100 Mbps	Optioneel	Optioneel	-
2. Koppel zonder mobiel	Volume: 150 GB Snelheid: 50 Mbps	30 zenders	Optioneel	-
3. Student met mobiel	Volume: onbeperkt Snelheid: 30 Mbps FWA mogelijk ²⁵	Optioneel	Optioneel	1 sim 5 GB, bellen optioneel
4. Koppel met beperkte behoeften	Geen minimale snelheid noch minimaal volume	50 zenders	Optioneel	2 sims 1 GB en 300 min./sim
5. Gezin met matige behoeften	Volume: 200 GB Snelheid: 100 Mbps	50 zenders	Verplicht	4 sims 2 GB en 300 min./sim
6. Gezin met grote behoeften	Volume: onbeperkt Snelheid: 200 Mbps	50 zenders	Verplicht	4 sims 5 GB en 300 min./sim

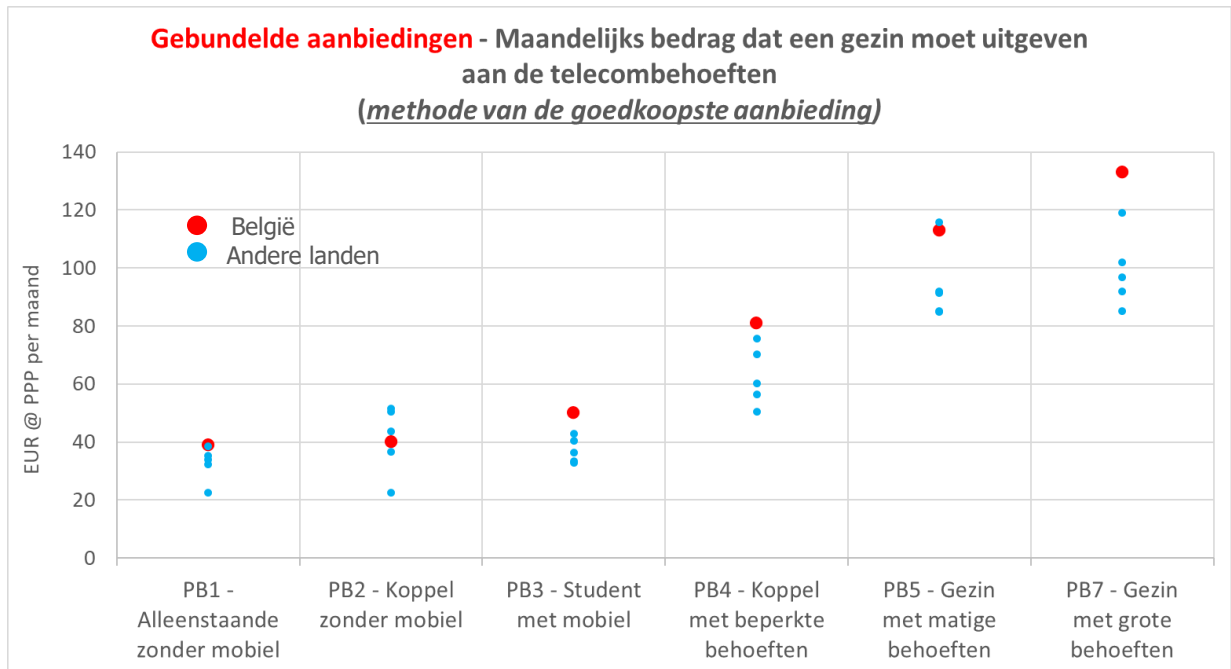
Figuur 20: Beschrijving van de beschouwde profielen voor de analyse van de gebundelde aanbiedingen.

43. Om de oefening nog concreter te maken, werd elk van de zes beschouwde profielen gekoppeld aan een voorbeeld van een huishouden op wie de beoogde situatie van toepassing kan zijn. Zo kunnen profielen 1 en 2 overeenstemmen met gezinnen waarbij de mobiele kosten van de leden ten laste worden genomen door de werkgever en die dus enkel moeten kijken naar vaste diensten. Profiel 1 kan bovendien gekenmerkt worden als een 'cord-cutter' terwijl profiel 2 een traditionelere manier van telecomconsumptie vertegenwoordigt. Profiel 3 kan dan weer overeenstemmen met een student die een flexibele en goedkope connectiviteit wenst. Profielen 4 en 5 kunnen ten slotte worden gelinkt aan koppels die zowel

25. FWA = 'Fixed Wireless Access', ofwel een vaste internetverbinding via het mobiele 4G-netwerk.

vaste als mobiele behoeften hebben, terwijl profiel 6 een gezin behelst dat bestaat uit twee ouders en twee jongvolwassenen, dat intensief gebruik maakt van telecomdiensten..

44. Het BIPT herinnert er aan dat de methode die in deze studie gebruikt is, bestaat uit het vergelijken van het goedkoopste aanbod in elk land dat *minstens* beantwoordt aan de behoeften toegewezen aan elk profiel. Toegepast op de zes profielen die hier worden bestudeerd, geeft deze aanpak de volgende resultaten:

Figuur 21: Vergelijking van de laagste prijzen per land voor de diensten die beantwoorden aan de behoeften van de bestudeerde profielen.

Profielen		Maandelijks minimale uitgaven	Rangschikking België ²⁶
PB1 Alleenstaande zonder mobiel		€ 39,0	6 ^e
		Vaste Internet 100 Mbps, onbeperkte volume	
PB2 Koppel zonder mobiel		€ 40,0	3 ^e
		Vereiste minimale maandelijkse behoeften: Vaste Internet 50 Mbps, volume = 150 GB 30 zenders	

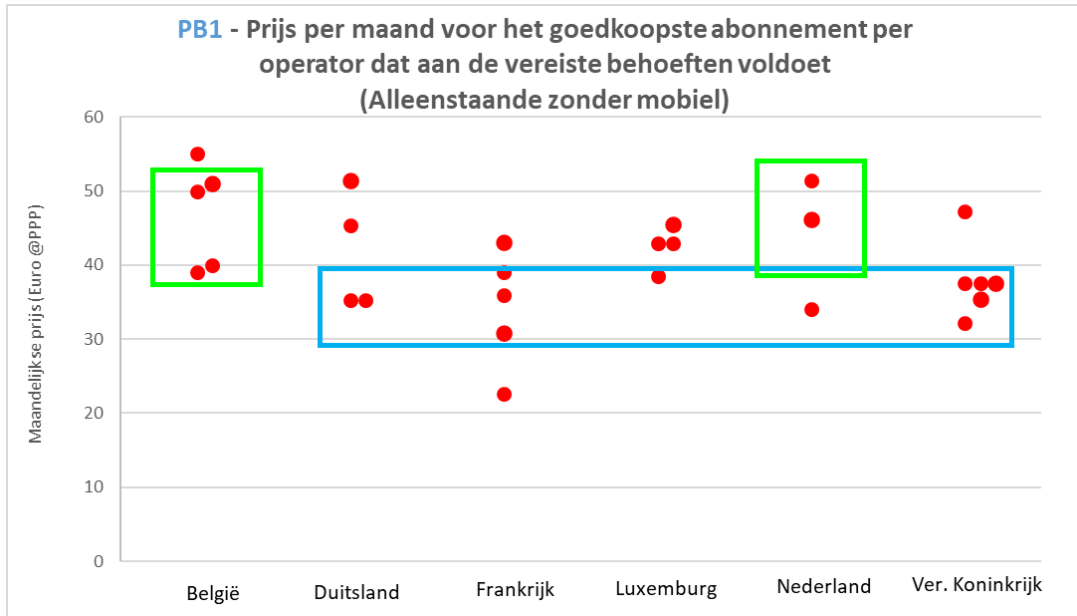
26. Waarbij 1 het goedkoopste land aanduidt en 6 het duurste.

PB3 Student met mobiel			6 ^e
		Vaste Internet 30 Mbps, onbeperkte volume FWA mogelijk 1 sim met 5 GB data	
PB4 Koppel met bepaalde behoeften		€ 81,0	6 ^e
		<i>Vereiste minimale maandelijkse behoeften:</i> Geen minimale snelheid noch minimaal volume 50 zenders 2 sim met 1 GB data et 300 min. bellen / sim	
PB5 Gezin met matige behoeften		€ 113,0	5 ^e
		<i>Vereiste minimale maandelijkse behoeften:</i> Vaste Internet 100 Mbps, volume = 200 GB 50 zenders en vaste telefonie 4 sim met 2 GB data et 300 min. bellen / sim	
PB6 Gezin met grote behoeften		€ 133,0	6 ^e
		<i>Vereiste minimale maandelijkse behoeften:</i> Vaste Internet 200 Mbps, onbeperkte volume 50 zenders en vaste telefonie 4 sim met 5 GB data en 300 min. bellen / sim	

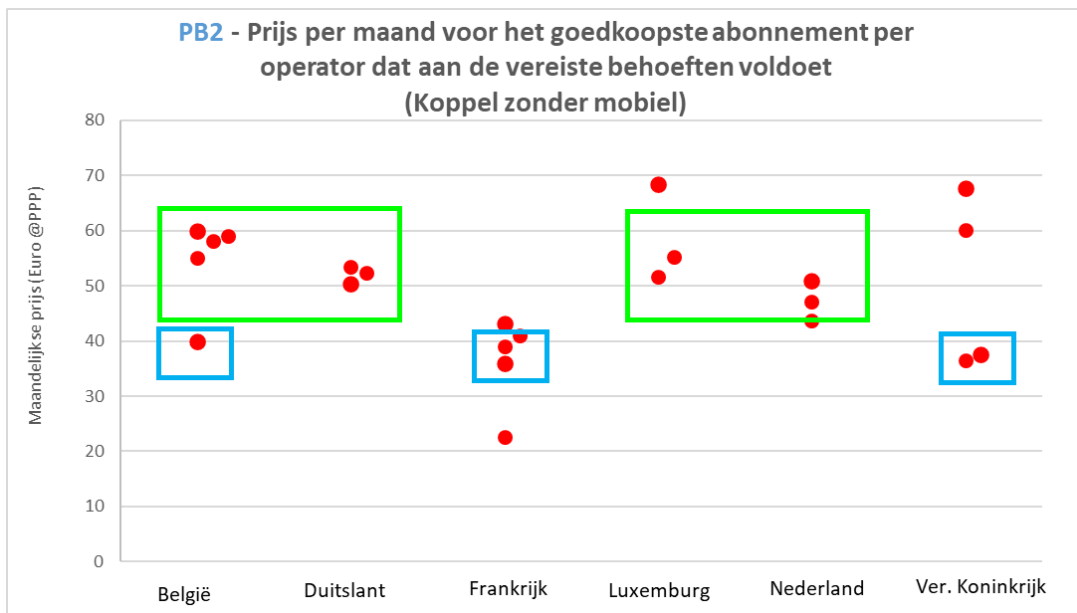
Figuur 22: Rangschikking van België wat de prijs betreft voor de zes beschouwde bundelprofielen.

45. Zoals blijkt uit de voorgaande grafiek en de tabellen daarvoor, komt België voor vijf van de zes beschouwde profielen slechts op de vijfde of zesde plaats in termen van de laagste prijzen. Voor profiel 2 (Koppel zonder mobiel) behoort België wel tot de top 3 van goedkoopste landen.
46. Wat betreft de profielen met een klein aantal vereiste minimale diensten (profielen 1, 2 en 3, waarvoor de te vervullen minimale behoeften respectievelijk breedband, breedband en tv en breedband en mobiel zijn), zijn de resultaten genuanceerd. Voor profiel 2 (Koppel zonder mobiel) behoort België tot de goedkopere landen, terwijl het zich voor profiel 1 op redelijke afstand bevindt van de prijzen die worden gehanteerd in de meeste buurlanden. Voor profiel 3 (Student met mobiel) is het prijsverschil echter uitgesproken in het nadeel van België.
47. Zoals bij de analyse van de mobiele markt, kunnen aan de hand van een analyse op basis van de verdeling van de goedkoopste prijzen voor alle operatoren bepaalde opmerkingen worden genuanceerd of verduidelijkt. Zo wordt ons land voor profiel 1 (Alleenstaande zonder mobiel), hoewel de prijs van de twee goedkoopste aanbiedingen in België niet erg ver afligt van de meeste goedkope aanbiedingen in de buurlanden, ook gekenmerkt door de afwezigheid van een echt goedkope aanbieder bij de onderzochte operatoren. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld in Nederland, waar de uitdager T-Mobile een zeer concurrerend aanbod heeft in vergelijking met KPN en Vodafone. Anderzijds is de goede klassering (3e) van België voor profiel nr. 2 (Koppel zonder mobiel) juist te verklaren door het bestaan van

een dergelijk aanbod op de markt, waarbij Scarlet zich duidelijk onderscheidt van de andere operatoren voor de voor dit profiel in aanmerking genomen behoeften.

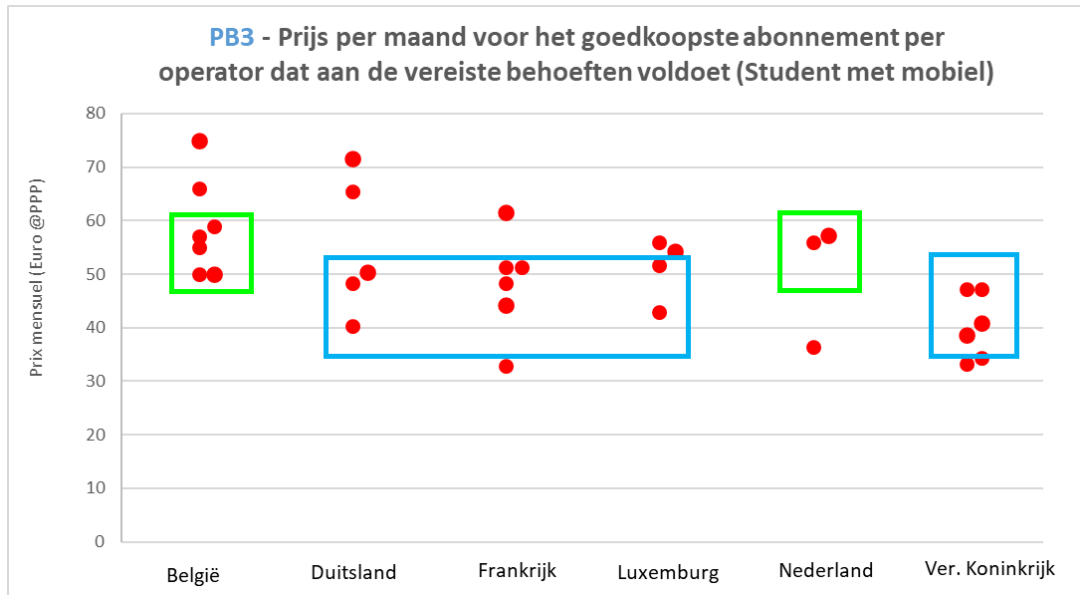

Figuur 23: Prijs van het goedkoopste aanbod per in acht genomen operator voor een alleenstaande zonder mobiel - Profiel PB1 (Vast internet aan minstens 100 Mbps en onbeperkt volume).

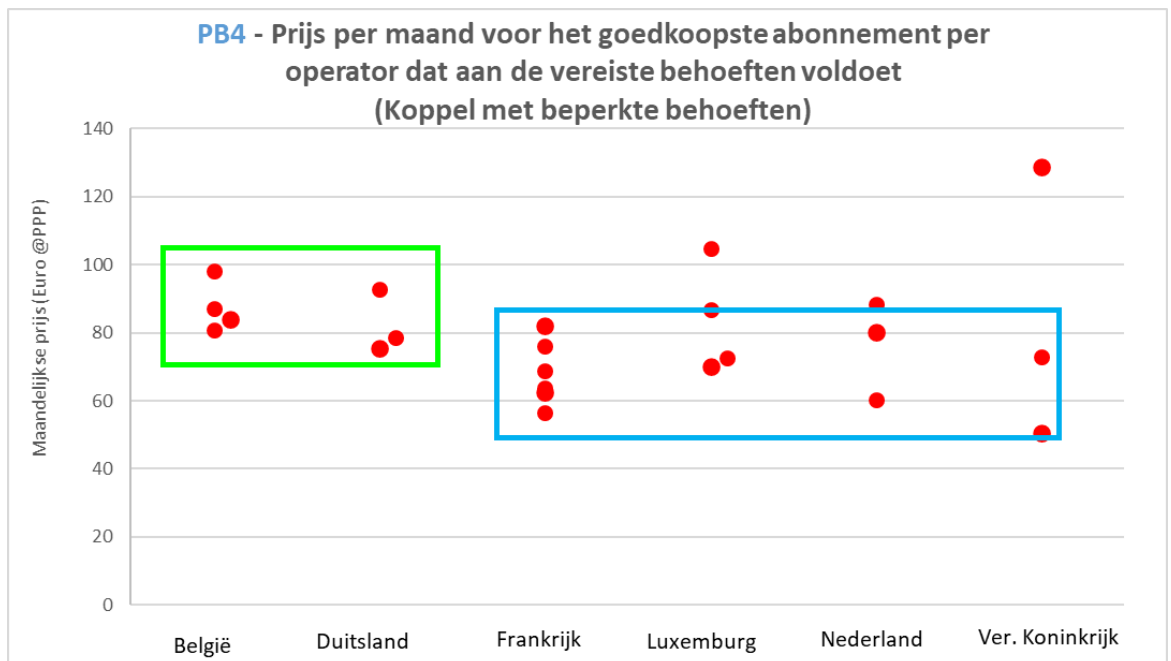

Figuur 24: Prijs van het goedkoopste aanbod per in acht genomen operator voor een koppel zonder mobiel – Profiel PB2 (Vast internet aan minstens 50 Mbps, 150 GB downloadvolume en 30 kanalen).

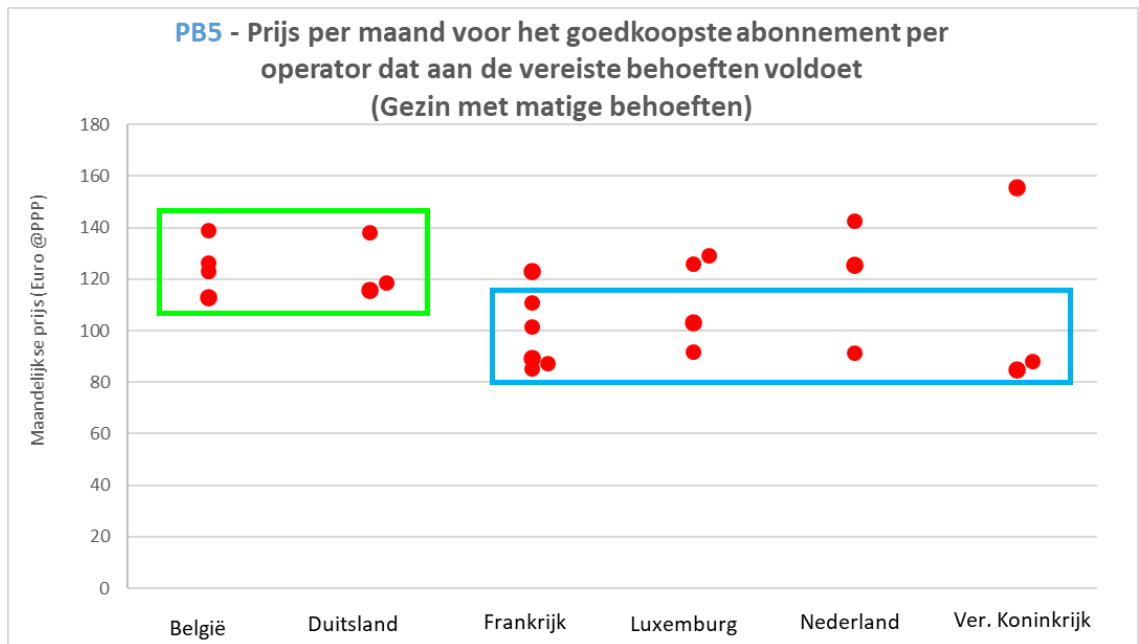
48. De situatie zoals waargenomen voor profiel twee lijkt niettemin eerder de uitzondering dan de regel te zijn voor België, aangezien het scenario van profiel 1 zich herhaalt voor profiel 3. Dit is bovendien ook het geval voor de profielen met een hogere hoeveelheid minimale behoeften (profielen 4 tem. 6).

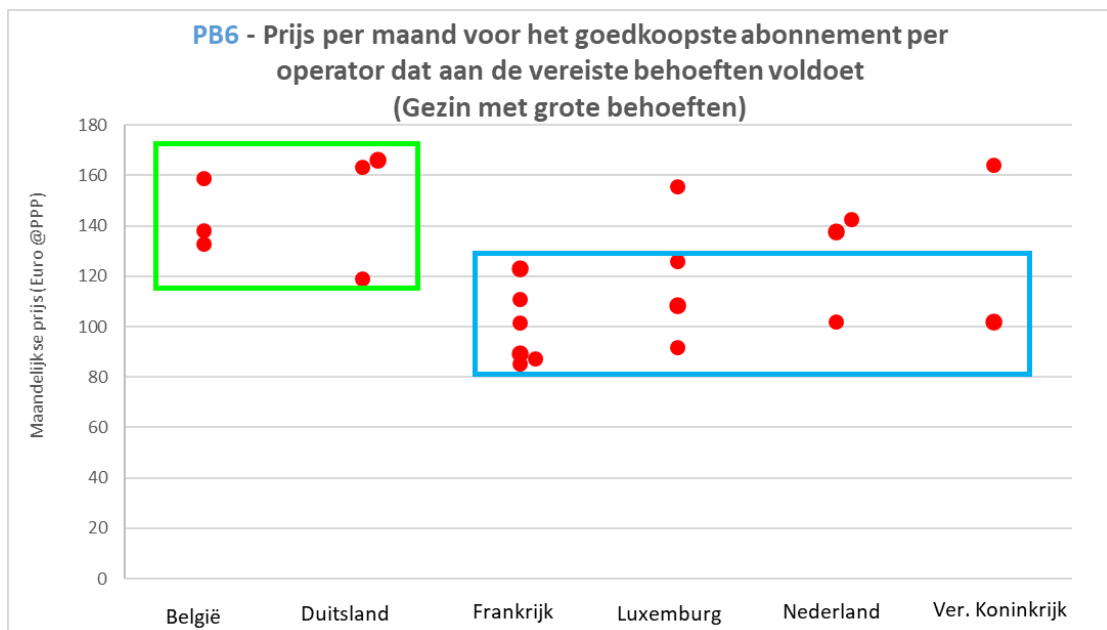
Figuur 25: Prijs van het goedkoopste aanbod per in acht genomen operator voor een student met mobiel – Profiel PB3 (Vast internet - eventueel via FWA - aan minstens 30 Mbps en onbeperkt downloadvolume; één simkaart met 5 GB).

Figuur 26: Prijs van het goedkoopste aanbod per in acht genomen operator voor een koppel met beperkte behoeften – Profiel PB4 (Internetconnectie zonder eisen qua snelheid of volume; twee simkaarten met elk 1 GB en 300 belminuten).

Figuur 27: Prijs van het goedkoopste aanbod per in acht genomen operator voor een gezin met gematigde behoeften – Profiel PB5 (Vast internet aan minstens 100 Mbps en downloadvolume van 200 GB, vaste telefonie, 50 kanalen en 4 simkaarten met elk 2 GB en 300 belminuten).

Figuur 28: Prijs van het goedkoopste aanbod per in acht genomen operator voor een gezin met grote behoeften – Profiel PB6 (Vast internet aan minstens 200 Mbps en onbeperkt downloadvolume, vaste telefonie, 50 kanalen en 4 simkaarten met elk 5 GB en 300 belminuten).

49. Kortom, de studie van de zes hierboven geanalyseerde profielen inzake gebundelde aanbiedingen toont dat België doorgaans opmerkelijk duurder is dan de buurlanden. Deze conclusie kan echter genuanceerd worden voor enkele profielen waar de Belgische prijzen onder of niet ver boven die van de buurlanden liggen.

Analyse voor de hele Belgische markt

50. Is de vergelijking op basis van de zes bovenstaande bestudeerde profielen representatief voor de situatie op de hele Belgische markt van de gebundelde aanbiedingen? Om dat te achterhalen werd een identieke analyse uitgevoerd op 60 profielen die eveneens gedefinieerd werden op basis van de volgende behoeften:

- Minstens vijf soorten van groepen van diensten:
 - 1P BB (enkel vast breedbandinternet)
 - 2P BB FT (breedbandinternet en vaste telefonie)
 - 2P BB Mob (breedbandinternet en mobiele telefonie)
 - 3P BB TV FT (breedbandinternet, televisie en vaste telefonie)
 - 4P (breedbandinternet, televisie, vaste telefonie en mobiele telefonie)
- Vier soorten van behoeften wat betreft downloadsnelheid bij vaste breedband:
 - 10 Mbps (basisconnectiviteit) – 50 Mbps – 100 Mbps – 200 Mbps – Toegang via kabel of DSL (geen FWA)
- Drie soorten van behoeften omtrent downloadvolume bij vaste breedband:
 - 50 GB – 150 GB – Onbeperkt volume
- Drie soorten van behoeften omtrent minimumaantal televisiezenders:
 - Geen tv-zenders vereist - 30 tv-zenders - 50 tv-zenders
 - Tv-kijken gebeurt via een decoder.

51. Zoals de volgende tabel aantoont, blijken de waarnemingen gebaseerd op de 6 hierboven besproken profielen in lijn te zijn met de trends op basis van de 60 profielen. Ondanks het feit dat België minder duur of zelfs goedkoop lijkt ten opzichte van de buurlanden voor bepaalde types van profielen (1P breedband of 3P met 30 tv-zenders), is ons land over het algemeen opmerkelijk duurder dan de andere landen wat betreft de meerderheid van de bestudeerde profielen.

Ranking van België (methode van het goedkoopste aanbod)

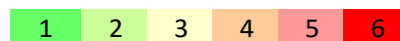
minimale x-P	1P BB	3	6	6	4	5	6	2	2	6	5
	2P BB FT	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
	2P BB Mob*	4	6	6	6	6	6	5	5	5	6
	3P BB TV FT - 30 kanalen	2	2	2	2	2	2	6	6	6	6
	3P BB TV FT - 50 kanalen	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
	4P**	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
	Min. volume vast int. (GB)	50	150	Onb.	50	150	Onb.	50	150	Onb.	Onb.
	Minimale snelheid (Mbps)	10			50			100			200

* 1 Sim met 2 GB en 180 belminuten

** 50 kanalen en Sim met 2 GB en 180 belminuten

Figuur 29: *Interpretatie van de tabel:* voor een consument die een bundel wenst met ten minste breedbandtoegang en een snelheid van 50 Mbps, onbeperkt downloadvolume, vaste telefonie en 50 tv-zenders, komt België op de zesde plaats in vergelijking met zijn vijf buurlanden.

De *kleurcode* is gebaseerd op de rangschikking van België t.o.v. zijn buurlanden en wordt op de volgende basis vastgesteld:

52. Wat de weinige profielen betreft waarvoor België in vergelijking met de buurlanden goedkoop of zelfs voordelig lijkt, dient te worden opgemerkt dat het gaat om profielen die ofwel overeenkomen met een beperkte behoefte aan lineaire tv-zenders, ofwel met beperkte downloadvolumes voor het internetgebruik. Deze situatie kan worden verklaard door het feit dat België het enige van de zes bestudeerde landen is dat diensten met dergelijke specifieke kenmerken op de markt brengt.²⁷
53. Het gemiddelde van de rangschikkingen van de zes bestudeerde landen voor elk van de 60 gebundelde profielen die in deze studie in aanmerking werden genomen, werd gebruikt om een algemene rangschikking van deze landen op te stellen - van goedkoopste (1) naar duurste (6). Deze aanpak (altijd gebaseerd op het goedkoopst mogelijke aanbod) identificeert Frankrijk als het goedkoopste land voor bundels. Het VK en Duitsland staan op de tweede en derde plaats en zullen als ijkpunt dienen voor de prijzen in België, dat op de zesde en laatste plaats staat.

	Gemiddelde ranking	Globale ranking
Frankrijk	1,2	1
VK	2,3	2
Duitsland	3,8	3
Luxemburg	4,1	4
Nederland	4,4	5
België	5,3	6

Figuur 30: Rangschikking van de landen in functie van hun bundelprijzen (goedkoopste naar duurste) – Voor gedetailleerde rangschikkingen, zie Bijlage 6.

54. Zoals uit de volgende twee tabellen blijkt, bevestigt een vergelijking van de prijsverschillen tussen België en de landen op de tweede en derde plaats (het Verenigd Koninkrijk en Duitsland) in grote lijnen de in vorige sectie waargenomen tendensen.

Prijsverschil (in %) tussen België en het gemiddelde van landen 2 en 3 (VK en Duitsland)

minimale x-P	1P BB	-1%	28%	37%	6%	16%	24%	-11%	-11%	16%	-4%
	2P BB FT	46%	46%	46%	34%	34%	34%	28%	28%	28%	51%
	2P BB Mob*	0%	26%	26%	12%	20%	20%	12%	12%	12%	10%
	3P BB TV FT - 30 kanalen	-9%	-9%	-9%	-14%	-14%	-14%	27%	27%	27%	46%
	3P BB TV FT - 50 kanalen	40%	40%	47%	33%	33%	39%	27%	27%	27%	46%
	4P**	51%	51%	51%	44%	44%	44%	19%	19%	19%	35%
	Min. volume vast int. (GB)	50	150	Onb.	50	150	Onb.	50	150	Onb.	Onb.
	Minimale snelheid (Mbps)	10			50			100			200

* 1 Sim met 2 GB en 180 belminuten

** 50 kanalen en Sim met 2 GB en 180 belminuten

Figuur 31: *Interpretatie van de tabel:* voor een consument die een pack wenst met ten minste een breedbandtoegang aan 50 Mbps, onbeperkt downloadvolume, vaste telefonie en 50 tv-zenders, kost de goedkoopste dienst op de Belgische markt 39% meer dan het gemiddelde van de laagste prijzen in de landen op de 2e en 3e plaats (Verenigd Koninkrijk en Duitsland).

De *kleurcode* is gebaseerd op het prijsverschil (in %) en wordt op de volgende basis vastgesteld:

< 0%	< 5%	< 10%	< 20%	< 30%	> 30%
------	------	-------	-------	-------	-------

27. Van de ongeveer dertig in deze studie onderzochte operatormerken, België niet meegerekend, bleek alleen O2 Germany kabel- of DSL-breedbanddiensten te verkopen met een beperkt gebruiksvolume.

Prijverschil (in €) tussen België en het gemiddelde van landen 2 en 3 (VK en Duitsland)

minimale x-P	1P BB	-0,4	6,7	8,7	1,7	4,2	6,2	-3,8	-3,8	5,3	-1,5
	2P BB FT	12,7	12,7	12,7	10,2	10,2	10,2	10,9	10,9	10,9	21,9
	2P BB Mob*	0,2	9,2	9,2	4,7	7,7	7,7	5,4	5,4	5,4	5,1
	3P BB TV FT - 30 kanalen	-4,2	-4,2	-4,2	-6,7	-6,7	-6,7	13,7	13,7	13,7	25,1
	3P BB TV FT - 50 kanalen	17,9	17,9	20,9	15,3	15,3	18,3	13,7	13,7	13,7	25,1
	4P**	25,3	25,3	25,3	22,8	22,8	22,8	12,2	12,2	12,2	23,2
Min. volume vast int. (GB)	50	150	Onb.	50	150	Onb.	50	150	Onb.	Onb.	
Minimale snelheid (Mbps)	10			50			100			200	

* 1 Sim met 2 GB en 180 belminuten

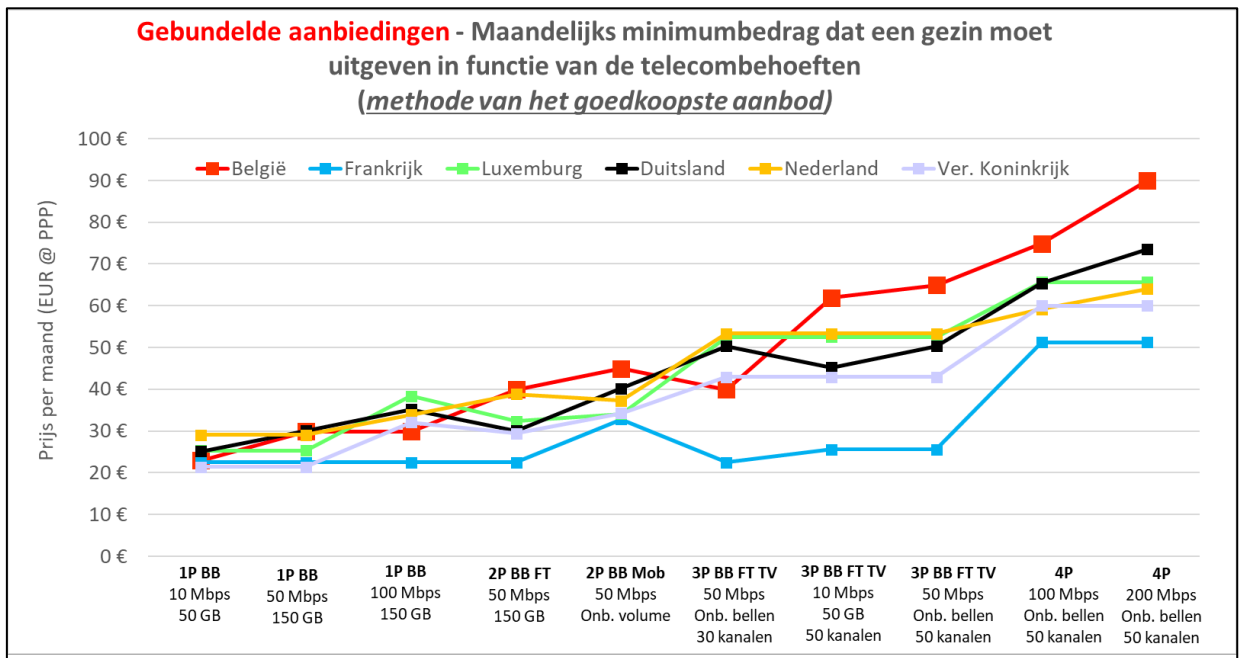
** 50 kanalen en Sim met 2 GB en 180 belminuten

Figuur 32: *Interpretatie van de tabel:* voor een consument die een bundel wil met ten minste een breedbandtoegang aan 50 Mbps, onbeperkt downloadvolume, vaste telefonie en 50 tv-zenders, is de goedkoopste dienst beschikbaar op de Belgische markt 18,3 euro duurder dan het gemiddelde van de goedkoopste PPP-prijzen beschikbaar in de landen op de 2e en 3e plaats (hier het Verenigd Koninkrijk en Duitsland).

De kleurcode is gebaseerd op het prijsverschil (in euro per PPP):

55. Conclusie: het geheel van de studie uitgevoerd door het BIPT wijst uit dat België over het algemeen opmerkelijk duurder is dan zijn buurlanden. België is evenwel sporadisch, voor een beperkt aantal specifieke profielen, goedkoper of heeft prijzen aanleunend bij die van de buurlanden.

Figuur 33: Vergelijking van de laagst mogelijke prijzen per land voor de aanbiedingen die beantwoorden aan de behoeften van de beschouwde profielen (10 profielen) - Het mobiele element van de 2P en 4P-aanbiedingen beantwoordt aan behoeften die overeenstemmen met 1 simkaart met 2 GB en 180 belminuten.

Vergelijking met de Europese Unie

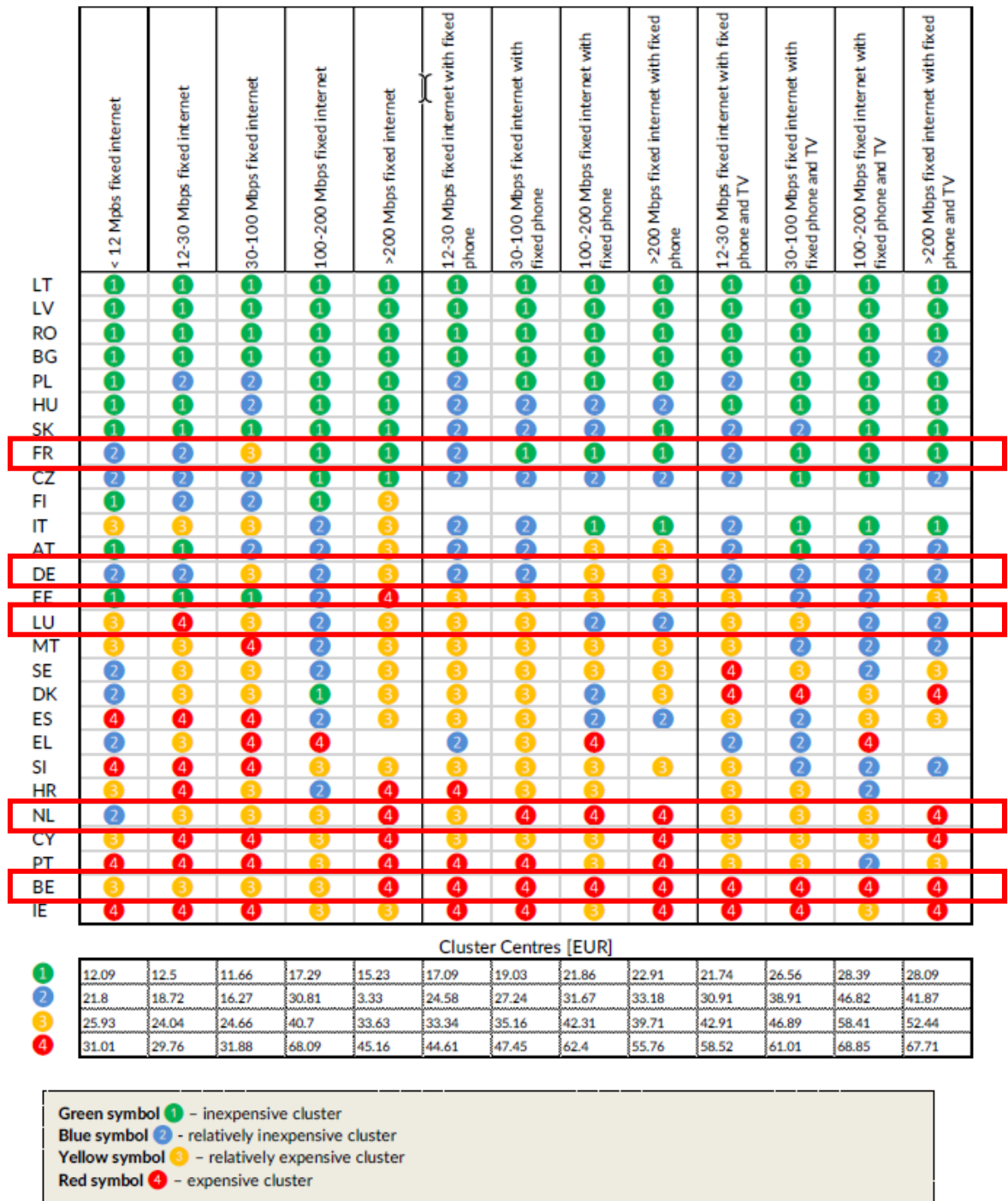
56. Zoals vermeld in het deel van dit verslag dat is gewijd aan de mobiele markt, heeft de Europese Commissie begin november 2021 haar jaarlijkse prijsvergelijking over telecomdiensten in de Europese Unie²⁸ gepubliceerd. Die studie is gebaseerd op de prijzen van die diensten zoals de Commissie ze op het einde van **2020** heeft vastgesteld.²⁹ De tabellen met een samenvatting van de door de Europese Commissie bekomen resultaten voor de bundelmarkten voor vaste telefonie (internet, televisie en vaste telefonie) en convergente telefonie (dezelfde bundel, aangevuld met een mobiele component) zijn te vinden op de volgende twee pagina's.
57. In vergelijking met alle landen van de Europese Unie, zoals de tabellen op de volgende pagina's weergeven, rangschikt de Commissie België op de 26e en 25e plaats (van 27) wat betreft het niveau van de prijzen van de vaste telecomdiensten en de combinaties van vast en mobiel.
58. De Europese Commissie plaatst Frankrijk in de top 10 van de goedkoopste landen in termen van vaste diensten en in de top 3 van de goedkoopste landen voor aanbiedingen die vaste en mobiele diensten combineren.
59. De Europese Commissie rangschikt Duitsland en Luxemburg bij de middenmoot wat betreft de vaste diensten en iets hoger voor de aanbiedingen die vaste en mobiele diensten combineren.
60. Anders dan op de mobiele markt, waar het land tot de eerste helft van de rangschikking behoort, plaatst de Europese Commissie Nederland bij de duurder landen voor zowel de vaste diensten als de diensten die vast en mobiel combineren.
61. In tegenstelling tot de mobiele markt staan Frankrijk, Duitsland, Nederland en Luxemburg³⁰ in de BIPT-studie en de studie van de Europese Commissie in dezelfde volgorde wat betreft het prijsniveau voor gebundelde diensten (met of zonder mobiele component). De conclusies voor België zijn ook identiek, aangezien:
- België over het algemeen duurder is, zelfs veel duurder dan de meeste van zijn buurlanden.
 - Er occasioneel een minder uitgesproken prijsverschil is voor bepaalde profielen, zoals deze voor internet only-aanbiedingen (zonder vaste telefonie of televisie).

28. Zie: "[Mobile and Fixed Broadband Prices in Europe 2020](#)".

29. Ter herinnering: de huidige studie van het BIPT heeft betrekking op tariefwaarnemingen van november 2021. Wat betreft de andere verschillen in werkwijze tussen de twee rapporten, wijzen met name op het feit dat het BIPT meer operatoren in beschouwing neemt in zijn vergelijking (met name de 'low cost'-merken van de voornaamste MNO's).

30. Ter herinnering: het Verenigd Koninkrijk wordt niet langer onderzocht door de Europese Commissie.

Figure 3 - Price variation per offer category across the EU, country clusters (fixed broadband)

Figuur 34: Uittreksel uit het verslag van de Europese Commissie "Mobile and Fixed Broadband Prices in Europe 2020", blz. 13, bundels zonder mobiele diensten.

Figure 4 - Price variation per offer category across the EU, country clusters (converged offers)

Figuur 35: Uittreksel uit het verslag van de Europese Commissie "[Mobile and Fixed Broadband Prices in Europe 2020](#)", blz. 16, bundels met mobiele diensten.

Toelichting

62. Bij de parameters die het verschil in tariefniveaus tussen België en zijn buurlanden op het vlak van prijs voor gebundelde aanbiedingen kunnen verklaren, worden twee factoren vaak aangehaald: de concurrentiegraad en de netwerkqualiteit. In de volgende paragrafen wordt een beknopt overzicht van deze twee aspecten gegeven.
63. Wat de concurrentiegraad betreft, wordt in de onderstaande tabel het prijsniveau van de gebundelde aanbiedingen vergeleken met de marktaandelen voor breedband op retailniveau van de operatoren die over een toegangsinfrastructuur met aanzienlijke nationale of regionale dekking beschikken. Deze operatoren zijn de gevestigde telecomoperatoren en de belangrijkste kabeloperator in elk land. In de tabel is ook het marktaandeel van de andere operatoren aangegeven.³¹

<i>Rangschikking in termen van prijzen</i>	Prijsniveau van de bundels (studie BIPT)	# operatoren met meer dan 10% marktaandeel	marktaandeel van de historische + kabel-operatoren	Breedband-marktaandeel van alternatieve operatoren	<i>Via eigen netwerk</i>	<i>Via het netwerk van historische of kabel-operator.</i>
1. Frankrijk	Goedkoop	4	[40-50%]	[50-60%]	[30-40%]	[10-20%]
2. Verenigd Koninkrijk	Goedkoop	4	[50-60%]	[40-50%]	[0-10%]	[40-50%]
3. Duitsland	Goedkoop tot matig	3	[60-70%]	[30-40%]	[0-10%]	[30-40%]
4. Luxemburg	Matig tot duur	2	[70-80%]	[20-30%]	[10-20%]	[0-10%]
5. Nederland	Duur	2	[80-90%]	[10-20%]	[0-10%]	[0-10%]
6. België	Duur	2 en 2	[90-100%]	[0-10%]	[0-10%]	[0-10%]

Figuur 36: Vergelijking tussen het prijsniveau en de mate van concurrentie voor vaste breedband internet-diensten.

Operatoren met een aanzienlijke nationale of regionale dekking:

- *Frankrijk: Orange en kabelactiviteiten van SFR.*
- *Verenigd Koninkrijk: BT en Virgin Media.*
- *Duitsland: Deutsche Telekom en Vodafone.*
- *Luxemburg: Post Lux en kabelactiviteiten van Luxembourg Online.*
- *Nederland: KPN en VodafoneZiggo.*
- *België: Proximus en Telenet in Vlaanderen, Proximus en Voo in Wallonië*³².

31. Bronnen: verslagen van de nationale regulatoren van de landen in kwestie en financiële publicaties van de operatoren. Zie ook de bijlagen 3 en 5 van deze studie.

32. In België is Telenet bijna uitsluitend actief in Vlaanderen en een deel van Brussel. Voo is uitsluitend actief in Wallonië en een ander deel van Brussel.

64. Zoals blijkt uit deze tabel bestaat er een erg sterk verband tussen het prijsniveau van de bundels van een land en het marktaandeel dat de alternatieve operatoren er hebben. Of dat marktaandeel wordt verwezenlijkt via een eigen toegangsnetwerk of door dat van een historische operator, lijkt daarentegen geen impact te hebben op het vastgestelde verband.
65. Wat de kwaliteit van de vaste netwerken betreft, worden de waarnemingen van verschillende bronnen ter zake samengevat in de tabel hieronder.³³

	Prijsniveau van de bundels (Studie BIPT)	Indicatoren:		
		Breedbanddekking (max. score = 100) (DESI 2021) ³⁴	FTTH/B-dekking (%) (IDate 2021) ³⁵	Downloadsnelheid (Mbps, 181 landen) (Speedtest) ³⁶
1. Frankrijk	Goedkoop	52,6	82%	90,4 (28e)
2. Verenigd Koninkrijk	Goedkoop	10,0	17%	56,7 (50e)
3. Duitsland	Goedkoop tot matig	55,9	17%	64,9 (42e)
4. Luxemburg	Matig tot duur	95,1	72%	91,8 (25e)
5. Nederland	Duur	89,8	41%	94,8 (21e)
6. België	Duur	67,5	9%	76,5 (38e)

Figuur 37: Vergelijking tussen het prijsniveau en de netwerkqualiteit voor vaste breedband internetdiensten.

66. Anders dan het geval is op de mobiele markt waar geen enkel duidelijk verband werd opgemerkt tussen het prijsniveau en de netwerkqualiteit (cf. deel 3), tekent zich een duidelijker (zij het nog steeds onduidelijk) verband af wat betreft de kwaliteit van de vaste netwerken.
67. Deze vaststelling is des te duidelijker in het geval van het Verenigd Koninkrijk, dat als goedkoop is geïdentificeerd wat betreft de prijzen van de bundels, maar veruit als laatste van de zes bestudeerde landen komt als we kijken naar de kwaliteitsindicatoren van de vaste netwerken (lage VHCN-dekking, een tot nog toe beperkte FTTH-uitrol, de laagste vastgestelde downloadsnelheid van de zes landen).
68. Deze vaststelling geldt eveneens in zekere mate voor Frankrijk waar de DESI-score laag is ten opzichte van de andere landen. Ondanks dat de uitrol van de FTTH-toegang op een hoog

33. Meer informatie over de indicatoren en de hier aangehaalde studies kan worden gevonden in .

34. Voor meer informatie over DESI, zie: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi> en <https://digital-agenda-data.eu/datasets/desi/visualizations>.

35. Zie IDate "[World FTTx Markets](#)", juli 2021.

36. De resultaten van speedtest.net dateren van november 2021 en zijn beschikbaar via de volgende link: <https://www.speedtest.net/global-index#mobile>.

niveau zit en sterk is versneld de voorbije twee jaar, is het wel een feit dat deze uitrol niet zonder enkele kwaliteitsproblemen verloopt.³⁷

69. Luxemburg en Nederland, die als matig tot dure landen worden beschouwd in termen van prijzen, tekenen daarentegen veruit de beste resultaten op wat betreft de kwaliteitsindicatoren voor vaste netwerken. Duitsland, dat tot de middenmoot behoort wat de prijzen betreft, scoort ook gemiddeld op het vlak van de kwaliteitsindicatoren.
70. Slechts één enkel land vertoont een licht afwijkend gedrag ten opzichte van de andere wat betreft het waargenomen verband tussen het prijsniveau en de kwaliteit van de vaste netwerken: België. Het lijkt dan wel vaste netwerken van goede of zelfs zeer goede kwaliteit te hebben, met name tegenover de twee landen die als het goedkoopst zijn geïdentificeerd, maar die kwaliteit is ook niet uitzonderlijk in vergelijking met Luxemburg en Nederland, die opmerkelijk beter scoren op dat vlak terwijl het prijsniveau dat ze hanteren lager ligt dan dat vastgesteld in België.
71. Tot slot, ook als het korte overzicht dat zopas werd gegeven met betrekking tot de kwaliteit van de vaste netwerken natuurlijk niet alles zegt over de complexe materie die precies moet worden omschreven, blijkt toch duidelijk dat er zich een zeker verband aftekent tussen het prijsniveau en de kwaliteit van de vaste netwerken... behalve voor België. Om te achterhalen of dit schijnbare verband ook werkelijk een causaal verband is, zal een diepgaandere studie ter zake nodig zijn.

Evolutie van de prijzen van de bundels in België sinds 2020

72. Hoe zijn de laagste prijzen van de bundels tussen het 3e kwartaal van 2020 en het 4e kwartaal van 2021 in België geëvolueerd? De tabel hieronder geeft een indicatie en houdt rekening met de volgende operatoren: Proximus (Scarlet inbegrepen), Telenet, Voo (Zuny inbegrepen) en Orange.

minimale x-P	1P BB	0%	6%	0%	0%	6%	0%	6%	0%	-22%	-28%
	2P BB FT	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-14%	-14%	-14%	-4%
	2P BB Mob*	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-7%	-7%	-7%	-12%
	3P BB TV FT - 30 kanalen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-5%	-5%	-5%	-5%
	3P BB TV FT - 50 kanalen	0%	0%	-5%	0%	0%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%
	4P**	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-4%
Min. volume vast int. (GB)	50	150	Onb.	50	150	Onb.	50	150	Onb.	Onb.	
Minimale snelheid (Mbps)	10		50		100		200				

* 1 Sim met 2 GB en 180 belminuten

** 50 kanalen en Sim met 2 GB en 180 belminuten

Figuur 38: Evolutie tussen **Q3 2020** en **Q4 2021** van de prijs van het goedkoopste aanbod dat beschikbaar is op de Belgische markt en beantwoordt aan de overeenstemmende behoeften inzake bundels. (Zelfde voorwaarden als paragraaf 51)

De *kleurcode* is gebaseerd op de evolutie van de laagst mogelijke prijs tussen de twee onderzochte kwartalen en wordt op de volgende basis vastgesteld:

³⁷ Zie Bijlage 7.

73. Zoals blijkt uit deze tabel zijn de goedkoopste prijzen die beantwoorden aan de behoeften van de hier beschreven profielen, op een enkele uitzondering na, over het algemeen stabiel gebleven of licht gedaald (-5%) in de loop van de twaalf voorbije maanden. De dalingen met 5% worden in verband gebracht met de impact van Orange, evenals de sterkere daling (-14%) van de 2P BB FT-aanbiedingen met 100 Mbps. De grotere dalingen vastgesteld voor de 1P BB-aanbiedingen met 100 Mbps onbeperkt en 200 Mbps (-20% en -26%), worden gelinkt aan de impact van Orange evenals, in het zuiden van het land, Zunny.
74. Deze vaststellingen houden geen rekening met de prijsstijgingen die Orange zal doorvoeren voor haar diensten vanaf januari 2022.³⁸

Conclusies van de analyse van de bundels

75. Zoals blijkt uit deze analyse is de Belgische markt voor bundels tamelijk tot zeer duur in vergelijking met de buurlanden van België.
76. Het niveau van de goedkoopst mogelijke prijzen in België is redelijk stabiel gebleven de voorbije twaalf maanden en zelfs licht gedaald (-5% en -14% voor sommige 2P BB FT) voor de behoeften die de meeste diensten en/of (afhankelijk van het geval) het meeste volume vereisen. Ondanks die dalingen, blijft het niveau van de prijzen voor de bundels in België veel hoger dan de meeste prijzen die worden gehanteerd in de buurlanden. De voor januari 2022 aangekondigde prijsstijgingen zouden dat verschil nog groter kunnen maken, in het nadeel van België.
77. Er komt een sterk verband naar voren tussen het prijsniveau en de concurrentiegraad in een land. Anders dan voor de mobiele markt kan er ook een zichtbaar verband worden vastgesteld tussen het prijsniveau van een land en de kwaliteit van zijn vaste netwerken ... behalve voor België.

38. Zie « [Orange augmente ses tarifs pour l'internet fixe et la télévision](#) » (RTBF, 13 novembre 2021).

Bijlage 1. Methodologie

Algemene voorstelling

De methode die het BIPT dit jaar heeft gebruikt voor de vergelijkende internationale prijzenstudie, werd deels aangepast ten opzichte van deze gehanteerd in 2019. Toen nam de methode immers het op de markt beschikbare aanbod (nl. de verschillende 1P-, 2P-, 3P- of 4P-aanbiedingen die de telecomoperatoren aanbieden) als vertrekpunt. Daarentegen vertrekt de huidige methode vanuit een andere invalshoek, nl. de vraag, en dus de verschillende behoeften die verschillende types gebruikers van telecomdiensten vervuld willen zien.

Concreet heeft het BIPT een reeks gezinsprofielen opgesteld op basis van te vervullen telecombehoeften. Deze behoeften worden telkens beschouwd als minimaal te vervullen, wat wil zeggen dat elk aanbod dat aan deze behoeften beantwoordt (ook wanneer het meer diensten of volume inhoudt dan nodig), in beschouwing wordt genomen als aanvaardbaar voor de consument. Het gezin zal vervolgens uit alle mogelijkheden kiezen voor het aanbod met de laagste prijs.³⁹

Zoals het geval is in de delen **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** (mobiele markt) en **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** (bundels) van dit verslag, wordt deze aanpak in eerste instantie toegepast op een beperkt aantal profielen (4 voor mobiel en 6 voor bundels) waarvan de minimale behoeften zo werden gedefinieerd dat ze een gevarieerde, gedifferentieerde en representatieve groep dekken van concrete gevallen die zich kunnen voordoen op de markt. Vervolgens wordt de analyse in een tweede fase veralgemeend naar een groter aantal profielen (80 voor mobiel, 60 voor bundels) om een zo breed mogelijk beeld te krijgen van de Belgische markt.

Minimaal te vervullen behoeften

De hier beoogde minimale telecombehoeften hebben betrekking op vier thema's:

- **Mobiele telefonie**, waarvoor de twee voornaamste beschouwde parameters bestaan in het aantal belminuten en het datavolume. Sms'en worden buiten beschouwing gelaten.⁴⁰ Verder dient te worden opgemerkt dat:
 - Enkel rekening wordt gehouden met 'abonnementsformules' (*postpaid*), niet met de prepaidformules. Deze keuze is gerechtvaardigd door de nood aan helderheid, wat niet het geval zou zijn indien rekening zou worden gehouden met de specifieke tarifiering (bijv. inzake herladen) die van toepassing is op de prepaiddiensten. Die keuze is ook gerechtvaardigd door de terugval die bij dergelijke diensten waargenomen wordt: het aandeel van de prepaidkaarten in het geheel van de simkaarten die in België actief zijn, is van meer dan 30% in 2017 gezakt naar 18% in 2020.^{41 42}

39. Er werd een uitzondering gemaakt wat betreft het rekening houden met oplossingen die meer diensten bieden dan vereist: voor mobiel. Er werd immers beslist dat een consument die enkel vaste diensten wenst (internet, tv en/of vaste telefonie), geen rekening zal houden met de aanbiedingen die een mobiel element omvatten. Deze uitzondering werd dus in het leven geroepen om niet onnodig veel combinaties van mogelijke oplossingen te hebben waarmee rekening moet worden gehouden. Volgens de hier uiteengezette aanpak zal een consument die *a priori* bijvoorbeeld enkel vast breedbandinternet nodig heeft, niet enkel de oplossingen beogen die alleen die dienst aanbieden maar ook de oplossingen die tv en/of vaste telefonie, combineren om uiteindelijk de goedkoopste oplossing van allemaal te kiezen.

40. Steeds meer aanbiedingen nemen ze immers in onbeperkte mate op in het abonnement.

41. Zie de jaarlijkse statistische verslagen van het BIPT (<https://www.bipt.be/operatoren/statistieken>).

42. Een uitzondering op dit niet rekening houden met de prepaid aanbiedingen: Duitsland (cf. Bijlage 3).

- Wanneer een aanbod geadverteerd wordt als zijnde met 'onbeperkte data', is het datavolume waarmee rekening wordt gehouden, hetgene dat beschikbaar is voor het verbruiksplafond (*Faire Use Policy* of 'FUP').⁴³
- Vast internet, waarvoor de twee voornaamste parameters de downloadsnelheid en het maandelijks downloadbare datavolume zijn. Een derde parameter die in beschouwing wordt genomen, is het al dan niet aanvaarden van een 'fixed wireless'-toegang (via 4G bijvoorbeeld) in plaats van een vaste lijn.
- Televisie, waarvoor de twee voornaamste criteria het aantal zenders en de manier waarop deze bekeken worden (nl. via een decoder of een applicatie) zijn.
- Vaste telefonie lijkt omwille van de evolutie van de consumptiepatronen steeds minder het verschil te maken wat de keuze van de consument betreft in vergelijking met vast internet, televisie en mobiele telefonie.⁴⁴ De enige criteria waarmee rekening zal worden gehouden voor deze dienst zijn dan ook de wens van de consument om al dan niet te beschikken over een vaste lijn, en om van een minimum aan gratis minuten te genieten.

De aanbiedingen waarmee rekening wordt gehouden om te beantwoorden aan de behoeften in verband met elk profiel, kunnen de volgende vormen aannemen:

- Ofwel een commercieel 'pack' dat verschillende diensten van één merk samen aanbiedt.
- Ofwel een combinatie van packs en/of individuele producten gekozen binnen één en hetzelfde merk (geen combinatie tussen diensten van verschillende merken die tot eenzelfde groep behoren, zoals Scarlet en Proximus).

Beschouwde aanbiedingen en soorten van prijzen

Goedkoopste aanbod

Zoals hierboven aangehaald, is het standpunt dat werd aangenomen om de internationale prijsvergelijking tot stand te brengen dat van een consument die een financieel rationeel gedrag vertoont. Dit betekent dat hij uit de aanbiedingen die beantwoorden aan zijn minimumbehoeften de goedkoopste zal kiezen, los van elke andere overweging.

Beschouwde prijzen

De prijzen gebruikt om de internationale vergelijking uit te voeren, zijn **de recurrente prijzen zonder promoties** van de diensten die de operatoren momenteel aanbieden op de markt. Deze keuze wordt gerechtvaardigd door de tijdelijke aard van de promoties, terwijl de recurrente prijzen

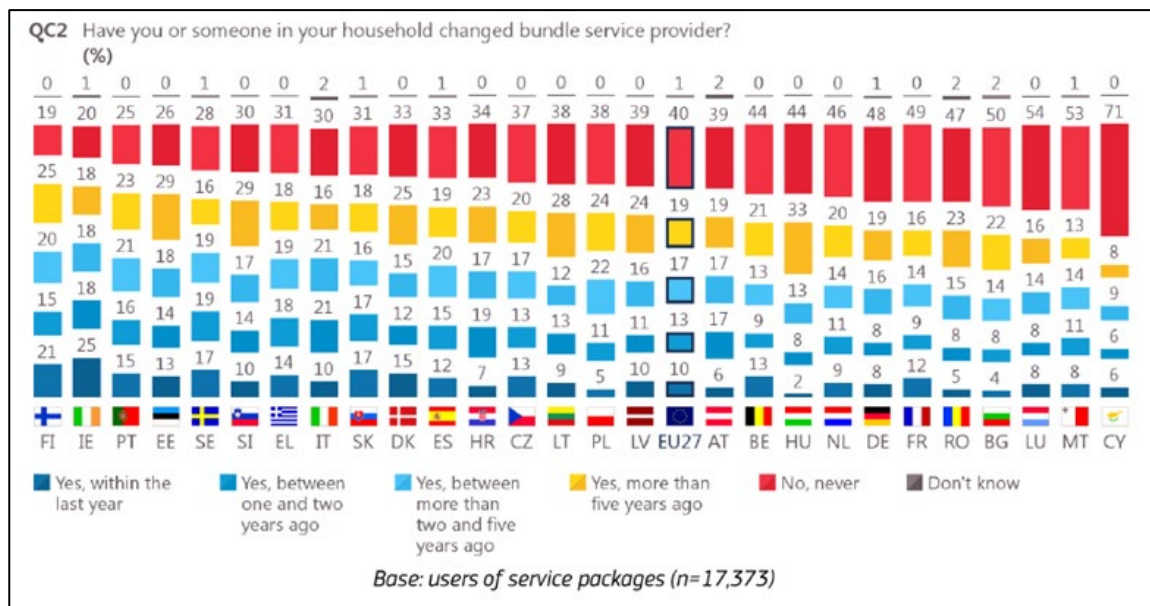
43. Indien een dienst bijvoorbeeld een onbeperkt maandelijks volume van mobiele data omvat maar met verlaging van de downloadsnelheid wanneer meer dan 40 GB aan data werd verbruikt, dan wordt in de studie rekening gehouden met 40 GB als datavolume om een relevante vergelijking te kunnen maken van de 'onbeperkte' aanbiedingen onderling.

44. Zie met name het verslag van het BIPT "[Enquête over de perceptie door consumenten van de Belgische elektronische communicatie-markt \(2021\)](#)" waarin met name te lezen staat dat: "terwijl vaste telefonie steeds minder wordt gebruikt (van 58% [van de respondenten van de enquête die aangeven dat ze deze dienst gebruiken] in 2019 en 53% in 2020 naar 46% in 2021) en zit nu zelfs onder het niveau van internettelefonie (van 53% in 2019 en 57% in 2020 naar 55% in 2021)".

daarentegen stabiel zijn en, per definitie, de prijs weerspiegelen die een consument zal moeten betalen in het *normale* kader van zijn abonnement.

Dat laatste punt sluit aan bij een andere keuze ter zake die het BIPT heeft gemaakt, met name, in voorkomend geval, rekening houden met de recurrente prijs van de contracten met een langere duur. Hoewel in België immers het grote merendeel van de contracten van onbepaalde duur en maandelijks opzegbaar is, worden in de buurlanden de prijzen soms gedifferentieerd naargelang de duurtijd van het contract. Wanneer een operator een andere prijs hanteert afhankelijk van het feit of voor een korte periode (bijvoorbeeld een jaar) of voor een langere termijn wordt ingetekend, is het telkens de prijs van de langste termijn die werd gebruikt. Deze aanpak sluit immers aan bij de kern van werkwijze gehanteerd door het BIPT, waarbij wordt uitgegaan van het principe van de rationele consument, aangezien de prijs van het contract met een langere termijn dus in principe goedkoper is.

Bovendien, uit een recente peiling, waarvan de resultaten gepubliceerd zijn in de 'Special Eurobarometer 510 (June 2021)', blijkt overigens dat de klantentrouw in grote lijnen gelijkaardig is in België en zijn buurlanden, niettegenstaande de Belgische contracten in principe maandelijks opzegbaar zijn. Op basis van onderstaande grafiek wordt aangetoond dat het aandeel van de klanten dat, hetzij "nog nooit veranderd is van operator", hetzij "meer dan 5 jaar geleden veranderd is van operator" of "tussen meer dan 2 jaar en 5 jaar geleden", heel gelijklopend is voor alle landen die in de BIPT-vergelijking aan bod komen (België: 78%, Nederland: 80%, Frankrijk: 79%, Luxemburg: 84% en Duitsland: 83%).

Figuur 39: Frequentie van wijziging van operator voor gebundelde aanbiedingen (Bron : Eurobarometer).

Bij de raadpleging die het BIPT lanceerde in augustus 2021 met betrekking tot de hier uiteengezette werkwijze, hebben verscheidene operatoren verscheidene opmerkingen geuit over deze beschouwing van de recurrente prijzen toegepast op de langetermijncontracten. Deze opmerkingen worden besproken aan het eind van bijlage 2 van dit document.

Toegangstechnologieën

In bepaalde landen neemt het BIPT enkel prijzen van glasvezeldiensten en kabel in beschouwing, en niet DSL. Dat is het geval voor landen die **tegelijkertijd** aan volgende voorwaarden voldoen:

- Glasvezel is er reeds breed uitgerold (>30%).
- De take-up van glasvezel is er significant (>10%).
- In de gebieden waar glasvezel aanwezig is, wordt enkel glasvezel gecommersialiseerd OF is er geen prijsdifferentiatie indien er toch nog op xDSL gebaseerde diensten worden aangeboden.

Zoals blijkt uit de tabel hieronder, is dat het geval voor Frankrijk, Luxemburg en Nederland.

Land	Households passed (%, dec 2020)	Fiber take-up ⁴⁵ (%, dec 2020)	Fiber enige keuze OF geen prijsdifferentiatie met xDSL	Fiber prijzen beschouwd als standaard in de BIPT studie
Frankrijk	82%	37%	Ja	Ja
Luxemburg	72%	51%	Ja	Ja
Nederland	41%	21%	Ja	Ja
Verenigd Koninkrijk	17%	4%	Neen	Neen
Duitsland	10%	6%	Neen	Neen
België	9%	2%	Neen	Neen

Figuur 40: Niveau van uitrol en take-up van glasvezel (Bronnen: nationale regulatoren en IDate).

In de drie landen in kwestie worden dus prijzen in rekening gebracht die van toepassing zijn voor een eindgebruiker die zich in een zone bevindt waar glasvezel beschikbaar is. Doorgaans is dat het geval voor locaties in een stedelijke omgeving.

In aanmerking genomen operatoren

Om ons ervan te vergewissen dat de in deze studie beschouwde prijzen representatief zijn voor de markt, werden de telecomoperatoren gekozen voor deze internationale vergelijking aan de hand van het volgende criterium geselecteerd:

- Minstens 5% van de marktaandelen (qua klantenaantal) hebben op de nationale mobiele retailmarkt of op de nationale retailmarkt voor vast breedbandinternet.

Zodra een operator beantwoordt aan dat criterium, hetzij voor de mobiele markt, hetzij voor de markt van vast breedbandinternet, wordt in deze studie rekening gehouden met het geheel van vaste en mobiele particuliere producten die hij aanbiedt op de markt.

Het begrip 'telecomoperator' moet overigens in de brede zin van het woord worden opgevat, nl. inclusief alle commerciële merken (of op zijn minst de meest representatieve ervan) van elke operator (bijvoorbeeld Proximus, Scarlet en Mobile Vikings voor Proximus; Telenet, Base en Tadaam voor Telenet; Orange en hey! voor Orange, Voo en Zuny voor Voo). Een dergelijke aanpak maakt het mogelijk om zich ervan te vergewissen dat niet alleen rekening wordt gehouden met de voornaamste merken van de operatoren maar ook met de 'low cost'-merken waar, per definitie, het vaakst de goedkoopste prijzen van de markt worden gevonden.

Indien, ten slotte, bleek dat het gecumuleerde marktaandeel van de operatoren geselecteerd op basis van het criterium dat hiervoor werd beschreven, geen 80% bedroeg, noch voor mobiel, noch voor vast, dan wordt de lijst worden aangevuld met operatoren die een marktaandeel van minder dan 5%

45. Take-up-graad in percentage van alle verbindingen in het land in kwestie.

hebben, totdat de drempel van 80% gecumuleerd marktaandeel behaald werd. Dat geval heeft zich echter niet voorgedaan.

	Groep/operator	Vast breedbandinternet en bundels	Mobiele telefonie
<i>België</i>	Proximus Telenet Voo Orange	Proximus/Scarlet [40-50%] Telenet/Tadaam [30-40%] Voo/Zuny [10-20%] Orange [<10%]	Proximus/Scarlet/M.Vikings [40-50%] Base/Telenet [20-30%] Voo [<10%] Orange/hey! [20-30%]
<i>Duitsland</i>	Deutsche Tel. Vodafone O2 1&1 Freenet	Telekom/Congstar [30-40%] Vodafone [20-30%] O2 [<10%] 1&1 [10-20%] -	Telekom/Congstar [20-30%] Vodafone/SIMon [20-30%] O2 [20-30%] 1&1 [10-20%] Freenet [<10%]
<i>Frankrijk</i>	Orange SFR Bouygues T. Free	Orange/Sosh [30-40%] SFR/Red-by-SFR [20-30%] Bouygues T. [10-20%] Free [20-30%]	Orange/Sosh [30-40%] SFR/Red-by-SFR [20-30%] Bouygues T/NRJMobile [10-20%] Free [20-30%]
<i>Luxemburg</i>	Post Lux Tango Orange Lux. Online	Post Lux [60-70%] Tango [10-20%] Orange [<10%] Lux. Online [<10%]	Post Lux [40-50%] Tango [30-40%] Orange [10-20%] Lux. Online [<10%]
<i>Nederland</i>	KPN VodafoneZiggo T-Mobile	KPN [40-50%] VodafoneZiggo [40-50%] T-Mobile [<10%]	KPN/Simyo [20-30%] Vodafone/HollandseNieuwe [20-30%] T-Mobile/Tele2/Simpel [30-40%]
<i>Verenigd Koninkrijk</i>	BT O2/Virgin Media Sky TalkTalk Vodafone Three	BT/EE [30-40%] Virgin Media [10-20%] Sky [20-30%] TalkTalk [10-20%] Vodafone [<10%] Three [<10%]	EE/BT [20-30%] O2/Tesco M/Virgin [30-40%] Sky Mobile [<10%] - Vodafone [10-20%] Three [10-20%]

Figuur 41: Lijst van de operatoren die beantwoorden aan het criterium dat hierboven wordt beschreven - Tussen haakjes: de marktaandelen van de operatoren (bronnen: nationale regulatoren, IDate 2021 en financiële publicaties van de operatoren) ⁴⁶.

Verzamelen van de gegevens

De informatie met betrekking tot de prijzen gehanteerd door de operatoren die werden geselecteerd in het kader van deze analyse, werd vergaard op hun websites in de loop van november 2021.

46. De marktaandelen opgegeven in de tabel zijn deze van 2020, eventueel aangepast om rekening te houden met aankopen of fusies die hebben plaatsgevonden in 2021.

PPP (purchasing power parity of koopkrachtpariteit)

Om rekening te houden met de bestaande socio-economische verschillen tussen de beschouwde landen, werden de nominale prijzen van de operatoren van elk land systematisch genormaliseerd volgens de PPP-methode (*purchasing power parity*). De gebruikte conversiewaarden hiervoor zijn deze die Eurostat verstrekt heeft voor 2020.

Land	PPP (EU27 = 1)	PPP (BE = 1)
België	1,12452	1,00000
Nederland	1,15725	1,02911
Frankrijk	1,09496	0,97371
Duitsland	1,11593	0,99236
Verenigd Koninkrijk	1,04712	0,93117
Luxemburg	1,28294	1,14088

Figuur 42: koopkrachtpariteit 2020 (Bron: Eurostat).

Bijlage 2. Reacties van de operatoren op de raadpleging van het BIPT

Inleiding

Op 24 augustus 2021 heeft het BIPT een raadpleging gelanceerd over de nieuwe methode die het Instituut sedert dit jaar toepast voor zijn prijsstudies, zowel internationaal (waarover dit verslag gaat) als nationaal (dat in een latere publicatie aan bod komt)⁴⁷. Drie operatoren hebben op deze raadpleging gereageerd en hun opmerkingen en vaststellingen naar het BIPT verzonden. In de volgende paragrafen worden de hoofdelementen van die opmerkingen en vaststellingen samengevat en wordt de manier vermeld waarop het BIPT daarmee rekening heeft gehouden.

Algemene reactie

Twee operatoren hebben positief gereageerd op het voornemen van het BIPT om zijn analyses te verrichten vertrekkende vanuit de vraag van de consumenten en niet meer vanuit het aanbod van de diensten. Een andere operator drukt niet echt een mening uit voor of tegen deze nieuwe benadering. Het principe om uit te gaan van de vraag en de behoeften van de consumenten om de prijsanalyses te verrichten, en niet langer van het dienstenaanbod, wordt dus niet betwist door de respondenten.

Rekening houden met een scenario van twee aanbieders

Twee operatoren leggen sterk de nadruk op de noodzaak om rekening te houden met de mogelijkheid voor de consument om een beroep te doen op een combinatie van twee verschillende aanbieders om aan zijn of haar behoeften te voldoen. De hoofdreden waarom deze operatoren dat aspect naar voren schuiven betreft voornamelijk de gezinsprofielen waarin vaste en mobiele aanbiedingen worden gecombineerd en waar met name verschillende simkaarten worden gevraagd.

Wat de nationale vergelijking betreft, is de mogelijkheid om rekening te houden met een scenario met twee verkopers, naast het scenario met één verkoper, een relevante opmerking, die het BIPT in principe kan ondersteunen, om de diversiteit van de markt en van de oplossingen die er geboden worden, goed te weerspiegelen.

De multiverkoper benadering heeft daarentegen minder belang in het kader van de internationale vergelijking, want daarin worden geen nationale operatoren maar landen met elkaar vergeleken; daardoor kan redelijkerwijs verondersteld worden dat de effecten van een multiverkoper benadering op het algemene prijsniveau de conclusies van de studie met één aanbieder niet aanzienlijk zullen wijzigen. Bovendien is de studie leesbaarder en minder ingewikkeld wanneer slechts één verkoper wordt beschouwd.

De 'multiverkoper-optie' wordt in het kader van de internationale vergelijking dan ook niet in aanmerking genomen. Dit zal daarentegen wel het geval zijn voor de profielen van consumenten waarvoor die optie relevant blijkt in het kader van de nationale vergelijking die later zal verschijnen.

47. <https://www.bipt.be/operatoren/publicatie/raadpleging-betreffende-de-gezinsprofielen-in-het-licht-van-de-nationale-internationale-vergelijkingen>.

Prepaid mobiele aanbiedingen buiten beschouwing gelaten

Een operator is er verbaasd over dat de prepaid mobiele aanbiedingen niet in aanmerking worden genomen in de prijsanalyses van het BIPT. Zoals uitgelegd in Bijlage 1 over de methode die wordt toegepast in het kader van deze internationale prijsvergelijking, is die keuze bewust gemaakt en ingegeven door de wens om geen bijkomende laag van complexiteit toe te voegen, die zou ontstaan door rekening te houden met de bijzondere tarifiering (bijv. inzake herlaadbeurten) die van toepassing is op prepaid diensten. Die keuze is ook gerechtvaardigd door de terugval die bij dergelijke diensten waargenomen wordt: het aandeel van de prepaid kaarten in het geheel van de simkaarten die in België actief zijn, is van meer dan 30% in 2017 gezakt naar 18% in 2020⁴⁸.

Representativiteit van de beschouwde profielen

De operatoren die op de raadpleging hebben geantwoord, hebben verschillende opmerkingen gemaakt over de representativiteit van de tien door het BIPT gekozen gezinsprofielen en voorgesteld om de spilwaarden die gebruikt zijn om de behoeften van deze huishoudens vast te stellen, bij te stellen. Deze operatoren vinden namelijk dat de profielen die het BIPT voorstelt, niet overeenstemmen met de situatie die zij op de markt zien, en dus niet representatief zijn.

Vanuit het standpunt van het BIPT is het opmerkelijk hoezeer de aanbevelingen inzake 'representatieve profielen' tegenstrijdig zijn onder de operatoren onderling. Zo is een van hen van oordeel dat de 'mobile-only' profielen die het Instituut in aanmerking neemt, te agressief zijn in termen van data, terwijl een ander vindt dat de hoeveelheid data veel hoger zou moeten zijn.

Deze uiteenlopende meningen en de moeilijkheid die er zou zijn om een consensus te vinden over wat een 'representatief profiel' nu juist inhoudt, sterken het standpunt waardoor het BIPT zich heeft laten leiden bij het opstellen van de profielen die voor raadpleging zijn voorgelegd, namelijk om niet enkel te focussen op de meest representatieve of momenteel populairste profielen. Daarentegen wordt een reeks gevarieerde profielen voorgesteld, die een breed spectrum van consumentengedrag dekken: van huishoudens met minimalistische telecombehoeften tot gezinnen met heel grote behoeften, met daartussen allerlei andere situaties. Het voordeel van zo'n aanpak is dat dit een ruime en diverse vertegenwoordiging van de mogelijke gedragingen ten goed komt, terwijl een benadering die focust op de 'populairste' profielen van het moment het risico inhoudt dat bepaalde profielen uitgesloten worden. Voorbeelden hiervan zijn profielen die in de toekomst aan belang kunnen winnen (bijv. grootverbruikers van mobiele data) of profielen van een niet-verwaarloosbare minderheid (bijv. gezinnen die slechts een basisconnectiviteit nodig hebben met weinig volume). De tien profielen die worden voorgesteld in de raadpleging, zijn dus weerhouden in de internationale studie en dat zal ook het geval zijn in de nationale studie die later zal verschijnen.

Naar aanleiding van de pertinente opmerkingen die de operatoren daarover hebben gemaakt, heeft het BIPT evenwel in het kader van de internationale vergelijking ook besloten om het aantal beschouwde profielen uit te breiden, om over een zo ruim mogelijke blik op de markt te beschikken. Zoals in deze studie toegepast in de delen 3 en 4 worden de in de raadpleging voorgestelde profielen aldus vooral gebruikt om de gehanteerde methodologie te illustreren en een reeks tendensen op de markt te ontwaren. Deze tendensen worden vervolgens bevestigd of genuanceerd door de aanpak te veralgemenen naar een groot aantal mogelijke gebruikersprofielen (80 voor de mobiele diensten, 60 voor de gebundelde aanbiedingen).

Rekening houden met vaste telefonie

Een operator uit verbazing over het feit dat in de zes huishoudprofielen vaste telefonie is opgenomen, hetzij als vereiste, hetzij als vrijblijvende optie. Dit zou vervolgens niet consistent zijn met de opzet

48. Zie de jaarlijkse statistische verslagen van het BIPT (<https://www.bipt.be/operators/statistieken>).

van het BIPT om te vertrekken vanuit de minimale telecombehoeften voor een bepaald profiel, omdat – zelfs als de bundel in kwestie goedkoper is mét vaste telefonie – de consument zo tot bundels gedwongen wordt die hij niet gebruikt. Dit zou ten slotte de component vaste telefonie kunstmatig in leven houden, waardoor het BIPT anti-concurrentieel gedrag zou gedogen door de optionaliteit van vaste telefonie in de profielen te voorzien zelfs wanneer het profiel geen vaste telefonie vereist.

In verband met deze opmerking acht het BIPT het van fundamenteel belang om de filosofie achter de aanpak van de gezinsprofielen voor ogen te houden, namelijk uit te gaan van de vraag van de consument (en niet van het aanbod van de operatoren) en de goedkoopste oplossing te zoeken die op gepaste wijze zal voldoen aan de minimale behoeften die voor elk consumentenprofiel zijn vastgelegd. Bijgevolg is het voor de hier in beschouwing genomen consumenten van weinig belang dat de hun aangeboden diensten hun minimale behoeften overschrijden, zolang die minimale behoeften maar gedekt zijn en het gekozen aanbod het goedkoopste is dat op de markt beschikbaar is.⁴⁹ De enige methodologisch consistente manier om de filosofie van de vraaggerichtheid van deze oefening eer aan te doen is om het goedkoopste abonnement dat voldoet aan de vereisten uit te kiezen.

Rekening houden met andere vergelijkingsfactoren dan de prijs

De operatoren die hebben geantwoord op de raadpleging van het Instituut hebben erop aangedrongen dat het BIPT niet enkel het prijsaspect in aanmerking zou nemen, maar dat dit aspect in perspectief zou worden geplaatst door middel van andere elementen zoals de kwaliteit van de netwerken, de verschillende btw-tarieven in de andere landen, enz.

Vanuit het standpunt van het BIPT is het van fundamenteel belang om eraan te herinneren dat de eerste doelstelling van de internationale vergelijking erin bestaat het prijsniveau van de telecomdiensten in België ten opzichte van dat van de buurlanden te objectiveren. Het doel is met andere woorden om een 'vaststelling' te doen. De vraag van het 'waarom' deze vaststelling wordt gedaan, zou het onderwerp kunnen zijn van een aparte analyse. Zoals de lezer kan vaststellen in de delen 3 (mobiele markt) en 4 (gebundelde aanbiedingen), heeft het BIPT toch twee zulke denkpistes in dit verslag opgenomen; de eerste slaat op de mate van concurrentie die in elk van de bestudeerde landen wordt waargenomen, de tweede op de kwaliteit van de netwerken. Wat betreft de btw-tarieven die in de vergeleken landen worden gehanteerd, is er geen verschil geïdentificeerd dat zo groot is dat het de vastgestelde prijsverschillen zou kunnen verklaren.⁵⁰

Een operator stelt ook voor om het gewicht van de telecommuitgaven in het gezinsbudget te onderzoeken. Zo'n vraag is weliswaar interessant, maar niet relevant in het kader van de studies waarover het hier gaat, voornamelijk omdat bij zulk gezinsbudget elementen komen kijken die geen verband houden met de hier besproken telecomdiensten. Een van de doelstellingen bestaat er immers in de vergelijkingen toe te spitsen op enkel de telecomdiensten, om de studies niet te vertekenen. Bovendien werden de prijzen al gecorrigeerd naar koopkrachtpariteiten waardoor de prijzen per profiel het duidelijkst te vergelijken zijn, in tegenstelling tot budgetratio's die door veel factoren beïnvloed worden.

49. Zoals vermeld in Bijlage 1, is evenwel rekening gehouden met een uitzondering op die aanpak in het kader van de gebundelde aanbiedingen waarin een mobiele component zit die de consument niet noodzakelijk zou achten.

50. Het enige vastgestelde btw-tarief dat merkkelijk verschilt, is dat wat toegepast wordt op televisiediensten in Luxemburg (3% tegenover tussen 19 en 21% elders): https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/telecommunications-broadcasting-electronic-services/vat-rates_en.

Rekening houden met de 'verborgen' kosten en de looptijd van de contracten

Verscheidene operatoren hebben het feit onderstreept dat de contracten voor telecomdiensten in de buurlanden verborgen kosten⁵¹ kunnen bevatten (kosten voor opzeg, installatie, aansluiting, enz.) die niet in de terugkerende prijzen weerspiegeld worden, hetgeen bij de vergelijking van de prijzen in het nadeel zou werken van België. In dezelfde gedachtegang vermelden de operatoren ook het feit dat de prijzen van de telecomdiensten in de bestudeerde landen soms variëren naargelang van de looptijd van het contract (duurder voor een contract van korte duur, goedkoper naarmate die looptijd langer wordt), terwijl dat aspect bij Belgische contracten helemaal niet speelt. Enkel rekening houden met de prijzen die op lange termijn worden toegepast (zoals het BIPT dat doet in zijn methode) zou er hier dan ook op neerkomen dat België benadeeld wordt.

Die argumenten zijn terecht en er moet inderdaad nagegaan worden welk effect ze kunnen hebben op de resultaten van de internationale vergelijking. Hiertoe heeft het BIPT alle bijkomende kosten onder de loep genomen die een consument in het kader van zijn telecomabonnementen moet dragen en heeft het voor een reeks profielen het bedrag berekend dat deze consument zal moeten betalen als de contracten die hij of zij sloot betrekking zouden hebben op looptijden van respectievelijk maximaal 12, 24 of 36 maanden. Deze benadering houdt evenwel ook in dat rekening wordt gehouden met de aan contractduur gebonden kortingen die aanzienlijk kunnen zijn. Het resultaat van die benadering wordt in de volgende paragrafen voorgesteld.

Kosten en geldelijke voordelen die in aanmerking moeten worden genomen

Wederkerende en éénmalige modemkosten: Soms worden voor het huren of kopen van een modem bijkomende kosten in rekening gebracht. Deze kosten kunnen éénmalig zijn, of op maandelijkse basis aangerekend worden.

- In België en Nederland worden er geen bijkomende modemkosten in rekening gebracht omdat ze al in de maandelijkse basisprijs van het abonnement verrekend zitten. In Duitsland is het dan weer wel de gewoonte om een kost aan te rekenen voor een modem bovenop de basisprijs, die kan bestaan uit een maandelijkse huurkost, een éénmalige huurkost, een verzendingskost, of een combinatie van deze kosten. Daarnaast kan door de Duitse consument gekozen worden uit een gamma van toestellen uit verschillende prijsklassen. Ook in Luxemburg wordt door verschillende operatoren een bijkomende maandelijkse huurkost voor de modem aangerekend. Wederkerende modemkosten die apart worden aangerekend en zodoende niet begrepen zijn in de maandelijkse abonnementsprijs worden in deze studie sowieso mee in beschouwing genomen, in tegenstelling tot eventuele éénmalige modemkosten. Eventuele extra kosten voor decoders zijn in de bestudeerde landen doorgaans in de prijs van het televisieabonnement inbegrepen.

Diverse éénmalige kosten: Doorheen de zes bestudeerde landen worden verscheiden types éénmalige kosten in rekening gebracht. Een eerste typische éénmalige kost is die voor het aankopen van een nieuwe SIM-kaart. Een tweede bestaat uit de activatie- en administratiekosten die aangerekend worden bij het aangaan van een nieuw abonnement. Een derde categorie omvat installatiekosten en andere éénmalige kosten. Tenslotte worden soms ook leveringskosten aangerekend, bijvoorbeeld wanneer men een nieuwe SIM-kaart laat leveren.

51. Een operator spreekt van 'verborgen kosten' vermeld in de *kleine lettertjes*'.

- Voor mobile-only abonnementen worden zulke kosten in België en het Verenigd Koninkrijk doorgaans niet aangerekend. Nederland positioneert zich aan de andere kant van het spectrum aangezien elke in deze studie bestudeerde Nederlandse mobile-only operator administratie- of activatiekosten aanrekent. Daartussenin liggen Frankrijk, Luxemburg en Duitsland, waar een deel van de operatoren administratie- en activatiekosten aanrekent, maar dit niet de standaardregel vormt. In Duitsland worden activatiekosten daarenboven vaak vergoed onder de vorm van een krediet op de SIM-kaart van de nieuw aangesloten klant. Daarnaast kan men in Duitsland ook éénmalige kosten bespeuren die afhankelijk zijn van de gekozen contractduur.
- Wat betreft het mobiele gedeelte van de bundels (kosten gerelateerd aan SIM-kaarten en activatie van de mobiele component) gelden grotendeels dezelfde praktijken als bij de mobile-only operatoren. Voor het vaste bundelgedeelte rekenen bundeloperatoren in alle bestudeerde landen installatie-, activatie- en administratiekosten aan. Ze doen dit wel niet in gelijke mate: zo rekenen in Duitsland en Frankrijk alle bundeloperatoren deze kosten aan, terwijl in België, Nederland en het Verenigd Koninkrijk slechts sommige operatoren dit doen.
- Deze bevindingen dienen genuanceerd te worden door het feit dat een aantal van de operatoren die zulke kosten aanrekenen, deze kosten als onderdeel van (vaak tijdelijke) promoties laten vallen. Momenteel zijn in Frankrijk en Luxemburg geen zulke promoties van kracht, terwijl dit in België, Nederland en het Verenigd Koninkrijk wel het geval is.

Maandelijkse promoties: Dit type promoties behelst een verlaging van de maandelijks te betalen prijs. Deze wederkerende kortingen kunnen voor onbepaalde termijn gelden, maar zijn doorgaans maar voor een op voorhand bepaald aantal maanden van kracht. Zulke promoties worden in elk van de besproken landen toegepast. Het aanbod aan zulke promoties verandert regelmatig.

Andere promoties: Doorgaans houden zulke promoties in dat men vrijgesteld wordt van diverse éénmalige kosten. Daarnaast kan men bij het abonnement soms een toestel of ander voordeel ontvangen tegen een verlaagde prijs of als cadeau. Het meest voorkomende type promotie binnen deze groep is de vrijstelling op installatie-, activatie- en administratiekosten. De toepassing van deze promoties werd hierboven al besproken onder 'Diverse éénmalige kosten'.

Promoties verbonden aan contractduur: In sommige landen kan men eenzelfde abonnement aangaan voor verschillende contracttermijnen. Een langere contractduur houdt vaak in dat men maandelijks minder dient te betalen dan de variant van hetzelfde abonnement met een kortere contractduur.

- Een eigenschap eigen aan de Belgische markt is dat contracten doorgaans van onbepaalde duur zijn. In de buurlanden hanteren operatoren daarentegen vaak specifieke contractduren, waardoor de klant dus voor langere tijd aan zijn bundel vasthangt. De Belgische consument kan dus genieten van een grotere flexibiliteit dan die in de buurlanden.
- In Frankrijk, Luxemburg en Duitsland worden zulke promoties bijna nooit aangeboden voor mobile-only abonnementen. In Nederland en het Verenigd Koninkrijk zijn zulke promoties daarentegen de standaard. In Nederland bedraagt het verschil tussen een maandelijks, jaarlijks en tweejaarlijks opzegbaar contract doorgaans telkens €1. In het Verenigd Koninkrijk kunnen deze verschillen al sneller oplopen, afhankelijk van hoe duur het product in kwestie is.

- Voor bundelabbonnementen liggen de kaarten anders. In Frankrijk, Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk worden zulke promoties doorgaans niet aangeboden voor bundelabbonnementen. Ook in de andere buurlanden worden deze promoties niet identiek door alle operatoren aangeboden, al zijn er wel enkele zulke promoties van kracht, vooral in Duitsland en Nederland.

Promoties verbonden aan het profiel van de klant: Deze korting is, op enkele uitzonderingen na (bijvoorbeeld Proximus' studentenaanbod in België) specifiek voor de Duitse markt. Hier kan de klant bij de meeste operatoren – zowel voor mobile-only als voor bundels -korting krijgen afhankelijk van zijn leeftijdsprofiel of beroepsstatuut. De meest voorkomende korting van dit type is in Duitsland de korting voor klanten jonger dan achtentwintig jaar.

Vergelijking van de totale kosten die gedragen moeten worden volgens de looptijd van het contract

Acht profielen (vier 'mobile-only' aanbiedingen en vier gebundelde aanbiedingen) zijn gebruikt om de analyse te maken met als doel alle kosten en geldelijke voordelen mee te tellen die in de vorige paragrafen zijn opgesomd. Voor elk van die profielen heeft het aanbod dat uitgaande van de terugkerende prijzen als het goedkoopste van elk land geïdentificeerd is, als referentieaanbod gediend. De totale kostprijs die aan elk van die aanbiedingen gelinkt is, wordt vervolgens berekend in functie van de duur van de beschouwde contracten (maximaal 12, 24 of 36 maanden), de eventuele promoties en kortingen, de eenmalige kosten (aankoop van de modem; administratiekosten; opzegkosten; enz.) en eventueel, op basis van de prijzen die gedifferentieerd zijn volgens de looptijd van de verbintenissen. Zoals voor de rest van de studie die in dit verslag wordt voorgesteld, is deze analyse verricht op basis van de abonnementsvoorwaarden die in november 2021 zijn vastgesteld. In de onderstaande tabel is te zien waar België (qua prijzen) gerangschikt is wanneer die verschillende parameters worden meegeteld.⁵²

	Klassement van België, afhankelijk van de gekozen methode:			
	Recurrente prijzen op lange termijn	Totale kosten en gekozen contractduur:		
		36 maanden	24 maanden	12 maanden
PM1 - Basis mobiel (60 min - 0,5 GB)	5	5	5	3
PM2 - Gematigd mobiel (120 min - 5 GB)	6	6	6	6
PM3 - Zwaar mobiel (300 min - 10 GB)	4	4	4	3
PM4 - Intensief mobiel (onbeperkte spraak - 20 GB)	4	4	4	4
PB1 - Alleenstaande zonder mobiel	6	5	5	3
PB2 - Koppel zonder mobiel	3	3	4	4
PB3 - Student met mobiel	6	6	6	6
PB5 - Gezin met matige behoeften	5	6	6	6

Figuur 43: Interpretatie van de tabel: voor het mobile-only profiel 'PM3 – hoog mobiel verbruik', staat België 4e op 6 in termen van prijs wanneer de methode van de recurrente prijzen op lange termijn wordt toegepast. Wanneer de methode van de totale kosten en geldelijke voordelen wordt toegepast, komt het ook op de 4e plaats terecht wanneer de looptijd van het contract 36 maanden bedraagt (altijd voor hetzelfde profiel). Idem wanneer het contract gesloten wordt voor 24 maanden. België gaat er daarentegen één plaats op vooruit wanneer het abonnement genomen wordt voor 12 maanden.

52. Schaal van de rangschikking: '1' = het goedkoopste land; '6' = het duurste land.

Zoals uit de tabel hierboven blijkt, wordt door rekening te houden met alle kosten en geldelijke voordelen voor verbintenissen van 24 en 36 maanden niets veranderd aan de rangschikking van België (of gaat die erop achteruit) in vergelijking met die welke opgesteld wordt op basis van de methode van de recurrente prijzen op lange termijn. Het beeld is daarentegen iets genuanceerder wat de verbintenissen voor 12 maanden betreft, met in vijf van de acht gevallen een ongewijzigde of slechtere rangschikking, en in drie andere een verbetering.

Die betere rangschikking van België voor sommige profieltypes bij een verbintenis van korte duur doet zich eigenlijk vooral voor bij de mobiele diensten. Die tendens wordt verklaard door twee parameters:

- Enerzijds de praktijk in verschillende landen (Nederland, Verenigd Koninkrijk en Duitsland) om een toeslag te vragen (vaak ongeveer 1 of 2 euro) voor contracten voor mobiele diensten die niet voor langer dan een jaar worden aangegaan
- Anderzijds eenmalige administratiekosten (dossierkosten) die vaker voorkomen en in het buitenland duurder zijn dan in België.

Door dan ook met dergelijke elementen rekening te houden verbetert de concurrentiepositie van België, vooral in het geval van het profiel 'Basismobiel', waar de verschillen tussen landen qua recurrente prijzen aan de basis klein zijn in absolute waarde (zie deel 3 van dit verslag). Dat voordeel vervaagt echter min of meer snel naarmate de termijn van de verbintenissen langer wordt of de behoeften toenemen, zodat het klassement van België voor de profielen PM2 (Gematigd) en PM4 (Intensief) niet gewijzigd wordt ongeacht de beschouwde termijn. De vooruitgang die we zien bij profiel PM3 (Zwaar) houdt meer verband met de huidige promotie van Orange op zijn product Go Plus⁵³ dan met de impact van de net aangehaalde parameters.

Wat de gebundelde aanbiedingen betreft, kan het weliswaar zo zijn dat de impact van de eenmalige kosten (voor dossiers of modems) en van de tarieven die gedifferentieerd zijn volgens de verbintenisduur niet te verwaarlozen is, maar toch speelt het effect van de promoties hier een veel grotere rol dan in het geval van de mobiele diensten. Sommige operatoren (met name in Frankrijk en in Duitsland, en soms ook in het Verenigd Koninkrijk) durven zich hier immers al eens erg agressief op te stellen en sterk gereduceerde recurrente prijzen aan te bieden over lange periodes, zelfs voor periodes met een verbintenis van korte duur.⁵⁴ Die promoties kunnen er overigens ook in bestaan dat de eenmalige administratiekosten of installatiekosten wegvallen, waardoor het effect dat dergelijke kosten kunnen hebben op het totaal te betalen bedrag nog kan vergroten. Ten slotte dient vermeld te worden dat de intensiteit van de promoties opmerkelijk volatiel is, waarbij de bedragen daarvan soms radicaal kunnen veranderen van de ene maand op de andere.⁵⁵

53. Het product Go Plus van Orange (onbeperkt bellen en sms'en, data 10 GB) wordt nu voor nieuwe klanten aangerekend voor € 16/maand gedurende een jaar in plaats van normaal € 20.

54. Ter illustratie vermelden we SFR in Frankrijk, dat een 4P-dienst met glasvezel (500 Mbps), tv, vaste telefonie en mobiel abonnement met onbeperkt bellen en 80 GB aanbiedt voor 20 euro per maand gedurende een jaar, waarbij het te betalen bedrag na dat jaar naar 63 euro per maand gaat. Bovendien hoeft de consument zich voor dat abonnement slechts voor 12 maanden te binden. In Duitsland biedt Deutsche Telekom momenteel een dienst voor internet en vaste telefonie met 100 Mbps aan voor € 19,95/maand gedurende 7 maanden, waarna de terugkerende prijs naar € 44,95/maand gaat. Dat aanbod gaat daarenboven gepaard met € 180 extra geldelijke voordelen die overeenstemmen met de huur van de router, alsook met kortingen om op de dienst te hebben ingetekend via de website van de operator. De verbintenisduur voor zo'n contract bij Deutsche Telekom bedraagt 24 maanden.

55. Een ander fenomeen kan evenwel soms ook voorkomen, namelijk dat van promoties die 'permanent' neigen te worden, d.w.z. dat ze worden voorgesteld als tijdelijk, maar dat ze bijna systematisch worden verlengd om nieuwe klanten aan te trekken.

Wat dat betreft, kan uit de vier profielen van gebundelde aanbiedingen die hier worden onderzocht, afgeleid worden dat de promoties in België minder agressief zijn dan die welke nu in tal van buurlanden lopen. Zoals figuur 32 laat zien is de rangschikking van België voor drie van die profielen in termen van prijs immers niet anders (zelfs slechter) wanneer rekening wordt gehouden met alle kosten en promoties tijdens verbintenissen met verschillende looptijd. De enige uitzondering wordt gevormd door profiel PB1 (Alleenstaande zonder mobiel), waarvoor de rangschikking van België aanzienlijk verbetert wanneer de contractduur verlaagt naar 12 maanden. Deze evolutie is gelinkt aan het feit dat in dit geval het goedkoopste aanbod op de Belgische markt dat met die behoefte overeenstemt (een aanbod van Zuny) net een opmerkelijke promotie heeft in vergelijking met de situatie die geldt voor de gelijkwaardige producten in de buurlanden.⁵⁶ Na 12 maanden neigt het aldus verkregen voordeel er evenwel toe niet meer te volstaan om het verschil met de andere landen op het niveau van de terugkerende kosten te compenseren, zodat het klassemment van België ook voor dat profiel opnieuw achteruitgaat.

Aan de hand van deze constataties kan dan ook worden gesteld dat op enkele profielen na (abonnementen van korte duur, in het bijzonder voor mobiele diensten die spraak en data bieden in beperkte tot gematigde hoeveelheid), waarvoor de conclusies gematigd kunnen worden, voor zowel de mobiele diensten als de gebundelde aanbiedingen blijkt niets fundamenteel verandert aan de conclusies die worden getrokken uit de studie van de maandelijkse recurrente prijzen op lange termijn wanneer men rekening houdt met alle kosten en geldelijke voordelen die aan de telecomabonnementen gelinkt zijn.

56. Het internet-only aanbod van Zuny is nu ook in prijs verlaagd naar € 29/maand gedurende zes maanden in plaats van € 39/maand in normale tijden. De kosten voor modem, activering en installatie zijn bovendien begrepen in de recurrente prijs.

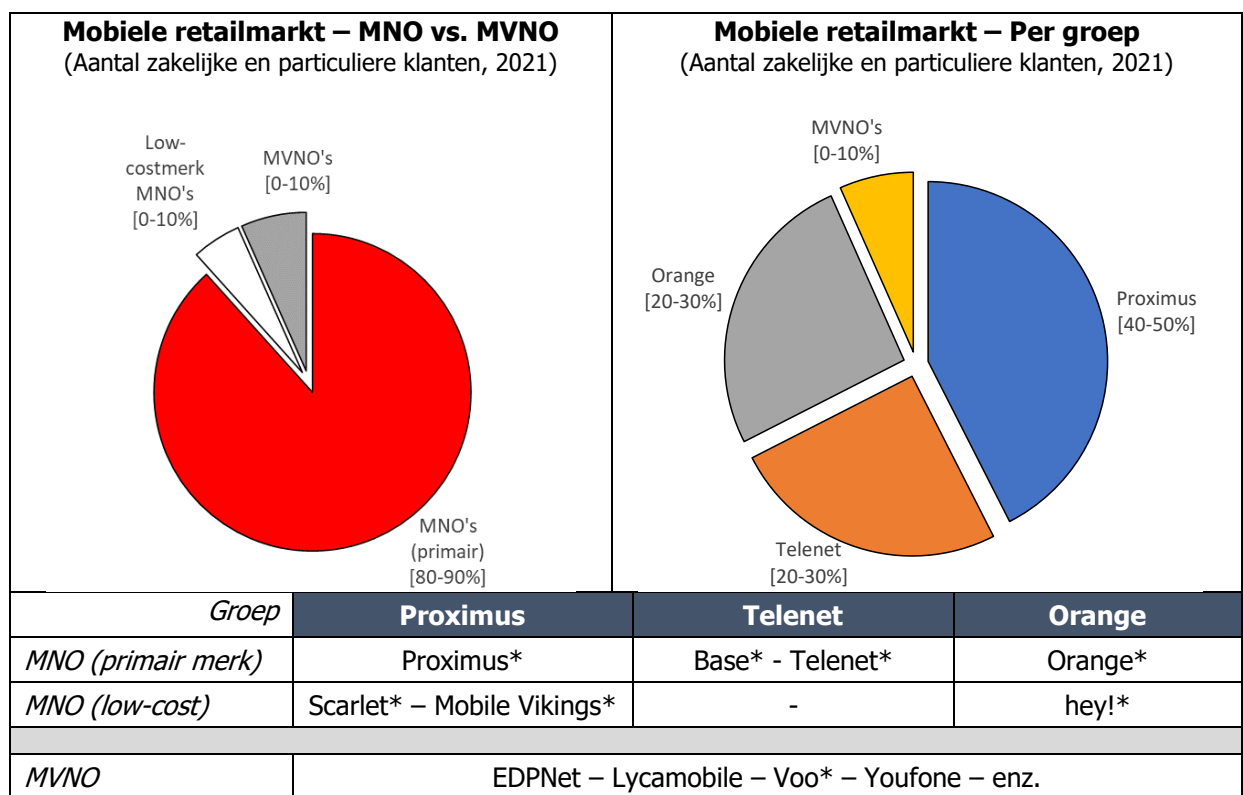
Bijlage 3. Beschrijving van de mobiele markten per land

Inleiding

In deze bijlage wordt een algemeen overzicht gegeven van de mobiele markten in de zes landen die in de internationale prijsvergelijking voor dit verslag zijn opgenomen.

De voor dit overzicht gebruikte bronnen zijn openbare verslagen van de regelgevende instanties van de betrokken landen, jaarverslagen en financiële mededelingen van de operatoren zelf, en studies van de analisten IDate en InfoCom.

België

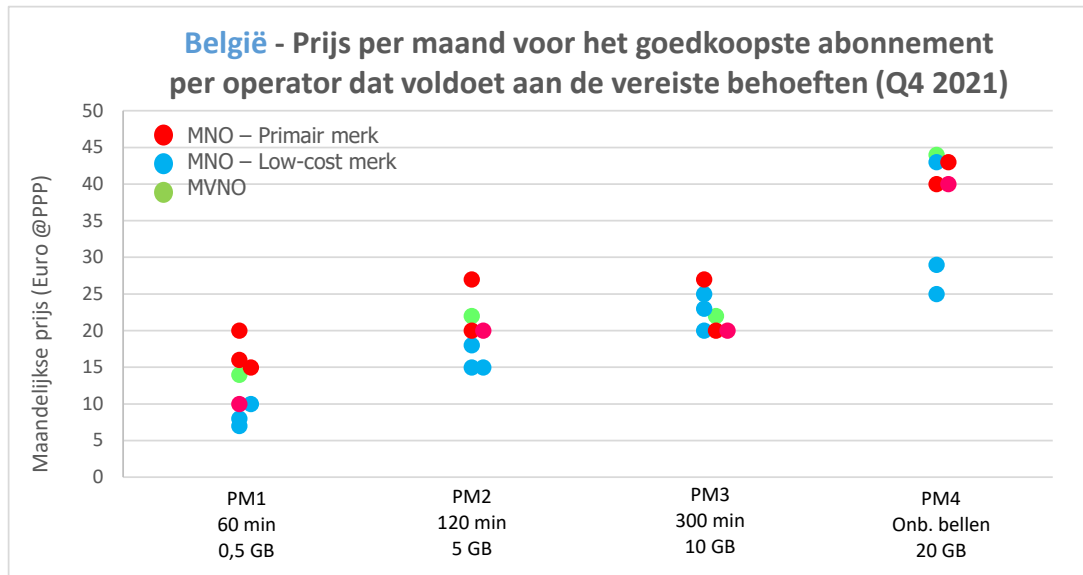

* Operatoren van wie de mobiele retailsaanbiedingen voor particulieren in deze studie zijn opgenomen.

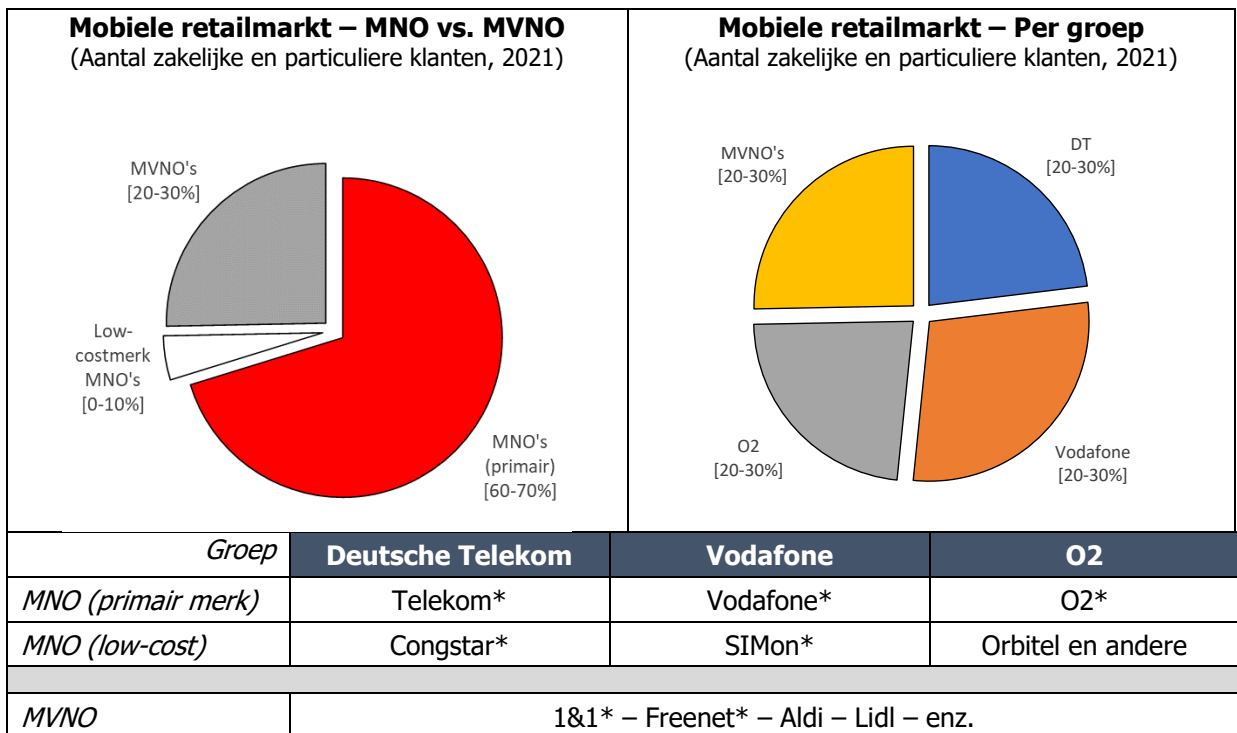
De Belgische retailmarkt voor mobiele telecommunicatie wordt in België gedomineerd door drie MNO's (Mobile Network Operators). Die operatoren hebben met hun eigen merken meer dan 85% van de markt rechtstreeks in handen, en meer dan 90% als men rekening houdt met hun low-costmerken (Mobile Virtual Network Operator). In de loop van de laatste twaalf maanden is de Belgische markt beïnvloed door onder meer:

- De overname van de MVNO Mobile Vikings door Proximus;
- De komst van de Nederlandse operator Youfone;
- De lancering van het low-costmerk hey! van Orange.

Wat de prijzen betreft, toont de studie van de door het BIPT gebruikte consumentenprofielen een markt die over het algemeen (maar niet systematisch) gesegmenteerd is tussen de aanbiedingen van de primaire en low-cost MNO-merken, zoals blijkt uit onderstaande figuur:

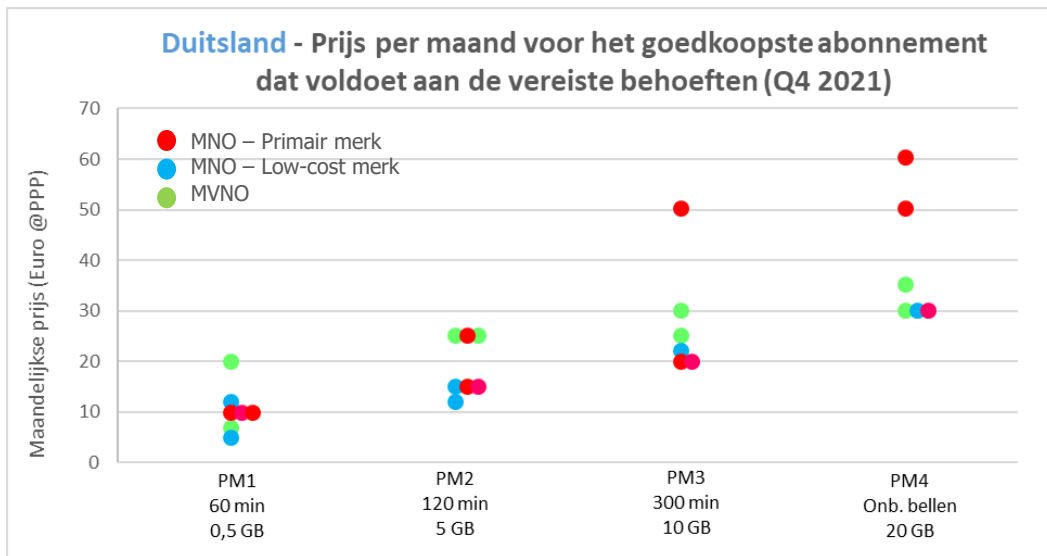

Duitsland

* Operatoren van wie de mobiele retailsaanbiedingen voor particulieren in de prijsvergelijking zijn opgenomen.

Van de zes onderzochte landen is Duitsland het land waar de MVNO's het grootste marktaandeel hebben (25% van het klantenbestand, waarvan 10% bij 1&1). De resterende 75% van de markt wordt ongeveer gelijkmatig over de drie MNO's verdeeld. In de loop van de laatste twaalf maanden is die markt beïnvloed door met name de lancering van een low-costmerk (SIMon) door Vodafone om aan de druk van de MVNO's te weerstaan. Wat de prijzen betreft, toont de studie van de door het BIPT gebruikte consumentenprofielen een markt waar één MNO (DT) zich concentreert op het aanbieden van kwaliteitsvolle producten tegen een hoge prijs, terwijl de andere twee (Vodafone en O2) meer concurreren met de MVNO's.

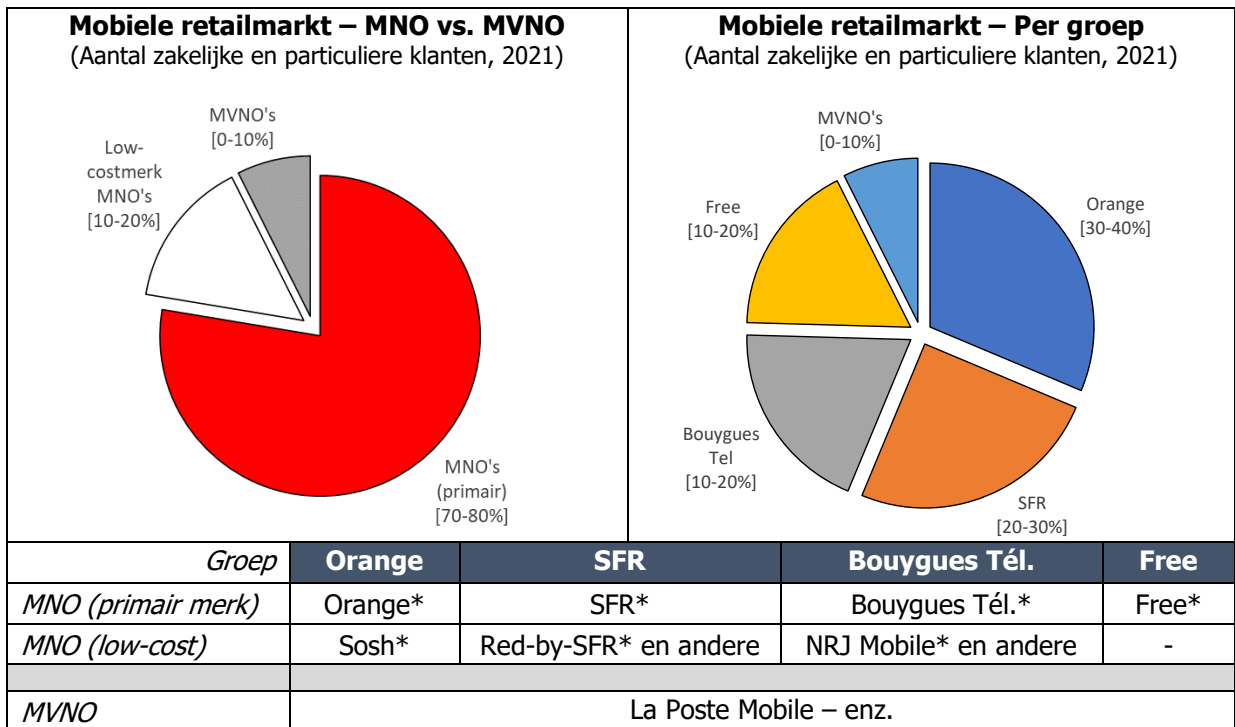

Wat de Duitse markt betreft, moet een ander opmerkelijk kenmerk benadrukt worden, namelijk het belang van het 'prepaid'-klantenbestand in vergelijking met de andere in dit verslag geanalyseerde landen. Dit klantenbestand neemt immers 33% van het volledige aantal mobiele klanten in Duitsland in beslag, een cijfer dat veel hoger ligt dan in de andere landen, zoals blijkt uit onderstaande grafiek (10-11% in Frankrijk en Luxemburg en 17-18% in België en Nederland, waarbij enkel het Verenigd Koninkrijk de grens van 20% passeert). Om die reden en gezien de bijzondere aard van de prepaid diensten (monthly billing) in Duitsland, is er besloten (zoals uitgelegd in de methodologische bijlage) om de prijzen van dit type aanbiedingen in het geheel van de bestudeerde prijzen op te nemen voor de studie van Duitsland.⁵⁷

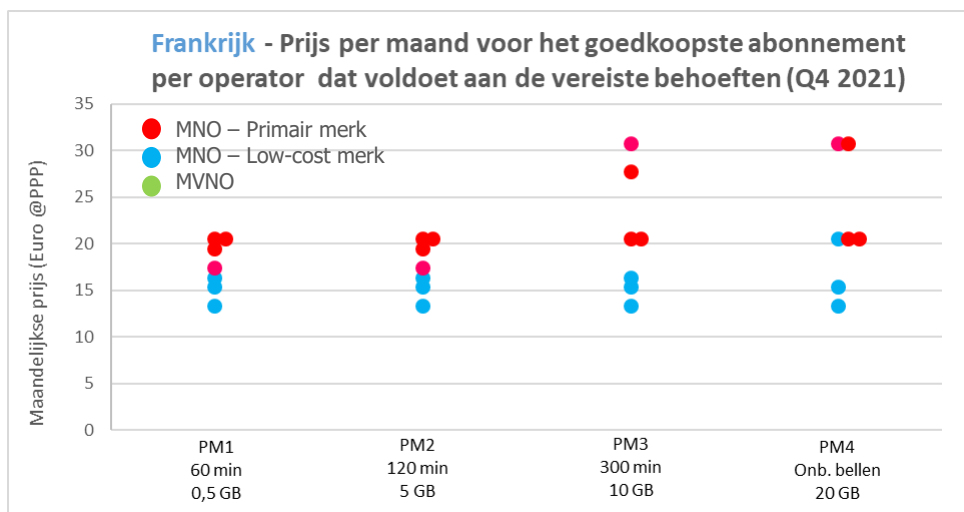
57. De Duitse prepaid abonnementen die in de studie werden opgenomen, zijn telkens tariefplannen waarbij het contract per maand of per vier weken gefactureerd wordt en bovendien automatisch verlengd wordt. In die zin lijken ze eerder op 'full control'-postpaid abonnementen in België dan op prepaidkaarten die eenmalig te betalen zijn en op te laden op een moment naar keuze.

Frankrijk

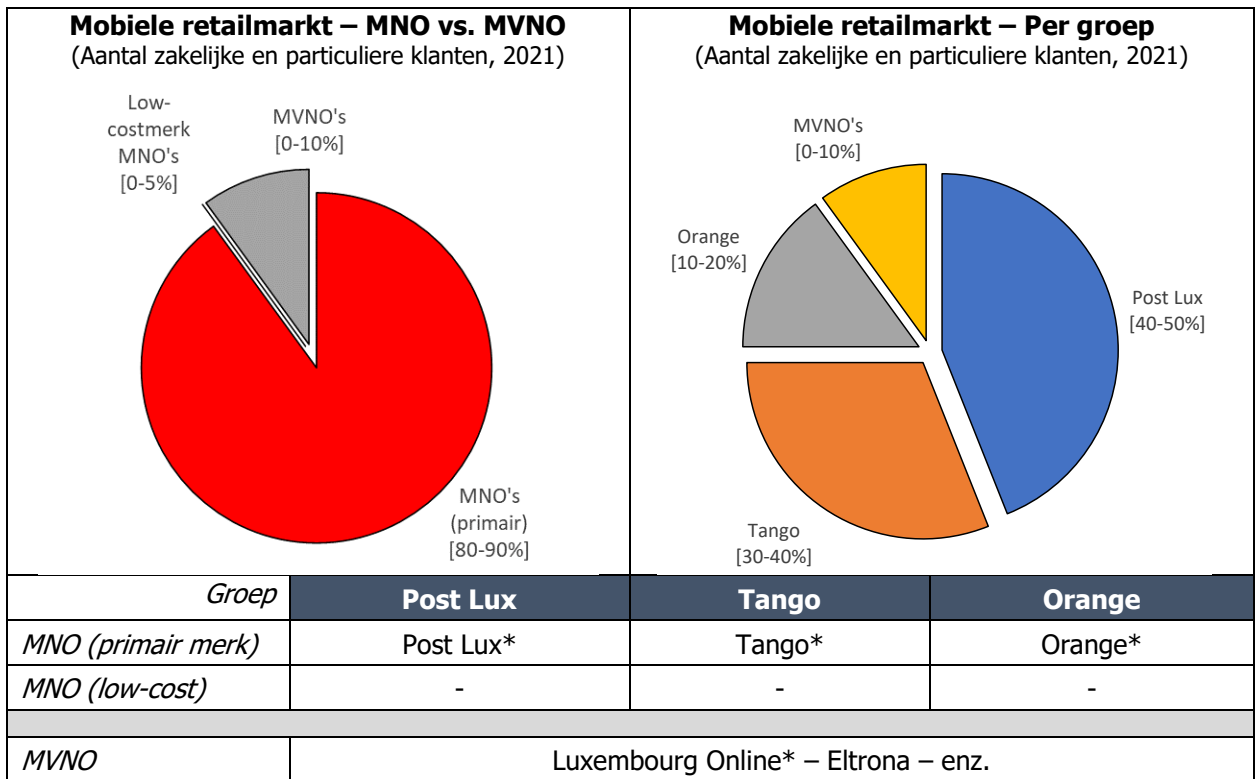
* Operatoren van wie de mobiele retailsaanbiedingen voor particulieren in de prijsvergelijking zijn opgenomen.

De Franse retailmarkt voor mobiele telecommunicatie wordt gedomineerd door de vier MNO's die er aanwezig zijn. Het aandeel van de onafhankelijke MVNO's neemt af naarmate ze door hun concurrenten overgenomen worden.⁵⁸ Wat de prijzen betreft, toont de studie van de door het BIPT gebruikte consumentenprofielen aan dat Frankrijk gekenmerkt wordt door MNO's die zich op het gebied van de beperkte behoeften amper van elkaar onderscheiden, maar dat veel meer doen voor de grote behoeften met Free en Bouygues aan de ene kant (low-cost), en Orange en SFR aan de andere kant (premium).

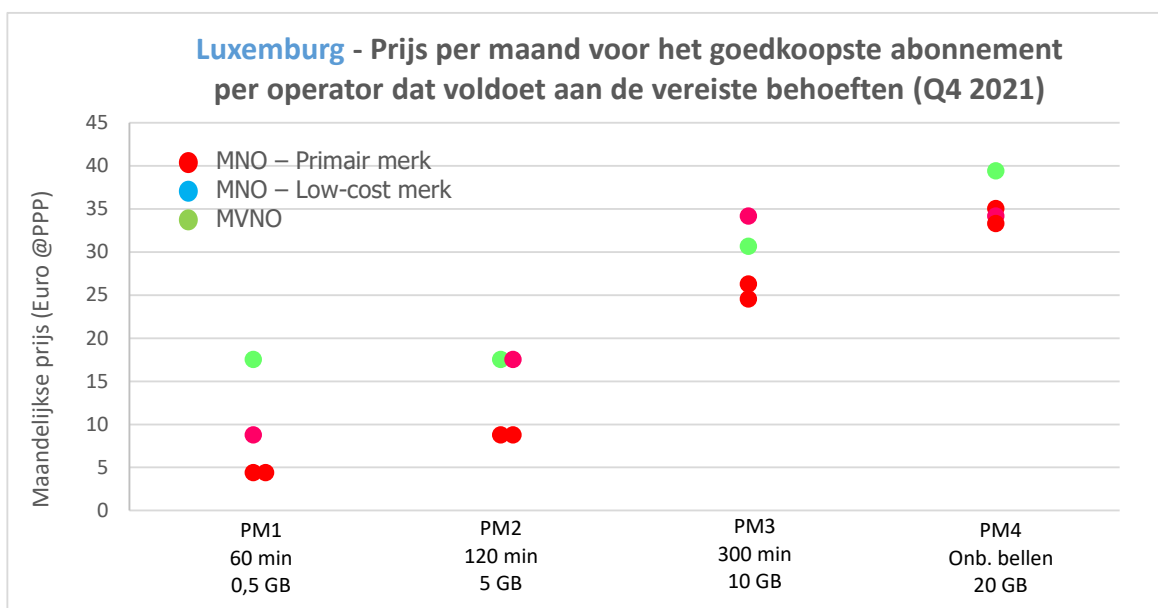
58. In de loop van de laatste twaalf maanden heeft Bouygues Telecom EI Telecom (2 miljoen klanten) overgenomen en SFR, via het moederbedrijf Altice, Coriolis Telecom, Pritel en Réglo Mobile (met een gezamenlijk klantenbestand van 1,5 miljoen klanten).

Luxemburg

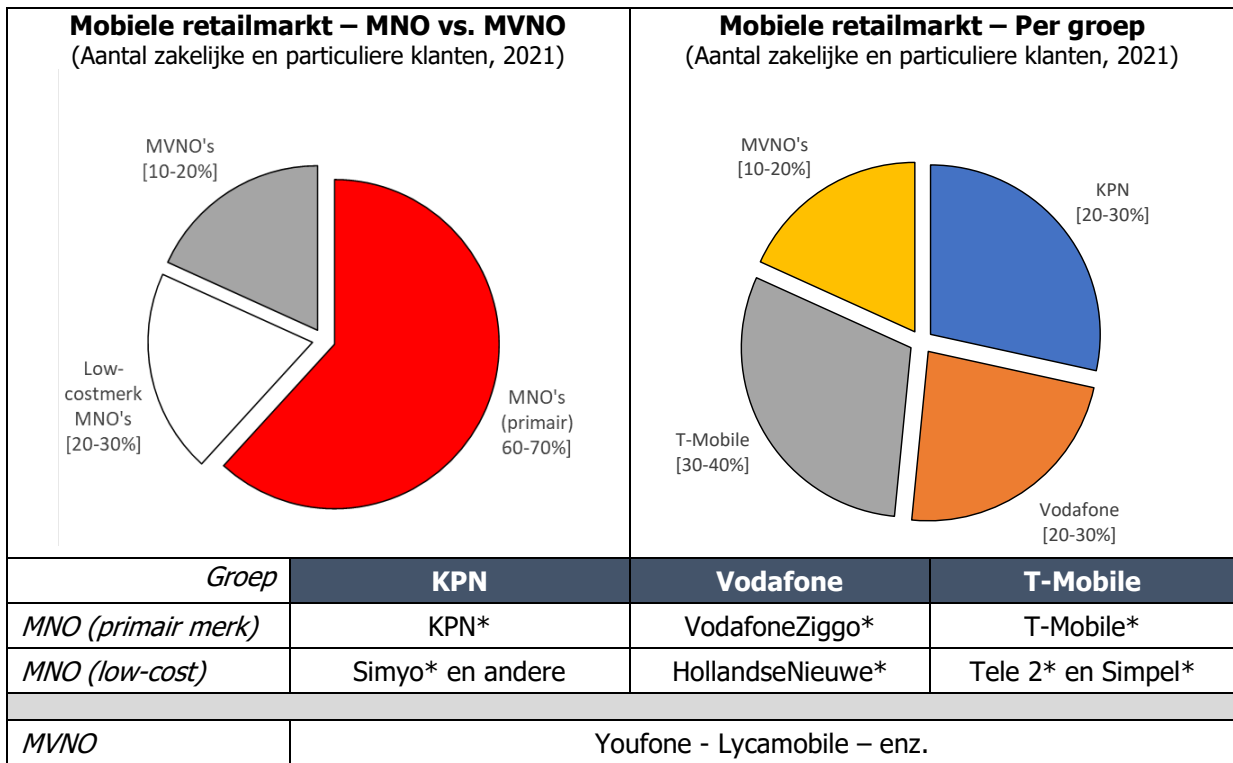

* Operatoren van wie de mobiele retelaanbiedingen voor particulieren in de prijsvergelijking zijn opgenomen.

De retailmarkt voor mobiele telecommunicatie wordt in Luxemburg gedomineerd door de drie MNO's die er actief zijn (90% van het klantenbestand), waarvan hoofdzakelijk Post Luxembourg. De MVNO's nemen daarentegen maar een beperkte plaats op de markt in (10%). De studie van de door het BIPT gebruikte consumentenprofielen toont aan dat, in tegenstelling tot de MVNO's in andere landen, de Luxemburgse MVNO's geen agressief tarifair beleid voeren ten opzichte van hun MNO-concurrenten.

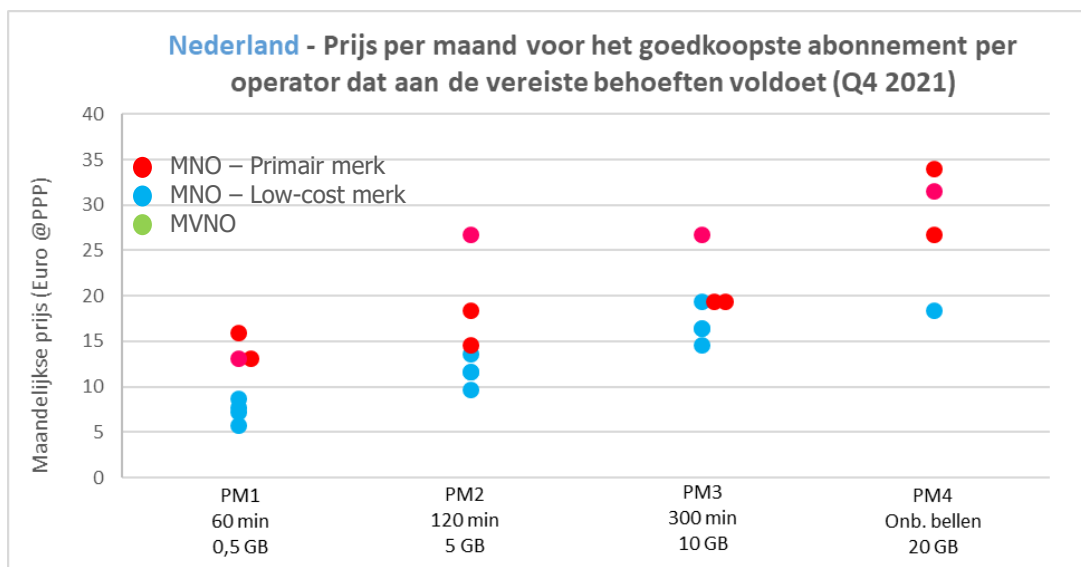

Nederland

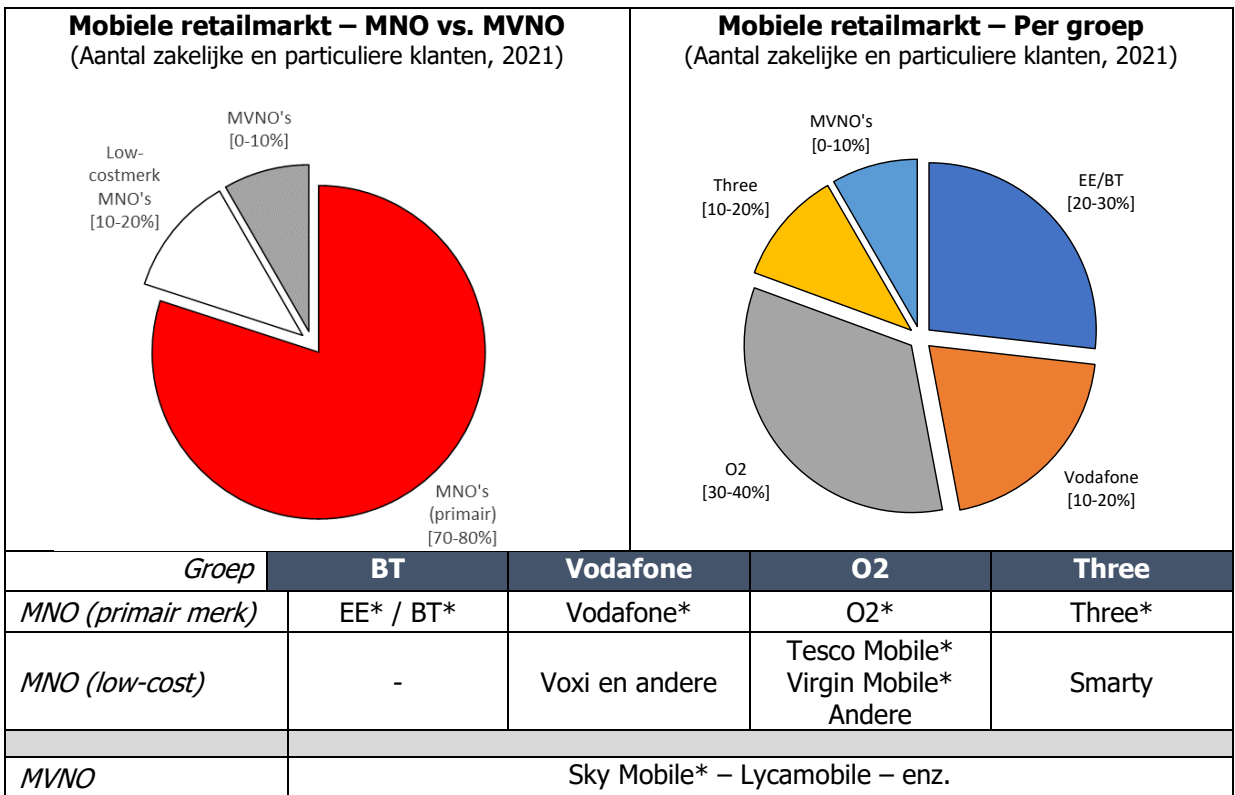

* Operatoren van wie de mobiele retailsaanbiedingen voor particulieren in de prijsvergelijking zijn opgenomen.

Van de zes onderzochte landen is de Nederlandse retailmarkt voor mobiele telecommunicatie die waar de primaire MNO-merken het kleinste marktaandeel hebben (tussen 60% en 70%). Deze situatie wordt enerzijds verklaard door het grote gezamenlijke aandeel van een groot aantal kleine MVNO's, en anderzijds door het aandeel van low-costmerken van MNO's, waaronder Tele 2 (een ex-MNO) en Simpel (ex-MVNO), die door T-Mobile in de loop van de afgelopen drie jaar overgenomen zijn. Wat de prijzen betreft, toont de studie van de door het BIPT gebruikte consumentenprofielen een erg duidelijke segmentatie van de Nederlandse markt tussen de aanbiedingen van de primaire MNO-merken en hun low-costmerken.

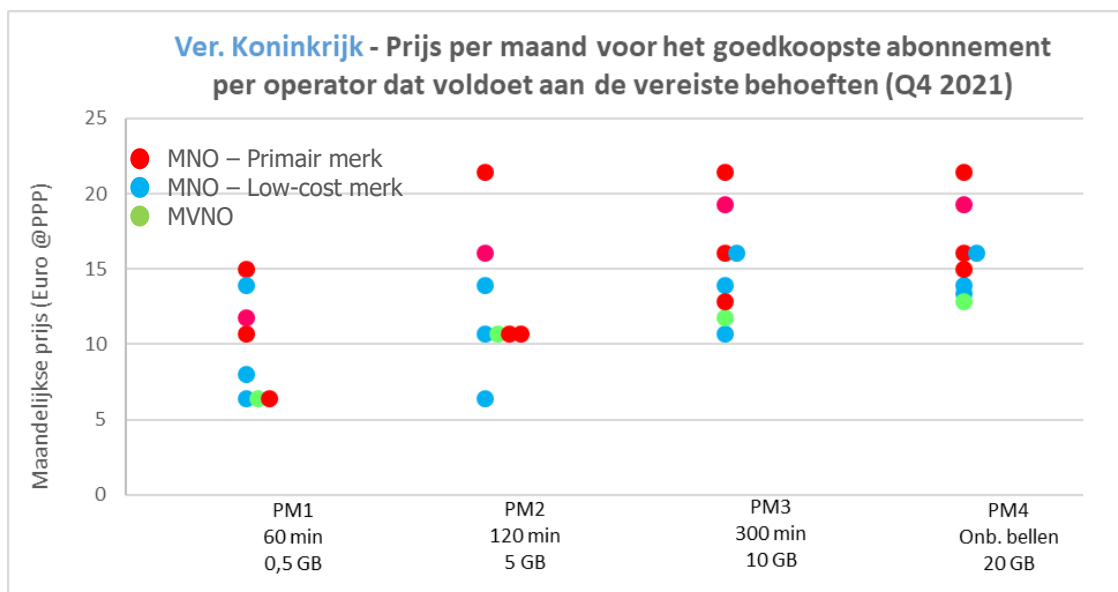

Verenigd Koninkrijk

* Operatoren van wie de mobiele retailsaanbiedingen voor particulieren in de prijsvergelijking zijn opgenomen.

De dominantie van de mobiele retailmarkt in het Verenigd Koninkrijk door de MNO's, is toegenomen door de goedkeuring van de fusie tussen O2 en Virgin Media in mei 2021, waarbij de MVNO Virgin Mobile nu in handen is van dezelfde groep als de MNO O2⁵⁹, die daarmee de grootste mobiele operator in het Verenigd Koninkrijk wordt en die ook diegene is die de laagste prijzen hanteert.

59. O2 is bovendien in 50-50-joint-venture geassocieerd met Tesco in één van de grootste MVNO's van de markt (Tesco Mobile) en bezit eveneens de MVNO giffgaff.

Bijlage 4. Rangschikking per land voor de mobiele aanbiedingen

Onderstaande tabellen geven voor elk land de ingenomen rangschikking weer wat betreft de laagst beschikbare prijzen voor de mobiele gebruiksprofielen in kwestie en hun vereiste bel- en databehoeften.

Ranking van België (methode van het goedkoopste aanbod)

Minimale bel-minuten	Unl	6	6	6	6	6	4	4	6	6
	1000	6	6	6	6	6	4	4	6	6
	500	6	6	6	6	6	4	4	6	6
	300	5	4	5	5	6	4	4	6	6
	240	5	4	5	5	6	4	4	6	6
	180	5	4	5	5	6	4	4	6	6
	120	5	4	5	5	6	4	4	6	6
	60	6	5	4	5	6	4	4	6	6
	0		5	5	5	6	4	6	6	6
	0	0,5	1	2	5	10	20	50	100	
Minimale datavolume (GB)										

Ranking van Frankrijk (methode van het goedkoopste aanbod)

Minimale bel-minuten	Unl	2	5	5	5	5	2	2	1	1
	1000	2	5	5	5	5	2	2	1	1
	500	2	5	5	5	5	2	2	1	1
	300	2	6	6	6	5	2	2	1	1
	240	2	6	6	6	5	3	2	1	1
	180	2	6	6	6	5	3	2	1	1
	120	1	6	6	6	5	3	2	1	1
	60	2	6	6	6	5	3	2	1	1
	0		6	6	6	5	3	2	1	1
	0	0,5	1	2	5	10	20	50	100	
Minimale datavolume (GB)										

Ranking van Duitsland (methode van het goedkoopste aanbod)

Minimale bel-minuten	Unl	4	2	4	4	4	5	5	4	4
	1000	4	2	4	4	4	5	5	4	4
	500	4	2	4	4	4	5	5	4	4
	300	4	2	4	4	4	5	5	4	4
	240	4	2	4	4	4	5	5	4	4
	180	4	2	4	4	4	5	5	4	4
	120	4	2	4	4	4	5	5	4	4
	60	1	2	5	4	4	5	5	4	4
	0		2	2	4	4	6	4	4	4
	0	0,5	1	2	5	10	20	50	100	
Minimale datavolume (GB)										

Ranking van Luxemburg (methode van het goedkoopste aanbod)

Minimale bel-minuten	Unl	5	4	3	3	2	6	6	5	5
	1000	5	4	3	3	2	6	6	5	5
	500	5	4	3	3	2	6	6	5	5
	300	6	5	3	3	2	6	6	5	5
	240	6	5	3	3	2	6	6	5	5
	180	6	5	3	3	2	6	6	5	5
	120	6	5	3	3	2	6	6	5	5
	60	3	1	1	1	2	6	6	5	5
	0		1	1	1	2	5	5	5	5
	0	0,5	1	2	5	10	20	50	100	
Minimale datavolume (GB)										

Ranking van Nederland (methode van het goedkoopste aanbod)

Minimale bel-minuten	Unl	1	3	2	2	3	3	3	3	3
	1000	1	3	2	2	3	3	3	3	3
	500	1	3	2	2	3	3	3	3	3
	300	1	3	2	2	3	3	3	3	3
	240	1	3	2	2	3	2	3	3	3
	180	1	3	2	2	3	2	3	3	3
	120	2	3	2	2	3	2	3	3	3
	60	4	3	2	3	3	2	3	3	3
	0		3	3	3	3	2	3	3	3
	0	0,5	1	2	5	10	20	50	100	
Minimale datavolume (GB)										

Ranking van het Verenigd Koninkrijk (methode van het goedkoopste aanbod)

Minimale bel-minuten	Unl	3	1	1	1	1	1	1	2	2
	1000	3	1	1	1	1	1	1	2	2
	500	3	1	1	1	1	1	1	2	2
	300	3	1	1	1	1	1	1	2	2
	240	3	1	1	1	1	1	1	2	2
	180	3	1	1	1	1	1	1	2	2
	120	3	1	1	1	1	1	1	2	2
	60	5	4	3	2	1	1	1	2	2
	0		4	4	2	1	1	1	2	2
	0	0,5	1	2	5	10	20	50	100	
Minimale datavolume (GB)										

Figuur 44: Rangschikking van elk land (van het goedkoopste tot duurste) op basis van mobiele behoeften.

Zoals deze tabellen aantonen, is het Verenigd Koninkrijk meestal de goedkoopste inzake mobiele telefonie – in het bijzonder voor datavolumes van 0,5 GB tot 20 GB. Onderstaande tabel toont ten slotte de rangschikking van de landen naar hun gemiddelde rangschikking berekend op basis van hun rangschikking voor de profielen die in de tabellen hierboven onderzocht werden. Na het VK volgt

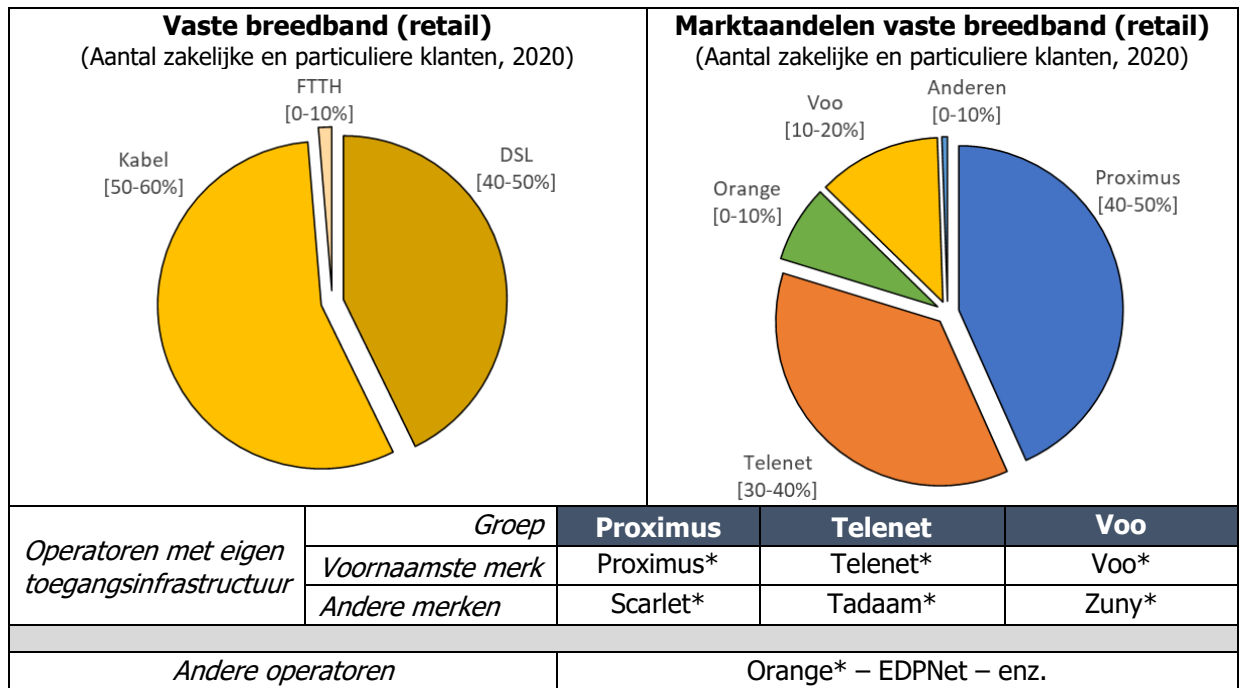
Nederland als op één na goedkoopste, vervolgens Frankrijk, Luxemburg en Duitsland. België positioneert zich als laatste.

	Gemiddelde ranking	Globale ranking
Verenigd Koninkrijk	1,6	1
Nederland	2,5	2
Frankrijk	3,1	3
Duitsland	3,8	4
Luxemburg	4,2	5
België	5,2	6

Figuur 45: Algemene rangschikking van elk land (van het goedkoopste tot het duurste) voor de mobiele telecommarkt.

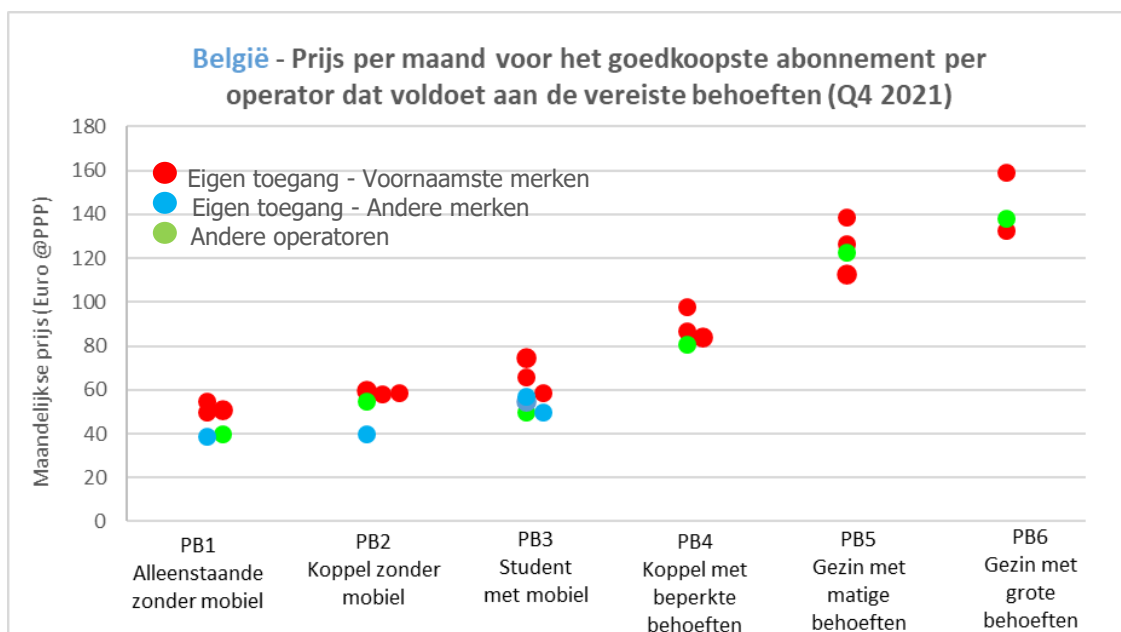
Bijlage 5. Analyse vaste breedbandmarkten per land

België

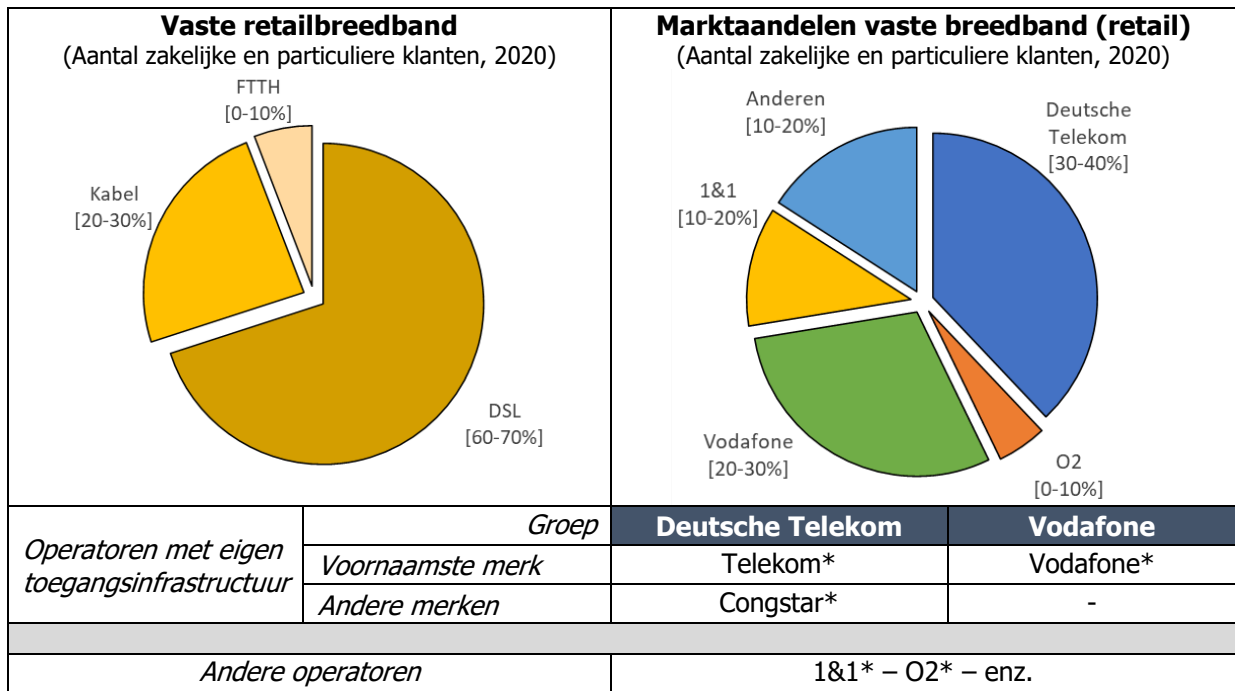

* Operatoren van wie de particuliere retailaanbiedingen in deze studie zijn opgenomen

De particuliere markt voor vaste breedband wordt in België nog hoofdzakelijk verdeeld over kabel (Telenet in Vlaanderen, Voo in Wallonië) en DSL (Proximus), al begint de uitrol van glasvezel te versnellen. Orange, dat gebruikmaakt van de netwerken van Voo en Telenet, is daardoor de voornaamste alternatieve operator op de markt. Het niveau van diens prijzen ligt over het algemeen nipt onder dat van de prijzen gehanteerd door de voornaamste merken van Proximus, Voo en Telenet.

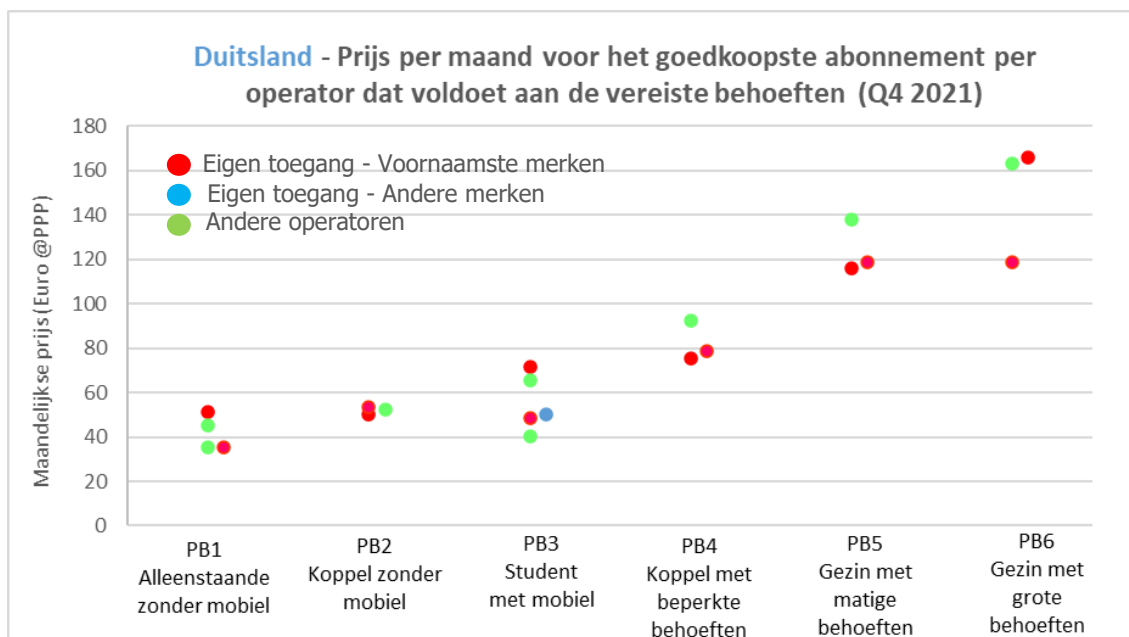

Duitsland

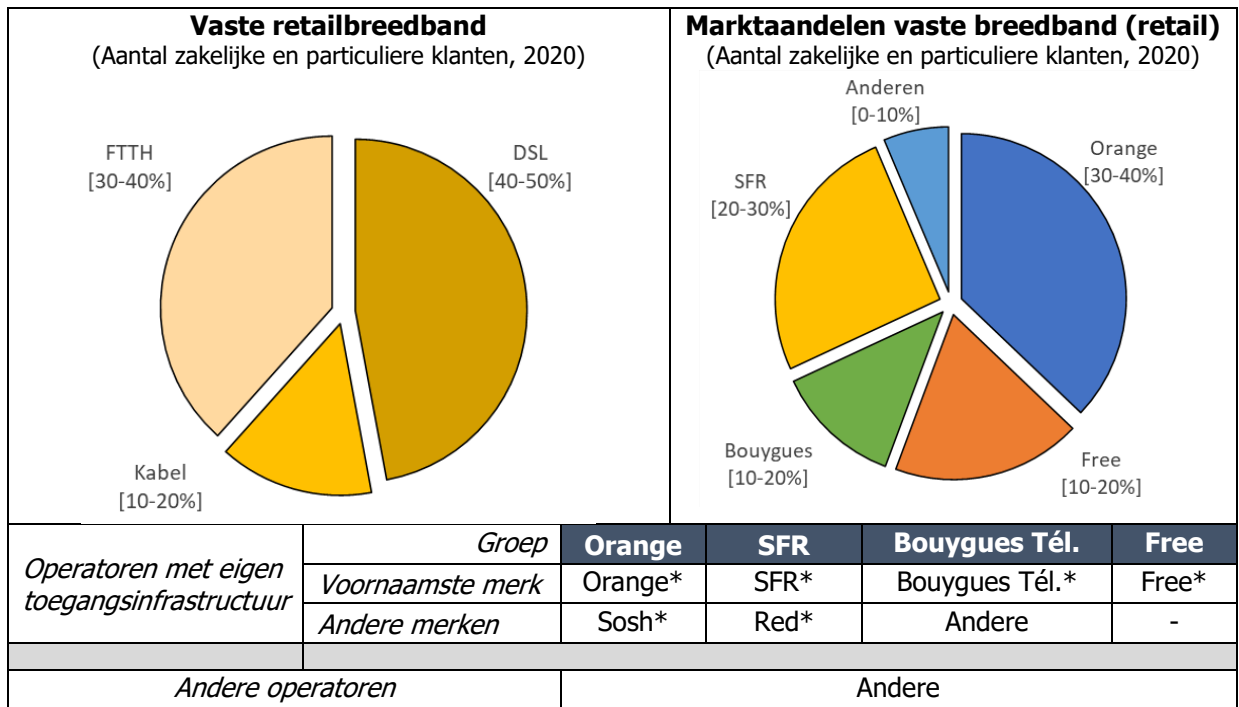

* Operatoren van wie de particuliere retailsaanbiedingen in deze studie zijn opgenomen

Net zoals in België is de retailmarkt voor vaste breedband in Duitsland nog hoofdzakelijk verdeeld over kabel en DSL, hoewel de uitrol van glasvezel ook daar begint te versnellen. Deze markt wordt hoofdzakelijk gedomineerd door Vodafone (rond wie de kabelmarkt zich de voorbije jaren heeft geconsolideerd) en Deutsche Telekom. 1&1 en (in mindere mate) O2 zijn de voornaamste nationale alternatieve operatoren. Voor bepaalde profielen van klanten bieden zij diensten tegen erg competitieve prijzen. Congstar, het 'low cost'-merk van Deutsche Telekom richt zich daarentegen slechts op een erg beperkt consumentenprofiel: personen die een DSL-dienst met maximaal 50 Mbps en vaste telefonie wensen, zonder televisie.

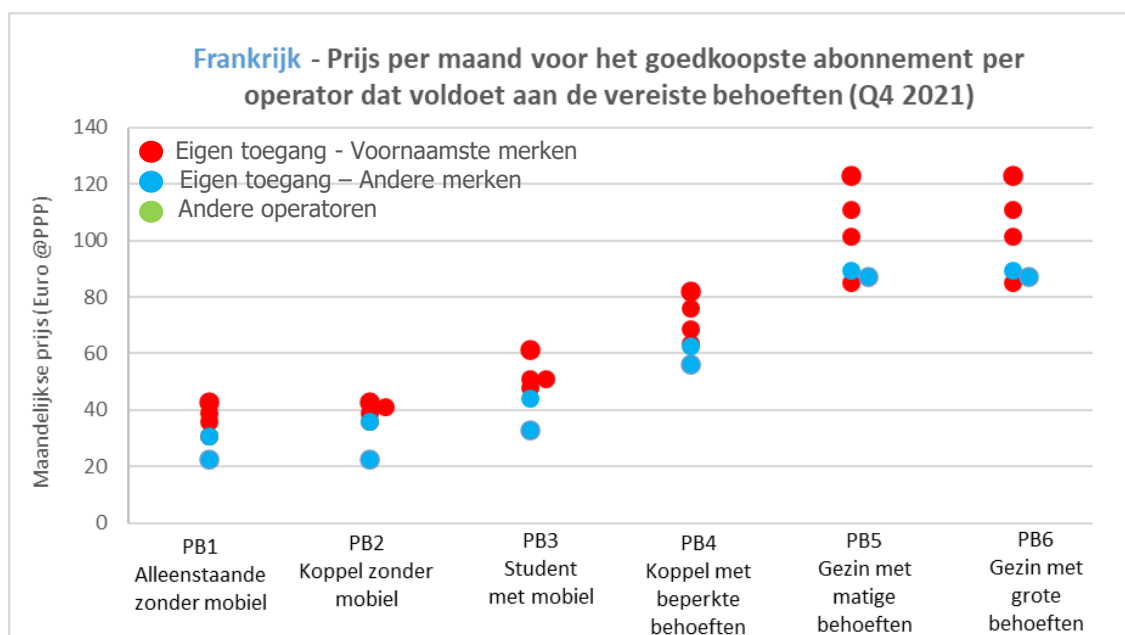

Frankrijk

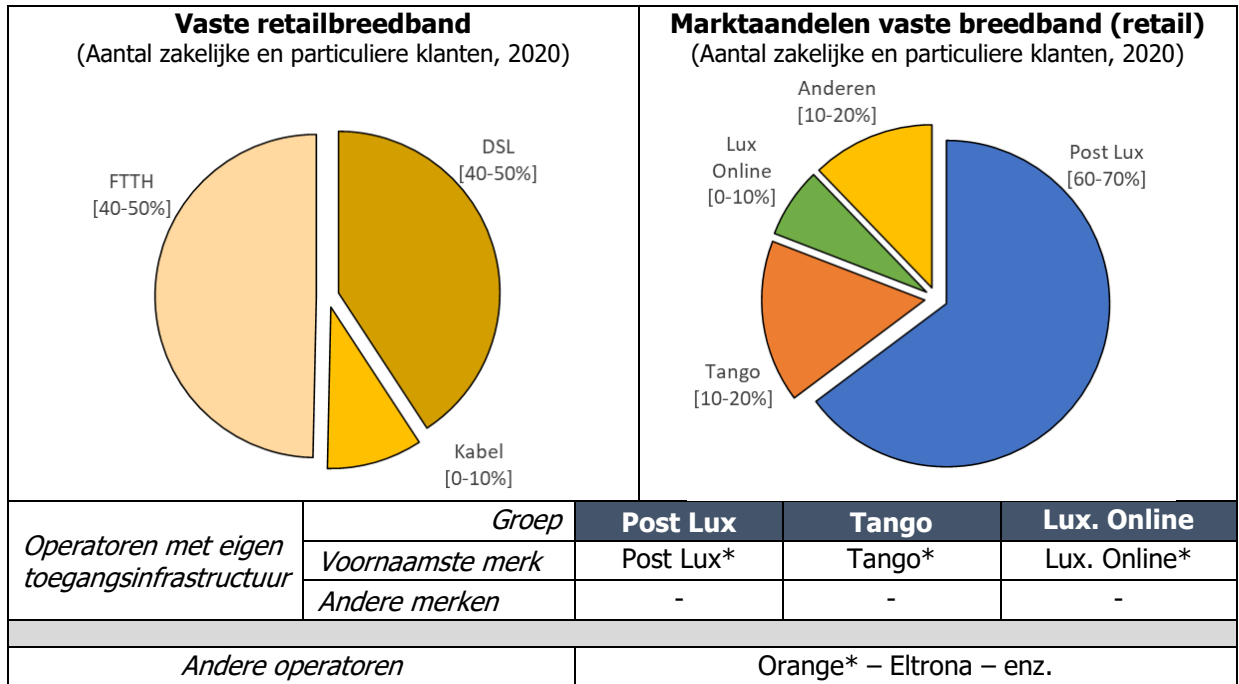

* Operatoren van wie de particuliere retailaanbiedingen in deze studie zijn opgenomen

Frankrijk heeft zich sinds enkele jaren op een migratie naar glasvezel gestort, waardoor dat type toegang er vandaag reeds meer dan 40% van de vaste breedbandverbindingen vertegenwoordigt. De Franse markt wordt ook gekenmerkt door een hoog concurrentieniveau, met vier operatoren die over een nationale toegangsinfrastructuur beschikken (zij het in verschillende mate). In termen van prijs concurreren de drie oudste operatoren op de markt (Orange, SFR, Bouygues), net zoals voor mobiel, met Free via hun 'low cost'-merken met erg agressieve tarieven. Hun historische merken behouden dan weer hun aanbod van 'premium' diensten waarvoor ze hogere prijzen kunnen hanteren.

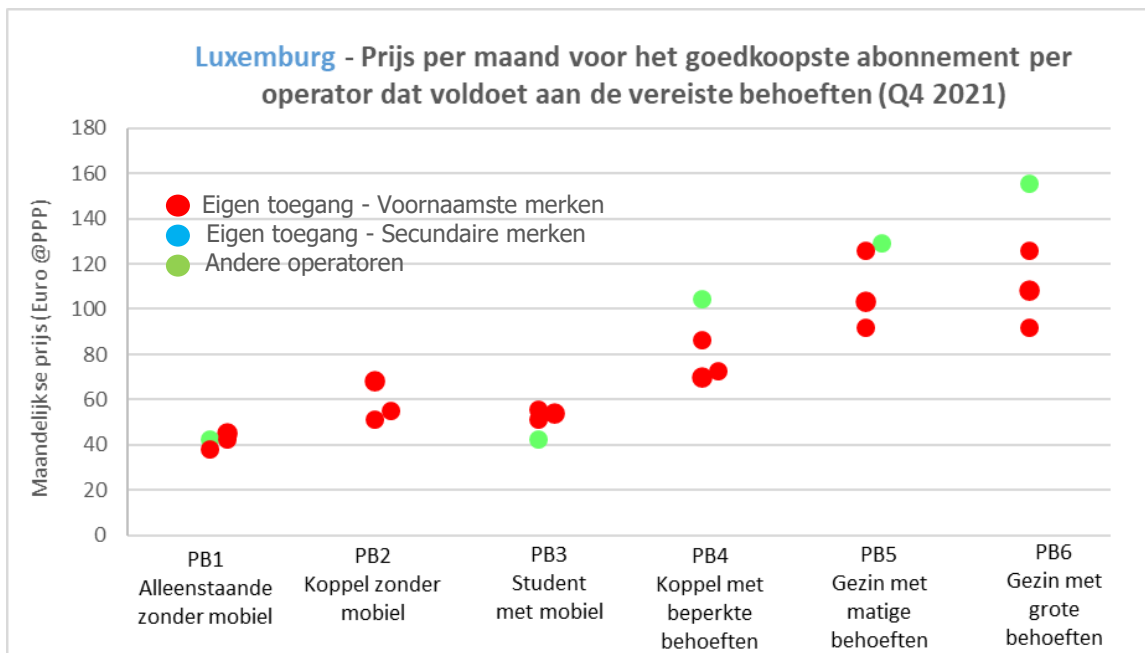

Luxemburg

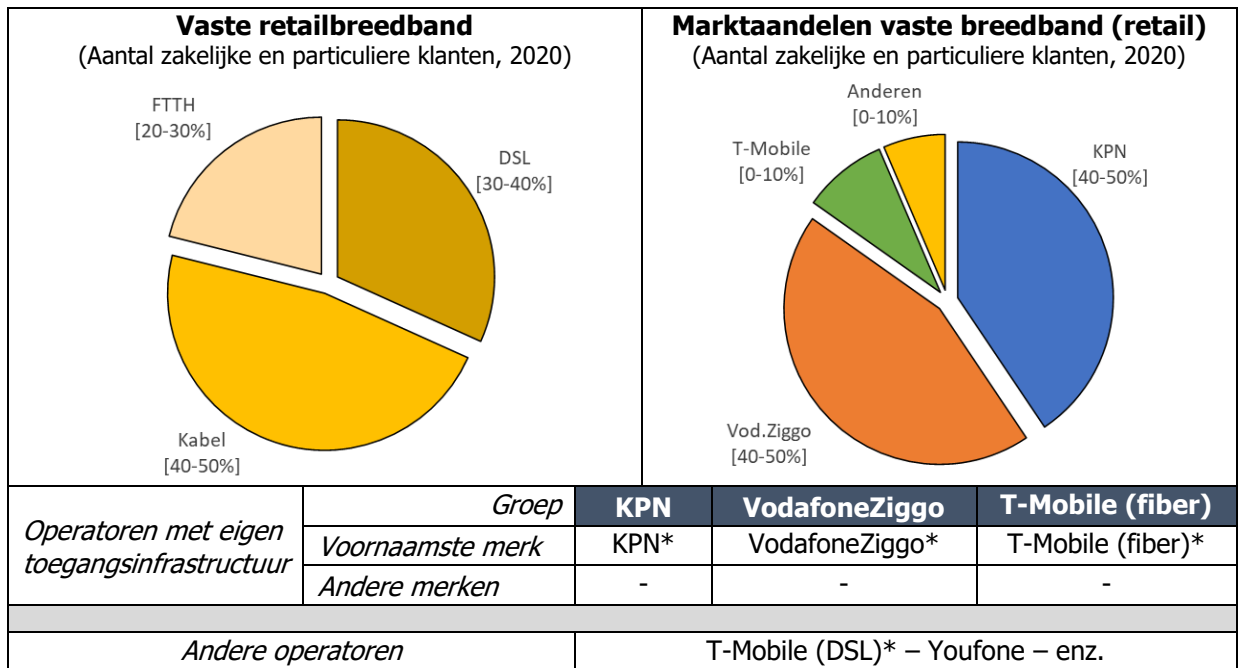

* Operatoren van wie de particuliere retailaanbiedingen in deze studie zijn opgenomen.

Luxemburg wordt gekenmerkt door een brede glasvezeldekking, in die mate dat deze technologie voortaan 50% van de vaste breedbandverbindingen van dat land vertegenwoordigt. In termen van marktaandelen blijft Post Lux veruit de grootste operator van het Groot Hertogdom, met meer dan 60% van de klantenbasis die van zijn diensten gebruikmaakt. In termen van prijzen wordt een opvallende nivellering vastgesteld tussen operatoren in het geval van profielen PB1, PB2 et PB3.

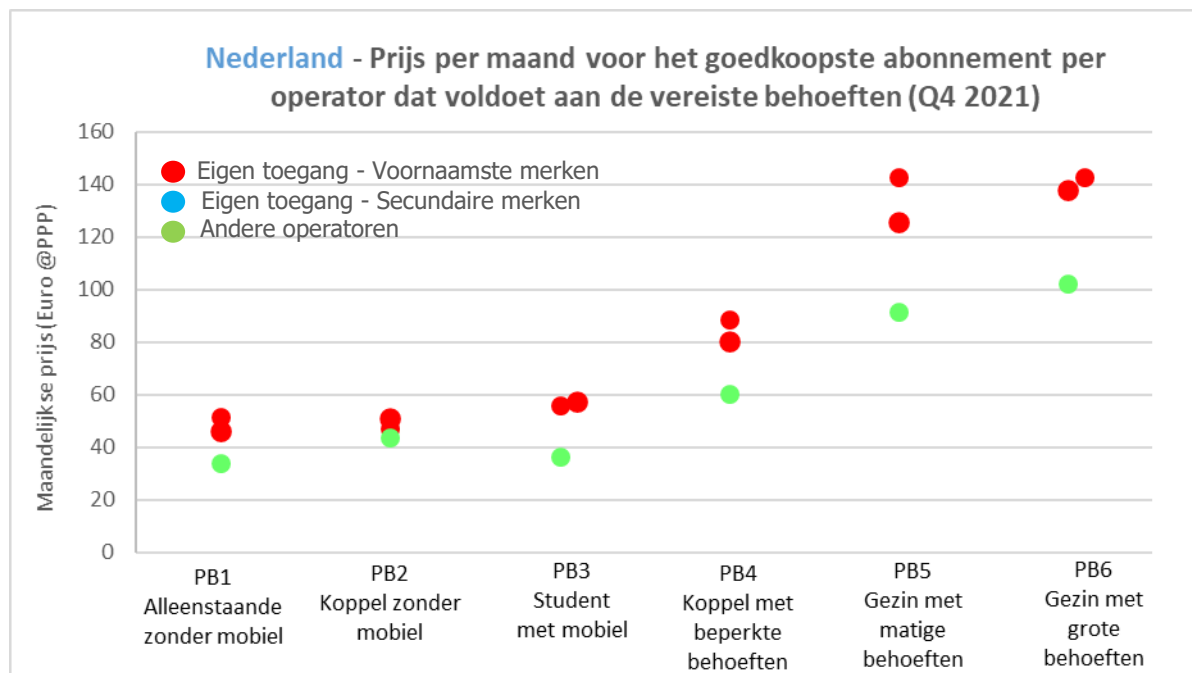

Nederland

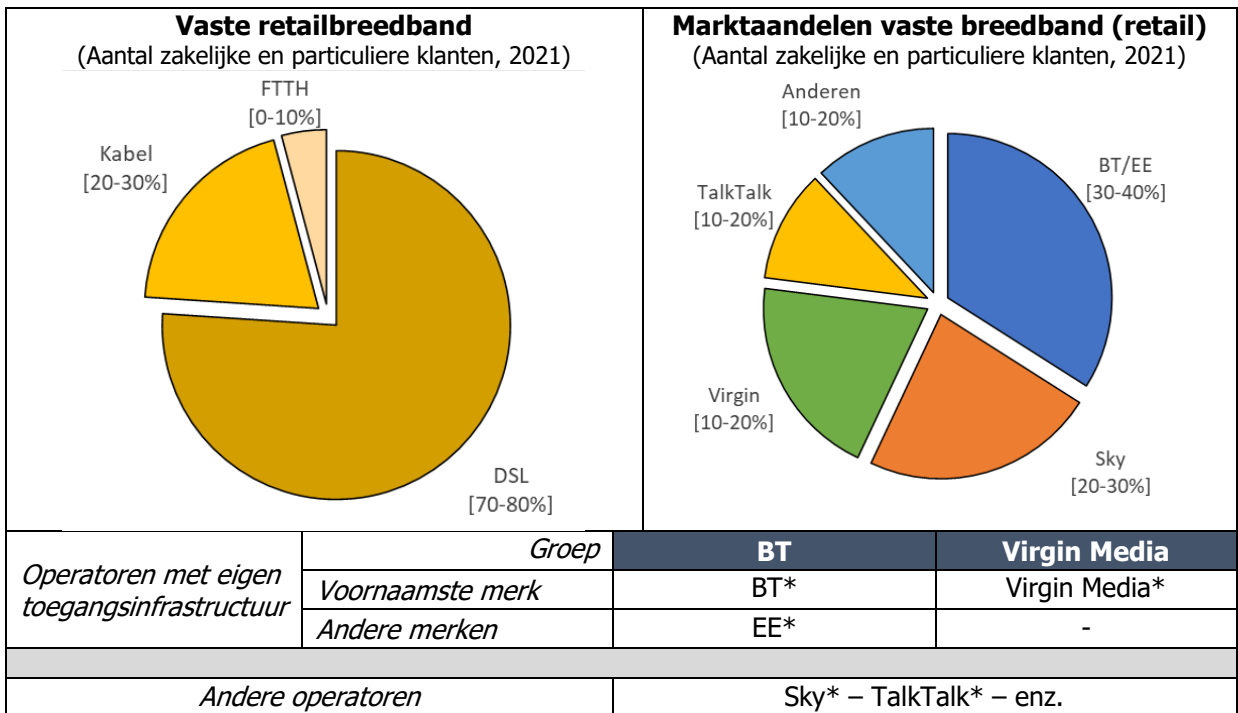

* Operatoren van wie de particuliere retailsaanbiedingen in deze studie zijn opgenomen

De vaste breedbandmarkt in Nederland wordt gekenmerkt door een sterk ontwikkelde uptake van glasvezel, die reeds meer dan 20% van de verbindingen vertegenwoordigt. Vodafone en KPN zijn veruit de grootste spelers in de sector (meer dan 80% marktaandeel samen), maar T-Mobile voert momenteel een ambitieus plan uit voor de uitrol van glasvezel in verschillende steden van het land (Den Haag, Rotterdam, Eindhoven) en houdt daarbij een prijsniveau aan dat voor de meeste profielen een stuk lager ligt dan dat van KPN en VodafoneZiggo.

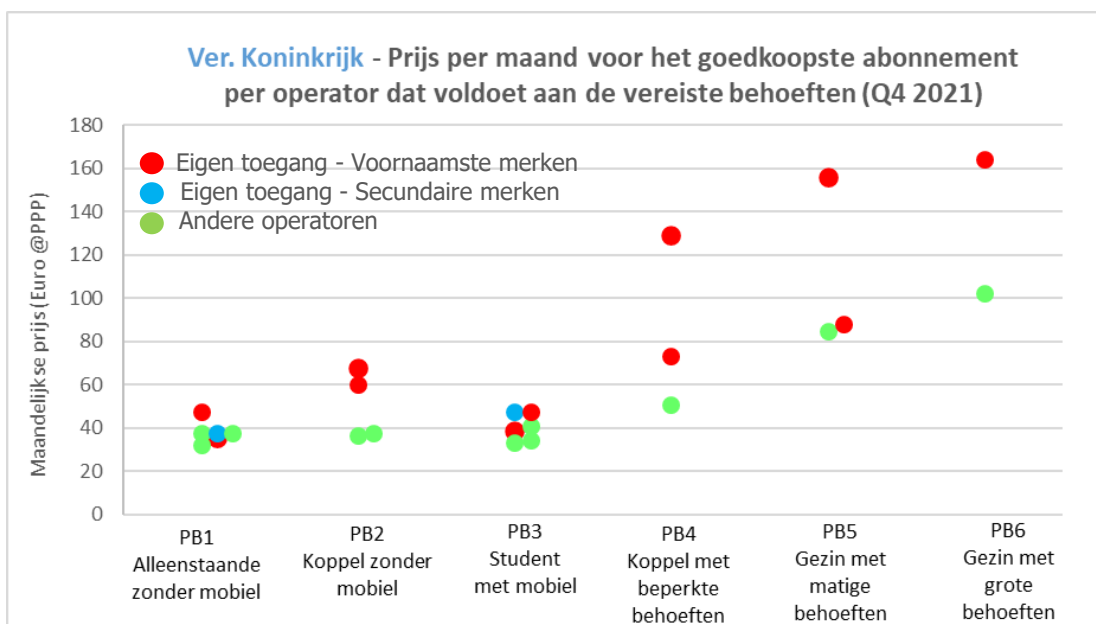

Verenigd Koninkrijk

* Operatoren van wie de mobiele retailsaanbiedingen voor particulieren in deze studie zijn opgenomen.

Toegang tot vaste breedbanddiensten in het Verenigd Koninkrijk gebeurt vandaag nog hoofdzakelijk via DSL en kabel. Glasvezel vertegenwoordigt er eind 2020 namelijk minder van 10% van de verbindingen. Het Verenigd Koninkrijk vertoont een erg competitief beeld, met vier operatoren die minstens 10% van het totale marktaandeel hebben (van de zes bestudeerde landen kent enkel Frankrijk ook eenzelfde situatie) en een hele reeks kleinere operatoren die samen nog 10 tot 15% van de markt vertegenwoordigen. Qua prijzen worden voor verscheidene profielen een opvallende gelijkenissen vastgesteld tussen operatoren.

Bijlage 6. Rangschikking per land voor de gebundelde aanbiedingen

De onderstaande tabellen laten zien hoe elk land in vergelijking met de andere landen scoort wat betreft de goedkoopste aanbieding voor de bundel die aan de beoogde bundelbehoeften voldoet.

Ranking van België (methode van het goedkoopste aanbod)

minimale x-P	1P BB	3	6	6	4	5	6	2	2	6	5
	2P BB FT	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
	2P BB Mob*	4	6	6	6	6	6	5	5	5	6
	3P BB TV FT - 30 kanalen	2	2	2	2	2	2	6	6	6	6
	3P BB TV FT - 50 kanalen	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
	4P**	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Min. volume vast int. (GB)		50	150	Onb.	50	150	Onb.	50	150	Onb.	Onb.
Minimale snelheid (Mbps)		10			50			100			200

* 1 Sim met 2 GB en 180 belminuten

** 50 kanalen en Sim met 2 GB en 180 belminuten

Ranking van Frankrijk (methode van het goedkoopste aanbod)

minimale x-P	1P BB	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
	2P BB FT	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	2P BB Mob*	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	3P BB TV FT - 30 kanalen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	3P BB TV FT - 50 kanalen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	4P**	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Min. volume vast int. (GB)		50	150	Onb.	50	150	Onb.	50	150	Onb.	Onb.
Minimale snelheid (Mbps)		10			50			100			200

* 1 Sim met 2 GB en 180 belminuten

** 50 kanalen en Sim met 2 GB en 180 belminuten

Ranking van Duitsland (methode van het goedkoopste aanbod)

minimale x-P	1P BB	4	3	3	6	6	5	5	5	4	6
	2P BB FT	2	2	2	3	3	3	2	2	2	4
	2P BB Mob*	5	4	4	5	5	5	4	4	4	5
	3P BB TV FT - 30 kanalen	4	4	4	4	4	4	3	3	3	4
	3P BB TV FT - 50 kanalen	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4
	4P**	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5
Min. volume vast int. (GB)		50	150	Onb.	50	150	Onb.	50	150	Onb.	Onb.
Minimale snelheid (Mbps)		10			50			100			200

* 1 Sim met 2 GB en 180 belminuten

** 50 kanalen en Sim met 2 GB en 180 belminuten

Ranking van Luxemburg (methode van het goedkoopste aanbod)

minimale x-P	1P BB	5	4	4	3	3	3	6	6	5	3
	2P BB FT	4	4	4	4	4	4	3	3	3	2
	2P BB Mob*	2	2	2	2	2	2	6	6	6	4
	3P BB TV FT - 30 kanalen	5	5	5	5	5	5	4	4	4	3
	3P BB TV FT - 50 kanalen	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3
	4P**	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4
Min. volume vast int. (GB)		50	150	Onb.	50	150	Onb.	50	150	Onb.	Onb.
Minimale snelheid (Mbps)		10			50			100			200

* 1 Sim met 2 GB en 180 belminuten

** 50 kanalen en Sim met 2 GB en 180 belminuten

Ranking van Nederland (methode van het goedkoopste aanbod)

minimale x-P	1P BB	6	5	5	5	4	4	4	4	3	4
	2P BB FT	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	2P BB Mob*	6	5	5	4	4	4	2	2	2	2
	3P BB TV FT - 30 kanalen	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5
	3P BB TV FT - 50 kanalen	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	4P**	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3
Min. volume vast int. (GB)		50	150	Onb.	50	150	Onb.	50	150	Onb.	Onb.
Minimale snelheid (Mbps)		10			50			100			200

* 1 Sim met 2 GB en 180 belminuten

** 50 kanalen en Sim met 2 GB en 180 belminuten

Ranking van Verenigd Koninkrijk (methode van het goedkoopste aanbod)

minimale x-P	1P BB	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2
	2P BB FT	3	3	3	2	2	2	4	4	4	3
	2P BB Mob*	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	3P BB TV FT - 30 kanalen	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2
	3P BB TV FT - 50 kanalen	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	4P**	1	1	1	1	1	1	3	3	3	2
Min. volume vast int. (GB)		50	150	Onb.	50	150	Onb.	50	150	Onb.	Onb.
Minimale snelheid (Mbps)		10			50			100			200

* 1 Sim met 2 GB en 180 belminuten

** 50 kanalen en Sim met 2 GB en 180 belminuten

Figuur 46: Rangschikking van elk land (van het goedkoopste tot duurste) op basis van behoeften in bundels.

	Gemiddelde ranking	Globale ranking
Frankrijk	1,2	1
VK	2,3	2
Duitsland	3,8	3
Luxemburg	4,1	4
Nederland	4,4	5
België	5,3	6

Figuur 47: Algemene rangschikking van elk land (van het goedkoopste tot het duurste) voor de gebundelde aanbiedingen.

Zoals bovenstaande tabellen weergeven, is Frankrijk nagenoeg altijd het goedkoopste land inzake breedbandbundels. Daarop volgen het Verenigd Koninkrijk en Duitsland, Luxemburg en Nederland. Ten slotte sluit België wederom aan op de laatste en dus duurste plaats.

Bijlage 7. Kwaliteitsindicatoren – Mobiele netwerken

DESI

DESI (Digital Economy and Society Index) is een indicator die door de Europese Commissie is ontwikkeld en jaarlijks bijgewerkt wordt om de evolutie van de digitale economie in de Europese Unie op te volgen.⁶⁰ Een specifiek onderdeel van die indicator is gewijd aan mobiele breedband en bevat met name de volgende drie subindicatoren:

- **4G-dekking**, waarvoor België, dankzij een dekking van 100% van de bevolking, de eerste plaats in de Europese Unie inneemt. Dit is een niveau dat geen enkel ander buurland haalt.
- De stand van de **voorbereiding voor 5G**, door deze subindicator hoort België bij de slechtste leerlingen van de Europese klas als gevolg van de vertraging die het opliep bij de organisatie van de veiling voor de verwerving van het spectrum dat voor die technologie bestemd is.
- De **5G-dekking** die, om dezelfde reden als in het vorige punt genoemd is, op dit moment op een erg laag niveau ligt.

DESI 2021 ⁶¹	België	Duitsland	Frankrijk	Luxemburg	Nederland
4G-dekking (%)	100	99,7	99,8	99,8	99,5
Vorbereiding 5G (%)	3,3	100	59,2	60,8	33,3
5G-dekking (%)	4,4	17,8	0	0	80,0

Figuur 48: score van België en zijn buurlanden op drie van de vier DESI-indicatoren die aan mobiele breedband gewijd zijn.⁶²

Dankzij de uitstekende 4G-dekking waar België sinds 2017 over beschikt, maakte het lange tijd deel uit van de meest ontwikkelde landen van de Europese Unie inzake mobiele breedband. De vertraging die België heeft opgelopen bij de lancering van 5G zorgt er echter voor dat het steeds meer afgestraft wordt in de DESI-rangschikking omdat de indicatoren in verband met de nieuwe technologie alsmaar belangrijker worden. Zo stond België inzake mobiele breedband in 2017 op de 6e plaats van 28, maar is het in 2021 gedaald naar de 21e plaats van 27, terwijl Nederland, Duitsland, Luxemburg en Frankrijk respectievelijk de 2e, 4e, 13e en 15e plaats innemen en nu al (in verschillende mate) 5G-diensten commercialiseren.⁶³

60. Voor meer informatie, zie: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>.

61. We verwijzen naar de website van de Commissie die gewijd is aan dit onderwerp voor de exacte definitie van die indicatoren en de manier waarop de scores van elk land berekend worden: <https://digital-agenda-data.eu/datasets/desi/visualizations>.

62. De vierde door DESI gebruikte indicator, mobiele breedband, slaat niet op de netwerken maar op de mate waarin de bevolking die mobiele breedbanddiensten gebruikt.

63. In België commercialiseert Proximus al sinds april 2020 'light'-5G-diensten die de frequentiebanden hergebruikt die destijds voor de 3G-diensten ingezet werden. Telenet kondigde dan weer op 1 december 2021

Speedtest.net en Opensignal

Op het vlak van downloadsnelheid neemt Nederland in verschillende internationale vergelijkingen betreffende mobiele breedband een prominente plaats in. Dat is met name het geval voor de metingen van Speedtest.net en OpenSignal, die de in dit verslag geanalyseerde landen de volgende rangschikking op wereldniveau toekennen:

Speedtest.net⁶⁴ (oktober 2021)	Opensignal⁶⁵ (maart 2021)
5. Nederland (91,7)	4. tot 7. Vier operatoren in Nederland (60,0)
15. Luxemburg (72,9)	19. Telekom Duitsland (44,5)
23. Frankrijk (52,7)	20. Orange Frankrijk (43,4)
24. Duitsland (51,8)	24. Telenet (39,2)
29. België (48,5)	26. Proximus (37,8)
35. Verenigd Koninkrijk (44,5)	
<i>Van de 141 landen in de rangschikking</i>	<i>Van de 200 vergeleken operatoren</i>

Figuur 49: Vergelijking van de downloadsnelheden van de mobiele breedbanddiensten per land voor Speedtest.net, per operator voor Opensignal (de cijfers tussen haakjes duiden de snelheden in Mbps die door Speedtest.net en Opensignal waargenomen zijn).

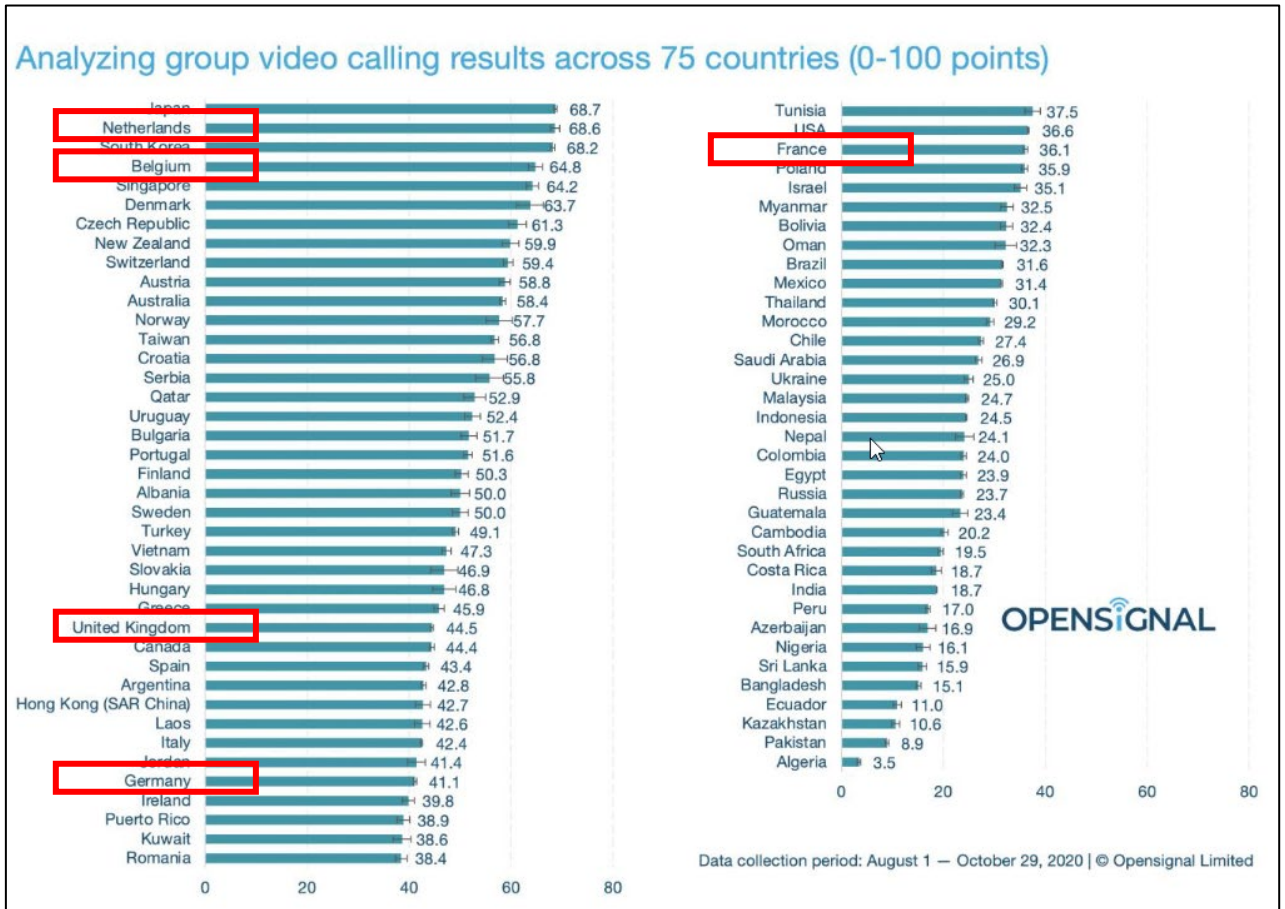
Zoals blijkt uit die rangschikking staat België op een goede plaats wat downloadsnelheid betreft, al onderscheidt het zich niet bijzonder van de buurlanden, die doorgaans een voorsprong hebben. Opensignal plaatst België daarentegen op de 4e plaats op wereldniveau wat betreft de mobiele ervaring van video-oproepen, achter Nederland (2e), maar ver voor op het Verenigd Koninkrijk (29e), Duitsland (37e) en Frankrijk (44e), zoals blijkt uit onderstaande grafiek.⁶⁶

[de lancering van 5G-diensten rond Antwerpen en Leuven op de 6e van die maand](#) aan, op basis van voorlopige vergunningen die het BIPT aan verscheidene operatoren in de zomer van 2020 heeft toegekend.

64. <https://www.speedtest.net/global-index#mobile>.

65. Zie pagina 14 van het verslag dat via de volgende link beschikbaar is: <https://www.opensignal.com/sites/opensignal-com/files/data/reports/pdf-only/data-2021-03/opensignalglobalmobilenetworkexperienceawardsmarch2021.pdf>.

66. Zie het volledige verslag via de volgende link: https://www.opensignal.com/sites/opensignal-com/files/data/reports/pdf-only/data-2020-12/group_video_calling_report_opensignal_0.pdf.

Figuur 50: Kwaliteit van mobiele video-oproepen (Bron: Opensignal, 2020).

Bijlage 8. Kwaliteitsindicatoren – Vaste breedbandnetwerken

DESI-indicator vaste breedband

De DESI-indicator van de Europese Commissie meet de kwaliteit van de vaste netwerken aan de hand van twee subindicatoren: **dekking met snelle breedband**⁶⁷, ook wel **NGA** (Next Generation Access) en **dekking door vast netwerk met erg hoge capaciteit**⁶⁸, ook wel **VHCN** (Very High Capacity network). De score die wordt verkregen voor elk van deze twee subindicatoren wordt vervolgens gecombineerd om een globale score te krijgen voor de indicator betreffende de 'dekking met vaste breedband' per land.

DESI 2021 ⁶⁹	België	Duitsland	Frankrijk	Luxemburg	Nederland	VK ⁷⁰
NGA-dekking (%)	99,3	94,7	69,0	99,3	98,3	96,0
VHCN-dekking (%)	67,5	55,9	52,6	95,1	89,8	10,0
Eindscore 'Dekking vaste breedband'	78,0	68,2	54,6	96,4	92,4	37,9

Figuur 51. Score van België en zijn buurlanden volgens de DESI-indicatoren betreffende de dekking van de vaste breedbandnetwerken.

Zoals blijkt uit de tabel hierboven, beschikken België en Luxemburg over de hoogste NGA-dekking van de zes landen die in dit verslag worden bestudeerd (99,3%). De andere vergeleken landen volgen op de voet (> 96%), met als opmerkelijke uitzondering Frankrijk dat slechts een percentage van 69% haalt.

Wat VHCN betreft, springen Luxemburg en Nederland eruit met een respectievelijke dekkingsgraad van 95% en 90%. België komt op de derde plaats met 67%. Duitsland en Frankrijk volgen (ongeveer 55%) en het Verenigd Koninkrijk sluit de rangen, ver achterop.

Voor Frankrijk dient te worden opgemerkt dat het land een erg intensieve uitrol van FTTH-glasvezel kent waardoor de gemiddelde, zelfs lage, percentages in de laatste versie van de DESI-indicator de werkelijke huidige situatie van dat land duidelijk onderschatten.⁷¹ Geen enkel ander land in dit verslag

67. Deze dekking met snelle breedband wordt gedefinieerd als het percentage van woningen dat wordt gedekt door een vast breedbandnetwerk met een downloadsnelheid van minstens 30 Mbps. De toegangstechnologieën waarmee rekening wordt gehouden zijn FTTH, FTTB, VDSL en de kabeltechnologie Docsis 3.0.

68. Deze VHCN-dekking wordt gedefinieerd als het percentage van woningen dat wordt gedekt door een vast netwerk met erg hoge capaciteit. De technologieën waarmee rekening wordt gehouden zijn FTTH, FTTB en de kabeltechnologie Docsis 3.1.

69. We verwijzen naar de website van de Commissie die gewijd is aan dit onderwerp voor de exacte definitie van die indicatoren en de manier waarop de scores van elk land berekend worden: <https://digital-agenda-data.eu/datasets/desi/visualizations>.

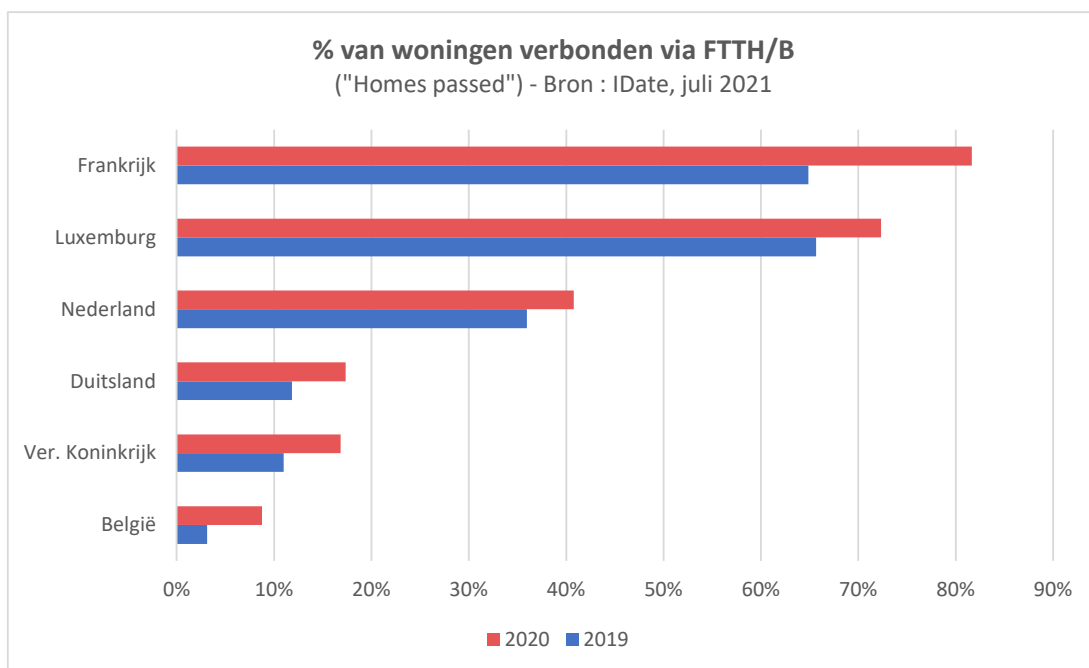
70. De resultaten van het Verenigd Koninkrijk zijn afkomstig uit de DESI-analyse van 2020, aangezien het daarna niet meer is opgenomen in het jaarverslag dat wordt verstrekt door de Europese Commissie.

71. De Europese Commissie zelf benadrukt deze situatie in haar DESI-analyse van 2021: "Midden 2020 bedroeg het percentage van dekking door vaste netwerken met een erg hoge capaciteit (VHCN) [in Frankrijk] 53% (tegenover 59% gemiddeld in de EU). Deze dekking werd uitsluitend via glasvezel tot bij de abonnee (FTTP)

kent een dergelijke versnelling van de uitrol van FTTH in 2020.⁷² Deze versnelling doet echter verschillende vragen rijzen over de kwaliteit van deze uitrol, zoals een recente studie van de Franse regulator Arcep benadrukt.⁷³

FTTH/B-dekking

Wat betreft de VHCN-dekking moet een bijkomend onderscheid worden gemaakt: wordt deze dekking via kabeltoegang op basis van de Docsis 3.1-technologie tot stand gebracht, of via een FTTH/B-glasvezelaansluiting? In het geval van België wordt de hoge VHCN-score in de DESI-index grotendeels verklaard door de dekking van de Docsis 3.1-kabeltechnologie. De FTTH/B-uitrol ligt daarentegen nog op een relatief laag niveau tegenover bepaalde buurlanden.

Figuur 52: Percentage van woningen verbonden via FTTH/B, 2019-2020 (Bron: IDate, juli 2021).

In maart 2020 heeft Proximus haar plannen bekendgemaakt om de glasvezeluitrol in België te versnellen.⁷⁴ Die aankondiging volgde Proximus enkele maanden later op door het oprichten van joint ventures met Delta Fiber (voor Vlaanderen) en EuroFiber (voor Wallonië) met als doel 4,2 miljoen gezinnen en ondernemingen aan te sluiten op glasvezel tegen 2028. Dit stemt overeen met 70% van

verzekerd (...) In december 2020 bedroeg de FTTH-dekking 60% (...)” (vrije vertaling), cf. blz. 9 van de DESI-analyse 2021 voor Frankrijk: <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/80586>.

72. Volgens IDate werden in Frankrijk 5 miljoen bijkomende woningen verbonden met glasvezel in 2020, terwijl dat Duitsland en het Verenigd Koninkrijk (waarvan de FTTH-uitrolgraad eind 2019 ver onder deze van Frankrijk lag) er respectievelijk 2,3 miljoen en 1,7 miljoen hebben toegevoegd over dezelfde periode. Zie IDate “World FTTH Markets”, juli 2021, <https://fr.idate.org/produit/world-ftth-markets-database-report-4/>.

73. “De problemen met de kwaliteit van glasvezel moeten dringend worden opgelost” (vrij vertaald), interview met de voorzitter van Arcep in het tijdschrift Les Echos van 25 november 2021, alsook de mededeling van Arcep op 25 november 2021 over [de kwaliteit en de aansluiting op het FTTH-netwerk](#) (vrij vertaald).

74. <https://www.proximus.com/fr/news/2020/20200331-Proximus-presents-its-new-strategy--inspire2022.html#>.

de bevolking⁷⁵. Telenet heeft in oktober 2021 op zijn beurt een akkoord gesloten met Fluvius voor de verwezenlijking van zijn datanetwerk van de toekomst, met de *Fiber To The Home*-technologie (FTTH).⁷⁶

Downloadsnelheid

In termen van internetsnelheid krijgt België in oktober 2021 op de website speedtest.net de 38e plaats van 181 landen wat de downloadsnelheid betreft. Nederland, Luxemburg en Frankrijk gaan België voor en staan in de top 30 van die rangschikking.

Speedtest.net ⁷⁷ (oktober 2021)
21. Nederland (94,8)
25. Luxemburg (91,8)
28. Frankrijk (90,4)
38. België (76,5)
42. Duitsland (64,9)
50. Verenigd Koninkrijk (56,7)
<i>Van 181 landen in de rangschikking</i>

Figuur 53: Vergelijking van de downloadsnelheden van de vaste breedbanddiensten (de cijfers tussen haakjes duiden op de snelheden in Mbps die door Speedtest.net waargenomen zijn).

75. <https://www.proximus.com/fr/news/2020/20201127-Proximus-reaches-collaboration-agreement-with-EQT-Infrastructure.html#> en <https://www.proximus.com/fr/news/2020/20200731-fiber-network-rollout-wallonia-eurofiber.html#>.

76. <https://press.telenet.be/telenet-et-fluvius-concluent-un-accord-non-contraignant-pour-creer-le-reseau-de-donnees-du-futur-en-flandre#>.

77. <https://www.speedtest.net/global-index>.

Axel Desmedt
lid van de Raad

Bernardo Herman
lid van de Raad

Luc Vanfleteren
lid van de Raad

Michel Van Bellinghen
voorzitter van de Raad